چراكانى سەر هەڵەمووت

پەخشان

1999

وتەیەك

لەسـەرەتای دەسـتدانە قەڵـەم و لەیەکـەم چاوپـشکوتنی بـەهرەوە، لـە شـیعرەکانی "تریفـەی هەڵبەسـت "هوە تـا ئـەمڕۆ، نـاوی "قوربانیـەکانی" ئـازادیی و خـوێنی دەم بەهاواریان و ئینجا سیحری "شوێن" و جوانیی "سروشت "و چریکەی سروودە میللی و نەتەوەییەکانمان و سومبولەکانی خاك و مێژوو، داستانەکانی خۆبەخت کـردن، مـەرگی یـاران و ئـازیزان و زنجـیرە دیرۆکـی تراژیـدیای خوێنـاویی گـەلی کـوردو هـەروەها مرۆڤایـەتیو دنیـاش: لەشیعرو پەخـشانی منـدا لەنیـشانە هـەرە دیارەکـانی ئـەوین و پـەیامی ئـەدەبیی پەیوەنـداریی نەپـساوەی گیـانی مـن بـوون بەچارەنووسـی ملیۆنـان مرۆڤـی ئـەم وڵاتـەو بـە هـەموو بـەها جوانـەکانی جیهانیـشەوە. هـەر لـە سـەرەتای گیرۆدەبوونی عەشقی ئەم زمانەوە، تا هەنووکە، شیعر لای من شێوازو ئامانجیش بـووە. ئەوەنـدەی مـن لـەو خەمـە گەورانـەی دەرەوەی خـۆم ئـاڵاوم، قـەت ئەوەنـدە، لـە خەمـە تایبەتەکانی خودی خۆم نەئاڵاوم. پـێ ئەچـێ خۆشەویـستی خـاك و مرۆڤایـەتی منیـان کردبێ بەشاعیر. چونکە بڕوام وایە، ئـەدەب و هونـەری بـێ خـەڵك و بـێ خۆشەویـستی خەڵك تەنانەت ئەگەر جوانیش بن، لەگوڵدانی خاڵیی و خانووی چۆڵ ئەچن!.خولیـای هەمیشەی من ئەوە بوو ئەدەبێ بنووسم لە دڵەوە بـۆ دڵ بێـت و بتـوانم گوزارشـت لـەو خولیاو مەراق و خەیاڵانە بکەم کە لەدڵی خەڵکیدان و ئەوان ناتوانن دەریبڕن و من لە خولقاندنەوەیـەکی دیکـەدا، بیانخەمـە پـێش چـاو. نوێخـوازیش بـەلای منـەوە نـەزمان قفڵکردنەو نەواڵاکردنی تەواوی هەموو دەرگاکانیشە.ئەزموونی دورودرێژی خۆم ئەوەی فێرکردووم، ئەگەر لە ڕۆحی زمانەکەی خۆمدا نەژیم هەرگیز لە ڕۆحی هـیچ زمـانێکی دیکەی دنیادا ناژیم. جیهانبینی لێرەوە دەست پێئـەکات. نـە فانتازیـای ڕووت ئەدەبـەو نـە نـاوەڕۆکی بـێ فانتازییـایش ئەفراندنـە. ناوەنـدێك هەیـە، کـە بـەردەوام ئـەو

"نەهێنییـە" خـۆی تێـدا حەشـاردراوەو "سـادەییش" هـەوێنێتی، دیـارە ئـەو سـادەییەم مەبەستە کە لە خودی "حەقیقەت" خۆیو لە خودی جوانیی خۆیدا هەیـە. ئەمـە جگـە لـەوەی بەشـێکی لەبەرچـاوی ئەفرانـدنیش، بریتییـە: لەچـنینی سـنعەتکارانە، هـەر لەبەرئەوەیشە قەڵەمی زاڵ و بەهرەی توانادار ئەتوانێ بڕیـار بـداو بنووسـێ و بخوڵقێنێ. بەتایبـەتی ئەوکاتـەی ئەدیب،چـاوگی عەشـقێك، هـەر عەشـقێك کوانـووی گیـان و هـزرو هەست و نەستی بێ. رەنگە ئەدەبی "بۆنە" کانیش بچنە ئەم خانەیەوە. مـن بـۆ خۆیـشم پێم وانییە. وەك هەندێ رەخنەگر ئەڵێن هەر دەقێـك "بۆنـە" دروسـتی بکات،ئیتر ئـەوە ئەبێ لە دەقە مردوەکان بێت. هەڵبەتـە مـن مەبەسـتم بۆنەیەکـە کـەپاکی و بـەهاداری و هەڵوێستی ئینسانیانە خاسیەتە جوانـەکانیان بـن. لـە ئـەدەبی ئێمـەدا، بـۆ نموونـە، شـیعرە هـەرە جوانـەکانی "مەولـەوی" "بۆنـە" تایبـەتی و پیرۆزەکـان دروسـتیان کـردوون. ئـەوەی بـەلای منیـشەوە لەپلـەی یەکەمـدا دێت، چۆنیەتی دەربـڕین و مـەزنیی ئـەو زمانەیـە کـە ئەبێتە باڵا ئاوێنەی بابەتەکە. ئەدەب بەوردەکارییەوە ئەدەبە. وەك چۆن وشـەی ناشـیعری نییە، بابەتی ناشیعریش نییە. نووسین بەرپرسییەو گەمەی سەرە رۆیانە نییـە، ئەفرانـدن ئاوێتە بوونێکە لـەنێوان جوانیی و راسـتیی و هەڵوێـستدا، فڕینـی زمانـە لـە بەرزاییـەکانی مانادا.ئەم کتێبەی لەبەر دەستاندایە، هەڵبژاردەیبەشێکە لە پەخشانەکانم بەتایبەتی لە دە ساڵی دواییدا، کە هەندێ جاریش، ناوی "وتەی ئەدەبیی " یان "پەیڤی شیعریش"م لێنـاون و لە سەردەمی جیاجیادا نوسیومن و بەشێکیان لە رۆژنامەو گۆڤارەکانـدا بڵاوبوونەتـەوە و بەشـێکی تریـشیان بـۆ یەکـەم جـارە ئەکەونـە پـێش چـاو و دوای کۆکردنـەوەیان چـەند پارچـەیەکیان نـەبێت کـە لـەم لاو لـەولا"کـەمێ دەسـتکاریم کردونەتـەوە "وەکـی تـر وەك خۆیان چۆن بوون هەر بەو شێوەیە ماونەتەوە. ئەوەی لە کۆتـایی ئـەم وتەیەشـدا، شـایەنی ئاماژە بۆکردن بێت، ئەوەیە: گەلێجار تخووبەکانی نێوان "شیعر" و "پەخشان"هـەر تـەواو کـاڵ ئەبنـەوە بـەگران لـە یـەکتر جوێ ئەکرێنـەوە. ڕەنگـە "پەخـشان" بەبـەراورد لەگـەڵ "شیعر" دا، بەدەنگێکی بەرزترو هەنـدێجاریش راسـتەوخۆتر بـدوێ. زمـانی"مـەجاز"یـشی تەنکترە و مەنتیقی عەقڵیی زاڵـترە و دەرگاکـانی خـۆی زیـاتر ئەکاتـەوە. بیرمـە جارێـك لـە دیدارێکدا وتم: شیعر شاخ و داخی زمانەو بەڵام پەخشان پێدەشتێتی!.

" چراكانی سەر هەڵەمووت "..كۆمەڵە ئەزموون و ئەوینێكی تری ژیانی ئەدەبیی منە. ئەو پەخشانانەن كە لە هەناسەكانی شیعر خۆی موتوربە كراون. هەڵوێستی بەرجەستەن و گوڵدانی وەفان بۆ ئەو هاوڕێو مامۆستاو پێشمەرگەو خۆشەویستانەی بەجێیانهێشتین و بەڵام دوای خۆیان مانایەكیان دا بەژیان و خەبات و داهێنان و منیشیان لە ئەوینی خۆیاندا نوقمكرد.

"چراكانی سەر هەڵەمووت "، سومبولە داگیرساوەكانن.ئەشێ ئەم چرایانە هەموو چونیەك شەوقیان خۆش نەبێ. ئەشێ چونیەك لەیەك ئاستی ڕەوانبێژی زمان و ئاستی هونەریدا نەبن و بەڵام هەر هەموویان هەڵقوڵیوی دەروون و بیری خۆمن، هەڵوێستن لە وشەداو بەسەركردنەوەی بەها جوانەكانی ژیانن. زمانی ئەوینی ئەدەبیی منن لەو ساتەوەختانەدا كە "نیشتمان " داوای نوسینیانی لێكردووم!. من هاوڕێی ڕۆژگارەكانی ئەم خاكە بووم. هاوڕێی ئازارو ئاواتیان كە ئازارو ئاواتی خودی خۆیشم بوون. "چراكانی سەرهەڵەمووت "..بەردەوام بریسكەیان دێ و لە بیرەوەریمدا بەزیندوویی ئەمێننەوە.

ش.ب

سلێمانی:1999/5/11

عەبدوڵڵا جەوهەر

قەڵەمێکی ڕەنگین و گۆمێکی مەنگ

1982

کەهاتین بۆلات دەمەو ئێوارەیەکی درەنگ بوو، تۆش لەئێوارەی ژیانـدا بـووی. دوا زەردەپەڕی خۆرنشینێکی کاڵی خەماوی لەشووشەی پەنجەرەکەوە بەکزی خۆی ئەکرد بەم دیودا و بەهێواشی ئەچووە سەرکلووی قژە سپیەکەت. بەفری بەرمانگە شەوی هاوینـانی بـێ سـرپەو چـرپەی ملـە بـەرزەکانی ئـەم وڵاتـەیان هێنایـەوە پـێش چـاوی خەیاڵم. تەمی سەروخوار گرتووی ئاسۆی پێش ئەنگۆرە، پێش ئاوا بوونی یەکجاری، چۆن لە دامێنی تەڕی چەمەکانەوە دەواری خۆڵەمێشی خۆی هەڵئەداو بەرەو لاپاڵەکان هەڵئەکشێت، تـەمێکی ئـاوا، لەچـەناگە پـچووکەکەت و دەم و چـاوە ووردو ئێـسک سووکەکەت نیشتبوو.کەئێمەت دی زەردەخەنەیەکی هەڵوەریو.. وەك زەردەخەنـەی تـاڵ و بەناسۆری درەختێکی ڕووتی پایزەی نێو خـەزان، وەك بـزەی گۆپکەیـەکی داڕنـراو، کەوتـە سـەر بـەیبوونی وشکی لێوەکانـت. بۆساتەوەختێ هەرئەوەنـدەی چـاو تروکانێ کەمتر لە وەختی بەیەکدا دانی باڵی نەرمی پەپوولەیەك، کەمتریش لە پلی لێدانی دڵی چۆلەکەیەك گەشـایتەوەو ئـیتر لـە پرێکـدا چـۆن فویـەك لـەگڕی کـز کـراوی چـرایە ئەکرێت، ئاوەهاش زەردەخەنەکەت کوژایەوە!.

لەسەر پشت ڕاکشابوویت ژوورەکەت بۆنی مردنی لێ ئەهات، ئەو چاوە پچووکانەی کـە تـا دوێنـێ بـوو لـە ژێـر دوو بـرۆی تەنکـەوە وەك دوو ئـاگردان پریـشکی زرنگـی و هۆشیاریان لێ ئەبۆوە وا ئێستا پشکۆی گلێنەیان دامردۆتەوە. دوو ئاوێنەی تەم گرتـووی شەوق لێ بڕاون و دوو گوڵە حاجیلەی سیس.

لەسەر پشت راکشابوویت لەلقەدارێکی زامداری دوای بڕینەوە ئەچوویت. نیگای لێڵ و پێڵت لەشوێنێکی نادیارەو چەقیان لەوێدا بەستووە.لەمەرگ ورد ئەبوویتەوە. خۆت دابوو بەدەم دوا شەپۆلی سەرەو نگووم بونێکەوە کەدۆزینەوەی لەدوا نەبێ ئەتزانی لەئان و ساتدایە گێژەنی مەرگ بەرەو بن ڕاپێچت بکات. ئەتزانی وردە وردە لێت نزیك ئەبێتەوە و لەدوایشدا ئەتگرێتە باوەشی ئەبەدی خۆی!.

لەسەر پشت راکشابوویت، هاوارێکی بێ دەنگ بوویت، ئەوەتا دەمی گوێزانی ئازارێکی تیژ ناوسکت ئەنجن ئەنجن ئەکات. برینەکان شەقارن و وردە شووشە یان تێکراوە. بەلاّم بێدەنگ ئەمردی. لەمردن نەئەپاڕایتەوە، زۆرت لە زامەکانت ئەکرد و دەمیانت ئەبەست. بۆئەوەی نەزریکێنن و ورە بەرنەدەن. لەو سەرە مەرگەشدا هەر بێ دەنگی و هێمنی و ئارامیت خۆش ئەویست. ئازاری بە سوێی جەرگبڕت لە ژێر لێو کرۆشتنێکی قایمدا دابین ئەکرد، مردنی شێنەییت هەڵ ئەبژارد، تۆ بە درێژایی تەمەن هەر شەماڵێکی شێنەیی بوویت، هەر گۆمێکی قووڵ و مەنگ و ڕەگێکی جیڕ بوویت. تۆ گوڵە هێرۆیەکی سەرلق سپی بوویت و بەرز ئەتڕوانی، لە درەختێکی تەنیایی سەرپەڕگرتووی تەریك ئەچوویت، سێبەرێکی کڕت هەبوو، بەلاّم هەموو کەس نەئەگەیشتە لات. لە نەهێنی چرپڕت نەئەگەیشتن لە دەورو بەری پڕ لە ڕیاو ڕیاکاری مانێکی تایبەتیت گرتبوو.دڵت ئاسکێکی سرك بوو نەئەگیرا، سروشتی تایبەتیت ئەسپێکی کێوی بوو ڕاو نەئەکرا. تۆ نوێژێکی تایبەتیت بۆ خۆشەویستی کوردستان ئەکردو لە نوێژی جگەرسۆزانی تر نەئەچوو. ئاوێنەی خۆت هەبوو لەئاوێنەی هیچ کەسێکدا تەماشای خۆت نەئەکرد.گیانت پەپولەیەکی باڵ نەخشین بوو، هەموو ڕۆژێ بە سێبەرو هەتاوی ئەم شارەدا بە هێوری ئەفڕی و بە هێوریش ئەنیشتەوە. تەمەنی تۆ هەمووی " ئەسپایی" بوو وەك هەموو ئەسپاییە جوانەکانی ناو سروشت. دەم و دووت، هاتو چۆت، گوێگرتنت، خوێندنەوەت، نووسینت،تەنانەت هاواری بێزاریشت هەر ئەسپایی بوو. تۆ لەم سەردەمە ئاڵۆزەدا گیانی فریشتەییت لەئامێز گرتبوو.

لەسەر پشت ڕاکشابوویت نە هاوسەرێك هەبوو سەر بنێ بەبەفری قژتەوە نە جگەرگۆشەیەك سەری باوکێتی بنێ بە دڵیەوە. تۆو تەنیایی هاوڕێی گیانی بەگیانی

بوون، هەمیشە قۆڵتان لەقۆڵی یەکدا بوو، ئەوت بەهاوسەر هەڵبژاردبوو لەماڵێکی چۆڵ و کپو خامۆشدا کە لە جریوەو جووکەی چۆلەکەو وژەی لەرینەوەی لق و پۆپی درەختەکان بەولاوە دەنگێکی تری لێوە نەئەهات لەوێدا تۆ و تەنیایی، تۆو خەمی جگەرگۆشەکەت، پێکەوە ئەژیان تاڵو تەرابوون، دەمت تێ ئەکردن.

لەسەرپشت ڕاکشابوویت بەدەم گێنگڵەوە ئەلبوومی یادگارت هەڵئەدایەوە. دەستی ڕاستت خستبوە سەر پۆپەشمینەکە، پەنجە باریك و لاوازەکانت لە پەلکەگیای وەرزی باران بڕان ئەچوون، ئەوەتا ئێستە زەردبوون و لە بریق و باق کەوتوون. پەنجەکانت ئەو پەنجانەی ڕۆژانێ بوو قەڵەمێکی ڕەنگینیان ئەگرت و ملوانکەی بەهرەیان ئەکردە مل. ڕۆژانێ بوو ئەو پەنجانە پەلکە ڕەنگینەی "پەخشان" یان لە پێشوازی "گەلاوێژ"دا ئەکرد بە تاقی سەلیقەو، بەچل چرای بیر ئەیانڕازانەوە، لەئاسمانی ئەودا ئەدرەوشانەوە. جریوەیان ئەهات و خەوی ڕەنگاوڕەنگی خۆشیان ئەبینی و گوڵاو پرژێنی پرچەکانی ئەویان ئەکرد، ڕۆژانێ بوو ئەو پەنجانە ئاوێزانی ئەم زمانە کوردییە شیرینە بوون. کانیاوی بەهرە ئەبوو بەجۆگەی ڕوون وڕەوانی بەرهەتاوی زنوێران و ئەڕژایە روباری ئەدەبیاتی سەردەمی تازەمانەوە.

قەڵەمەکەت لە قەڵەمە پێشڕەوەکانە، ئەو قەڵەمانەی لە ڕۆژگارە تاریکەکاندا چراوگ بوون، دڕیان بە دیواری شەوی ئەمووستەچاو ئەدا. گوڵ بارانی ئەدەبی نوێ بوو، گوڵەکانی تۆش لە گوڵە دەگمەنەکان بوون. ڕاکشاویت و نیگای خەیاڵ پێڵوی تەڕیان ئەکەن بەباڵ. لەسەردەمی لاوێتیشدا تۆ هەر کەنارت گرتبوو - کۆترە باریکەکەی دەنگ خۆشی تەریو بوویت -. لەجۆشی تەمەندا، لەهەرەتی قوڵپدانی خوێنی بەهرەو نووسیندا بەپێچەوانەی ئاوەڵەکانتەوە حەزت نەئەکرد بەهرەکەت بکەیتە ئاڵاو لەبەرچاوان بشەکێتەوە، لەو قۆناغەشدا ڕقت لە لاپرەسەنگی و خۆدەرخستن ئەبۆوە.

نازناوی "ع. چالاك" ت بۆ خۆت کرد بەنیشانە، گەلاوێژت کرد بەجێ نزرگە. لەم ساڵانەی دوایشدا کە کوڕ و کاڵانی ئەدیب و ئەدەب دۆست ئەهاتنە لاتەوەو لەبەرهەمی ئەو سەردەمەت ئەدوان. تۆ خۆت نەئەکرد بە خاوەنیان، بەهێورییەکەی خۆت

دەستێکت ڕائەوەشان و ئەتوت " هی من نین، کوا من ئەدیبم؟".تۆزقاڵێ گیانی خۆویستی و چاوچنۆکی و خۆبەزل زانین لەتۆدا نەبوو. لەکاتێکدا ئەگەر بتویستایە قەڵەمەکەت بەئاشکرا تاو بدەیت چەپکە گوڵەکانت بێنیتە ناو کۆڕەوەو ریزیان بکەیت. دڵنیام ئەوسا قەڵەمەکەت پێش زۆر قەڵەم ئەکەوت،گوڵەکانیش بازاڕی ڕەونەقی زۆریان ئەشکان چ گیانێکی سادەو بەفرینی پاکت هەبوو. زۆربەی هاوڕێکانی ئەم ساڵانەی دواییت ڕەش و ڕووت و بێکارو خەڵکە سادەو ساکارەکانی شارەکەم بوون. ئەوانت زۆرتر ئەدوان، ئەوانت لە خوێندەوارە درۆزنەکان خۆشتر ئەویست.

لەسەر پشت ڕاکشابوویت، منداڵیی خۆت ئەلاواندەوە: ئەی دارستان و قۆپی و کاوان و لێرەوارِو کانیاوەکانی "قەرەداغ" بەهەرەی چاوی تۆیان نەرشت؟ ئەی ئەو بیرەوەری و سەرگورشتەو بەیت و گۆرانیە میللییانەی — قەرەداغ-ت نەکردووە بەکۆمەڵێ تابلۆی ڕەنگین و هەڵت نەگرتوون؟ ئەی لاوانەوە بەسۆزەکەی ـ دایەگیان ـ هەر بۆن و بەرامەی " باخان" ی قەرەداغ و سنگ و بەرۆکی دایکانی ئەوێی لێ نایەت؟!

هێشتا قوتابیەکی لەڕو لاوازی مل باریکی گۆشەگیری مەنگ بوویت کە بەهرەی قەڵەمەکەت چاوی تیژی " پیرەمێرد " ی گەورەی قۆستەوە، هات بە پیرتەوە. بەهرەکەتی گرتە باوەش، لێی وردبۆوە، گەش بووی. تۆ ئەوساش هەر شەرمنێکی سەرکزو بەلام دڵ وریا بووی."پیرەمێرد" ی باوك دەستی بەسەرە پچووکەکەتا هێنا، بەرهەمەکەتی خستە سەر دڵ، تۆ بڕوات نەئەکرد، نۆبەرەکەت ناونا بوو" ئاوات"، پیرەمێردی کەڵە شاعیر بەدەستی ڕەنگینی خۆی هەر لە چاپخانە دێرینەکەدا لەچاپیدا.

لەوەدابوو ـ ئاوات ـ ئاواتی نۆبەرە بەهەنگاوی گەورەوە بچێتە ناو کۆڕو کۆمەڵانی خوێندەواری ئەو سەردەمەوە.. بەلام لە پڕێکدا ڕێگەیان پێ گرت. ڕاپۆرت نووسانی دەسەنەخۆری ئینگلیز، مڵەو دووپشکەکانی ناو باخی ئەدەبیاتمان، جرِوجانەوەرە رموزنەکان، بەخەنجەری رووتەوە گەیشتنە سەر نۆبەرەی ئاواتی جەوهەرو لە بەردەمی پیرەمێرددا سەریان بڕی.

لەسەر پشت ڕاکشاویت، زەرد.. زەرد.. زەرد.. زەرد، هەر ئەڵێی مانگی کوژراویت، لەناوەوە ئازار ئەڕواو ئەتکێڵێ، تۆ کێڵگەی زات و وەرەی لەناو چنگی ئەختەبووتی هەزار

پـەلی"سـەرەتان " دا لـوول ئـەخۆیت و هـاوار ناکـەی.. چ ورەیـەکی بەسـامی و چـەندە ئارامێکی گەورەی. لەسەر پشت راکشاویت، دەنگت لەناو هەناسەی سواردا خنکاوە.

ئەی "جەوهەر " ی رەوشت،ئەی گوڵە هێرۆی لاسک شـکاوەی مـل بـەلارەوە گرتـوو، بـۆ یەکـەمجار لـە چـایخانەیەکی پـەڕپووت و بـچووکی شـارەکەمدا یـەکترمان ناسـی، بـۆ دواجاریش، بەرلەوەی ئەم دەردە گرانە لە پەل و پۆت بخات هـەر لـە چـایخانەیەکی وادا لەیەکتر جیابووینەوە.

لەسەر پشت راکشاویت رووە ژاکاوەکەت لە منە، پار ئەم وەختـە بـوو، دیـسانەوە سـەرم کردەوە سەرت، مەنگیتم شڵەقاند، بەلاّم لێڵم نـەکردی، ئـەمزانی تـۆ ماسـیەکی ئـەم گۆمی شینی ئەدەبەیت و بێ ئەو ناژیت، ئەمزانی کەشەو دادێ و دنیا ئەنوێ، تـۆی شـەیدا لەگـەڵ وشەدا رۆژ ئەکەیتەوە و بێدەنگ ئەسـووتێیت، بێـدەنگ ئـەگریت و خـەڵوەت جـێ نـاهێڵی! بیست ساڵ بوو ئەمناسیت، بەدەم پێت نەوتووم بەلاّم چاوت بەئاشکرا ئەیدرکان کەخۆشـت ئەوێم، چاوت ئاوێنەیەکی بێ گەردی راست گۆیی بوو. دەسـتت نـەنا بـە ڕووی داواکەمـەوە. چـەند بەرهـەمێکی لـە کـونی هەتیتـەدا هـەڵگیراوت بـۆ هێنـام، سـێ دەفتـەر چـەند رۆژێ لەگەڵیاندا ژیام، چەند رۆژێ بەبادەی زمانی شیرینی ئەوان مەسـت بـووم. نووسینەکانیـشت وەك خـۆت ناسـك بـوون، وەك خـۆت کـەم دووی پوخـت و پـاك بـوون. قەڵـەمی ناوبـەناوی رەخنەشت، وەك رەوشتی خۆت بەرزبوون، زمانی تەڕو پاراو و نەوازەی بێگرێ و گۆڵ سفت و رەوان و درەوشاوە بەقسەی نەستەقی باوو باپیران خۆش کـراو.. رسـتەی کوردانـەی پتـەو دارێژراو، دڵی منیان لە زوەوە کەمەند بەند کردبوو. کوت و مت وەك خۆشەویستی داربەڕو و ئاوی ئەم کوردستانە.

لەسـەر پـشت راکـشاویت وا چـاوت لێـك نـاو ئـاوا بوویـت. دە ماڵئـاوا، ئـەی قەڵەمـە ڕەنگینەکە تۆ لە گوڵدانی دڵمای، ئەمجارە لەوێدا راکشێ!.

ئەوزامەی بوو بە مانگ!

1992 ـ 1999

بەورێکی تری نێوداستانی گڕەو دارستانی پشکۆمان کۆچیکردوو
مێژوومان بۆ ساتەوەختێ پڕ بە گەرووی
دەربەندو ئەشکەوتو کەوێڵو
بەرگێلنەکانمان زریکاندی.. زریکەی مێژوو
سەرچاوە لە خوێنجمانی
ئازادییەوە ئەگرێ، ئەو دەمەی خاك ژانی بە بوومەلەرزەی
ڕاپەڕینو زاوزێی شەهیدو تەقینەوەی شیعرو لرفەکردنی بەلووزەوی
خەمی دایکانەوە ئەگرت!.
مانگێکی دیکەی گەرمەسێر کۆچی کردوو..ئەستێران دابارین و
پێدەشتیان ئاڵو والآ کردو هەزاران پارچە ئاوێنەی شکاوی هەتاو
بە درێژایی کەنارەکانی سیروان خەونیان پژاوگۆڕانییان ڕژاو کردیان
بە شایی خوێنو ژان.
مندالآنی پێپەتی و دەم و چاو خۆلآویی ئێمەش بۆ یەکەم جار
لە بەردەم دەروازەی مزگێنیدا گوڵە زەردی
زەردەخەنەیان چنیەوەو باوەشیان

بە لاملی بەهارێکی راپەڕیودا کرد. ئەو دەمە لە هەناوی قرچەقرچ
پێکەوتووی بەرکاوو گردۆڵکەکانەوە گوڵەگەنمی ریشاڵ ریشاڵی
سووری بەیانیەکی تازە، کازیوەیەکی دەم‌و
لێو زیوین، گەردن کافوریی،
بەژن زراڤی چاوپڕ لە تریفەی دەست و پل زێڕین لە دایك بوو.
لەو رۆژەدا. لەپەڵە خوێنێکی سەرسنگە هەڵقرچاوەکەی دوزەوە،
لەزاری لێو بەخەندەی برینێکی رەشتاڵەوە سەمەلی ئازادیمان سەری
دەرهێناو بوو بە شایی قوربانیەکانمان، بوو بە ڕەشبەڵەکی سێدارەو
سەرچۆپی هەرهەموو برینەکانمان.
دووز، دووز مەچەکی تووکنی حەمرین
بازووەبەندەکەی عاشقانی بەفروگرە
ناو دەمی کوڕێکی دیکەی گەردەلوولی
خۆی ماچکردوو سەری خستە سەر رانی
سۆزو خۆشەویستیی گەرمێن و
دواتر پەنجەی نەرمی شەماڵێك لە دەربەند باسەڕەوە هات و
گەیشتە ناو دیدەمان و ئەوسا پێڵوی ماندوومان ئاڵ هەڵگەڕاو
بو بە گوڵجاڕو رووی ئەم زامەیشمان بوو بە
مانگ و گیانیشمان بەخەرمانەی
ئەو دەمە، دوور لەو مانگە، من لە ژووری تەنیایی و
نامۆییەکی شێداری دڵ گوشراودا خەریکی ئەوەبووم
لەو گوڵجاڕی گەرمێنە کراسێ بۆ شیعرێکی نوێم بدرووم.
لەپڕ بازێکی پەڕوباڵ سپیی هات‌و لەسەر سەرم لەنگەری گرت‌و

بە دەم چریکەی سۆزێکی مەولانە ئاساوە

شیعرەکەی پێ بڕیم وتی: لە نێوان پەڵە خوێنەکەی دووز و

سەرەتای هەڵکردنی ئەو زریانەدا

مێژوویەکی دووکەڵاویی..

ئازایەتیەکی چاوسەوز..

سەفەرێکی تەلیسماویی.

خەونێکی ئاگراوی.. لە هات و چۆدان!

بازەکە سورێکی بە چواردەوری تەنیاییمدا خواردو دیسانەوە وتی:

حەمە رەش.. واتە کێوێکی رەش..

ئەسپی شەوێکی قەترانیی..

زەویەکی بە خەڵووزکراو..

نانێکی رەش داگەڕاوی بن رەشماڵی سوتەمەڕۆی ئازار و

یان قەدی دارگوێزێکی رەشەبا بەزێن.

یان گەواڵە هەورێکی رەشی ئاوس بە کوڕو کچی باران.

یاخود لە شەوەزەنگدا بریسکە بریسکی

دوو چاوی بەورێکی بڕۆنزیی!.

سەرەتا هاتنە ناوئەم دۆزەخی داستانو ئەوینەی پێشمەرگایەتی

سەرەتا یەکەمین سەفەری ئەم برینە جێ بە خۆنەگرە.

بەرەو گەردوگوڵی بەیانی کوردایەتی و خۆبەخاچدا داکوتان

لە ساڵانی زووترەوە

بازرەقەی بەستبوو، ئەمەیش سەربوردو بەیتێکی برایمۆك ئاسای

عەشق و سووتانی خۆی هەیە:

ئەوەتا لاوێکی وەك تاژان باریکەلەو
وەك هەناری گوڵکردوو و خوێن گەرم و
وەك کەڵی سەر رەوەز، زیت و چاو بگێڕ،
وەك هاژە هاژی سیروان بێ ئارام،
عەشقی خاك، دار، بەرد، تفەنگو چارەنووسی خوێنی خۆی
داوەتە دەست کوردستان و بەستەیەك توێشووی نانی رەشی
بەستۆتە پشت و هەوراز و نشێو ئەکاو
دەروێش ئاسا دەرگای یەك بەیەکی
بارەگاو مەقەڕو مەڵبەندەکانی ئەقڵێشێنێتەوە و
داوا ئەکات و هاوار ئەکات و ئەیەوێ بێ بە "پ.م" و
ئەیەوێ شالاَو بۆ مەرگ بەرێو چنگ بنێتە
چنگی دەڵە دێوی بەعسییانو
کلك و گوێی بڕڕاوی ئەوان بۆ کەلارو
باوەشاسوار و دووزو خانەقین بەرێتەوە،
بەلاَم هەموو جار،
دەستی نەء بە رووی ئەم سۆراخە شەیدایەیەوە ئەنراو
ئەگەڕایەوە دواوە:
سەرەتا بوو، ئەم فیشەکە بێ تفەنگ بوو
ئەم پشکۆیە بێ کوانوو بوو
ئەم پرسیارە بێ وەلاَم بوو
ئەم جوانووە بێ رەوگە بوو
بەلاَم ئاخر چۆن

سیامەند لە عەشقی خەج بێزار ئەبێ
قوڵنگ لە کونکردنی بێستون و
فەرخ لە باڵای پەری خان و
یان گەرمییان لە سوورەهەتاو وەڕس ئەبێ؟
سۆراخی ئەم بەردەوام بوو هەروەکوو لاس سووڕی ئەخوارد
وەك چکە چکی دڵۆپە ئاوی ئەشکەوت و دەراڵەکان
پرسی ئەم وشکی نەئەکرد،
بەرد کونکەربوو.
هەتاکوو سەنگەر وەریگرت
هەتاکوو چەك شانی ماچکردوو
تا رەوە ئەسپ تێکەڵ بە حیلەی خۆیان کرد.
وائێستە "حەمەڕەش" و رەوە ئەسپ بوو بە ڕیزە مەشخەڵانێ‌و
ئەچنە چاوی دێوو درنجی بەعسییانەوە.
وائێستە حەمەرەش بووە
بە تەندوورەی گەردەلوولێکی گەرمییان
لەهەر کوێیەك سەربازی مردنی لێبێ
ئەم لەوێیە.
لەهەر کوێیەك گوڵ بکوژرێ ئاو بکوژرێ هەتاو شەماڵ سەرببڕێن
ئەم دەستی تۆڵەی لەوێیە.
کوێستان بەقەد کلووی بەفر ئەم حەمە رەشەی خۆش ئەوێ.
گەرمەسێریش بەقەد شنەی شەوانی هاوینان و
سۆزەکانی ئەڵڵاوەیسی خۆشی ئەوێ.

ئەزموونی تاڵ فێرگەی ئەون.
بست بە بستی ئازارەکان ئەناسێت و ئاشنایانە
وەکوو خوشك و براو ئامۆزاو بن ئامۆزای خۆی
هەر لە دوورڕا یەکە یەکەی درەختەکان
ناو نووس ئەکاو
دەرگای ماڵ و پەنجەرەی خولیای مەزراکان ئەناسێتەوە.
نەخشەی گەرمییان بەری دەستێتی.
وەك تاڵە مووەکانی ریشی قامیشەلان
مێرگەکان و لاڕێو بن دەوەن و باخەکان ئەناسێت و
لەگەڵیاندا ئەدوێ و ئەبنە پەناگەی
شەوانی ئەشکەنجە قاڵی کردووە
ئەم دەرچووی قوتابخانەکانی ستەم دیدەیی خەڵکە
هەندێ جار ئەم سەر لەرێگە و مانگە شەو تێك ئەدات
هەندێ جار ئەم توونی بابا لە نێو هەناوی خۆیدا ون ئەکات.
بۆ یەکەمجار لە سەر دەستی ئەم بەورە ڕەشەماندا بوو
تەلیسم و ترسی رەبایەی بەعس شکاو
خۆیکرد بە ناو تەڵە بەندەکانی مەرگداو
گەیشتە سەر سەری نەهەنگ..
کارەسات گەورەو گەورەتر بوو هەڵەبجە بوو
بە هەموو کوردستان و
هەناسەیشی بە هەناسەی هەموومان
ژیان تاریك و تاریکتر بوو

دۆڵپای ئەنفال هات

ئاخ گەرمە سێرەکەم!

ئەی ئەو ئاسکەسوورەی لە هەموو جارێکی کۆست کەوتندا

بەر لە هەمووومان لەشت نێزەڕێژ ئەکرێ و

بەردەوام هەموو جارێکیش لە هەر پشوودانێکدا

دوای هەمووومان خوێنت ئەگیرسێتەوە.

ئاخ گەرمە سێرەکەم. ئاخ

تۆ یەکەمین چاوی بە فرمێسکمانی و

دوا زەردەخەنەی دەم ولێومان.

دۆڵپای ئەمەویەکان هات

دۆڵپای ئەنفال هات..

ئیتر لەگەڵایەکەوە بۆ ساوایەك

لە بنچکێکەوە بۆ چۆلەکەیەك

لە خەڕکە بەردێکەوە بۆ جۆگەلەیەك

لە کارژۆڵەیەکەوە بۆ کانییەك

کەوتنە بەر تاعوونی بەعسییان

دۆڵپای ئەنفال هات

بوو بە تارو مار

دژوار بوو دژوار بوو دژوار!

کینەی شمشێری تەتەرەکان،

خۆشەویستییان ئەنجن ئەنجن ئەکردو

وا هاتبوون نیشتمان لەبندا بېڕنەوە،

وا هاتبوون مێژوومان
ریشەکێش بکەن و
سیمامان بسڕنەوە.
وا هاتبوون دوا ئەستێرەمان کوێر بکەن و
دوا ئەسپیشمان بخەسێنن.
تارو مار بوو تارومار
دووکەڵ بوو دووکەڵ بوو دووکەڵ.
چاوی خواوەندیش پڕبوو لەئاو
ئاسن قریشکانی و نەرم بۆوە
ئازایەتیی چوڕچوڕەیەکی کەمی لێمایەوە.
وەك رێچکەکانی بەردەم شارە مێروولەیەك
وەك ئەو رێچکانە زیل زیل ریزبوون و بەرەو قاقڕی مردن
بەرەو گەردەلوولی مردن بردیانین..
چاڵ.. چاڵ.. چاڵ
لەیەك گۆڕداو هەزار دایك و باوکم، هەزار عەشقم
لەیەك گۆڕداو
هەزاران کوڕو کچم..
هەزاران چرام لەیەك گۆڕداو
گوندێکم بە ئاسانی جێگەیان ئەبۆوە
تارومار بوو. تارومار
لەو ساتەدا بۆ سەدو هەشتا هەزار ئاوات و
خەونی زەردو سووری زیندەبەچاڵ کراو،

بۆ سەدو هەشتا هەزار باڵای هەڵوەریو

بۆ سەدو هەشتا هەزار باخی خنکاو

یەهودا گریا

مەرگەوەڕ گریا

هیتلەریش گریاو

لەو ساتەدا هەر صدام بوو پێئەکەنی!

ئا لەو دەمە دۆزەخینەدا. حەمە رەش،

حەمەرەشی کوڕی زیزانەی کوڕی سەر قەلای

کوڕی دووزی کوڕی حەمرین

لانەی ئازارەکانی چۆڵ نەکرد.

نەڕۆیشت و خەیاڵی گەرمییانی نەبردە ئێران و تووران.

دەستی لە کەمەری کفری بەرنەدا.

وەك سیروان مایەوە، وەك کەرکوك ئەسووتا

وەك قەلای شیروانە لەوێ بوو

لەو دەمەدا، ئەو بۆ شیعری دەست و پل گۆنەکردوی ئێمە

گڕەی نیوەڕوانی "هەکز" بوو

بۆ ورەیش

حەمە رەش

ئەم دەستی زمناکۆو

ئەو دەستی بەمۆ بوو

* * *

هەتا ئێستەیش لە دوو ئاوەندا کە دوو ماسی رەش

ئەگەنەیەك و ڕۆژگاری ئەنفال باس ئەكەن
دوو ئاخی پڕ بە سینەی شەپۆل
بۆ حەمە ڕەش هەڵئەكێشن.
دوو گردی دڵداریش كە سەر ئەنێن بە سەری یەكەوە
باسی هەنگاوەكانی حەمە ڕەش بۆیەك ئەكەن.
دوو درەختیش كە پێكەوە هەڵئەپەڕن
یادێكی دەستەكانی ئەو هەر ئەكەنەوە.
ئێوە گوێتان لێ نەبووە
من شیعرم گوێچكەی زۆر سووكە
هەموو جارێ كە زمناكۆ
سوێند بۆ گەرمەسێرم ئەخوا
ئەڵێ: بە سەری حەمە ڕەش!

* * *

ئەی بەوری ڕەش! ئەی هەڵمەتی بەردەوامی گەرمییانم،
لە ترسناكترین ساتەوەختی وجودماندا
تۆ قاچت ڕەگی خاك و
سەرت پژوپۆی بێشەكانمان و
هەردوو چاویشت دوو گۆمەكەی
دەربەندی دوكانمانن.

* * *

لێرە بەدواوە حەمە ڕەش وتی شیعرم ئەوێ:
من داوای دوو گوڵم

له داری ژاڵه کرد
بۆ سنگی حەمە ڕەش
کەچی دار له ڕەگ و ریشەوە
خۆی له عەرد هەڵکێشاو
به پێی خۆی له گەڵما هات بۆ لای چاوانی حەمە ڕەش.
به " با " م وت مەهێڵه
ئەو مانگه بچێتە هەورەوە
من ئەم شەو له دووزدا
بۆ بالاًی حەمە ڕەش
تریفەم لێت ئەویٚو خەرمانه
بیکەمه بەرزامی حەمە ڕەش
"با " وتی:
تۆیش نەیلێی
مانگ خۆی دێ و
ئەو زامه ڕەشتاڵه ئەگرێتە باوەشی.
کۆترێکم نارده لای کوڵەجۆ
خوازبێنی وەنەوشەی کیژێکم بۆ بکاو
بیهێنین بۆ کوڕی زیزانەی..حەمە ڕەش
که لەوسەر هاتەوە پێی وتم:
تەماشا تا چاوی بڕینی ئەو بەوره بڕ ئەکا
به گوڵجاڕ وەنەوشەی هەر هەموو پێڵومان
به گوڵجاڕ هەلاڵه

بە گوڵجاڕ نازەنین

بەڕێوەن بۆ ئەوەی ماچیکەن

بۆ ئەوەی بە ئەوین دایپۆشن

گەرمێنی ئەو لەشەی حەمە ڕەش.

★ ★ ★

هەر گابەردی نێو دەربەندێ

وتی: لێرەم

خۆ بەردە قارەمان نییە.

هەرچی گوڵێ کە سوور چۆوە

خۆ گوڵەکەی پەریخان و عوممان نییە.

هەر کەسێ قوڵنگ بەدەس بوو فەرهاد نییە.

خۆ هەرکەسێ باریکەلەو چەك لە شان و یان ریشدار بوو

مامە ریشەی داستان نییە.

هەر کەسێکیش ناوی حەمە و حەمە ڕەش و گەرمیانی بوو

حەمە رەشی پێش ئەنفال و ناو ئەنفال و دوای ئەنفال و

ئەسپەرەشی سەر حەمرین و

گێژەڵووکەی خوێن هەڵکردووی جەرگەی دووزو

حیکایەتی کێوی رەش و

باوبۆرانی زەمان نییە

★ ★ ★

ئەو چریکانە زۆر کەمن

دار بە داری دارستانێ داچڵەکێنن و

سەر سامیکەن.. وەك حەمە رەش.

ئەو عاشقانەی زۆر کەمن

چۆك بە بێستون دابدەن و

هەر بەئەوین دیواری مردن کون بکەن

وەك حەمە رەش.

گەرمەسێر.. گەرمەسێر

دەفتەری خۆڵینی شیعرمەو

ئەی باڵای زیوینی راپەڕین تۆیش قەڵەم.

دڵنیام ئەمجارە من شیعرێ ئەنووسم

بە قەدەر حەمە رەش ئازابێ و

بە قەدەر سیروانیش کەڵەگەت

★ ★ ★

هەموو ساڵێ

بۆ یانزەی سێ

یانزە کەڕەت هەناسەی خۆم

بە رێگەوبانی سکڵدا ئەخەمە رێ

ئەم هەناسەیە پڕێتی لە تنۆکە شیعری کەسك و

لێوان لێوە لە "با " ی مۆرو لە "با " ی شین و

لێوان لێوە لە عەشقی ئاڵ و

لە چاوی گەشی منداڵ..

ئەم هەناسەیە.. سترانە.. سترانی دەشت

سترانی شاخ.. ئەم هەناسەیە هەڵئەفڕێو

له هیچ شوێنێ لانادات و

تا لەسەر دووز رائەوەستێ و

یانزە جارێ ئەگرمێنێو، ، ئینجا ئیتر

بەسەر گوڵجارە رەشەکەی.. جەستەی ماندووی

حەمە رەشدا دائەرژێ.

★ ★ ★

هەموو ساڵێ بۆ یانزەی سێ

گۆمی دەربەند یانزە کەرەت خۆی هەڵئەبڕێ

بۆ لاشانێ ماچی بکات

چونکە بۆنی گوڵی پەنجەی

حەمەی لێدێ.

هەمو ساڵێ بۆ یانزەی سێ

شاخی بەمۆ یانزە کەرەت دائەنەوێ

بۆ بنارێ..بۆ بەرکاوێ..ماچی بکات

چونکە بۆنی کاسکێتەکەی دوای ئەنفالی

حەمەی لێدێ.

هەموو ساڵێ بۆ یانزەی سێ

یانزە کەژمان..لەسەرەوە بۆ خوارەوە

سەفەر ئەکەن

یانزە باخمان..

له هەڵگوردو سەفینەوە دێنە خوارێ

هەر بۆئەوەی سەرێك بدەن

لەدوا برینی حەمە رەش.
هەموو ساڵێ بۆ یانزەی سێ..دوای ئێوارە
یانزە منداڵ، لە شۆڕیجەو رەحیم ئاوای کەرکوکەوە
یانزە چرای بچکۆلانە ئەکەن بەملی خۆیاندا
رائەکەن و دائەگیرسێن...
ئەم پەپولەی چرایانە یانزە کەرەت
بە چوار دەوری سەری دووزدا سوورئەخۆن و
ئەوسا هەر یانزە چراکە
لە پەڵە خوێنێکی
هێشتا ورشەدارو هێشتا تەڕدا
دائەنێن و ئینجا ئەڕۆن.
هەموو ساڵێ بۆ یانزەی سێ یانزە کۆتری بێوەژن
یانزە چۆلەکەی بێ باوك.. یانزە هەنیسك.. یانزە فرمێسك
یانزە گوڵەجۆی مەندەلی، یانزە خاڵی کوتراوی سەر گۆنای گەرمێن.
هەر هەموویان ریز ئەبەستن بۆ زیارەت
زیارەتی قسنی بەژنی عاشقێکی
وەکوو زمناکۆ کەڵەگەت.
هەموو ساڵێ لە یانزەی سێدا من ئەبم
بەشمشاڵێ، جەبەل حەمرین ئەمنێ بەلێوی خۆیەوەو
لێم ئەدات و لە کونەبای جەستەمەوە
یانزە مەقام..یانزە بولبولی برین و
یانزە قاسپە دێنە دەرێ..

هەموو ساڵێ لە یانزەی سێدا من ئەبم
بە دەفتەری رەسمی کچە کەلارییەك
یانزە پەڕەم
کچەکە دێو بە خەڵووزی شەوی ئەنفال.
یانزە کەڕەت
وێنەی سەری یانزە پیاو و
وێنەی هەوری یانزە زامم تیا ئەکێشێ
هەورەکان هەموو یەك هەورن
پیاوەکان هەموو یەك پیاون و
هەر هەموویان حەمە رەشن!.
هەموو ساڵێ لەیانزەی سێدا شاعیر نیم بەڵکو شیعرم، شیعر خۆیم
گەرمییان دێو ئەو شاعیرەو
بەپەنجەی دووز
بە برووسکەی حەمە رەش و..
بەڕێژنەی یادەکانی
بە خۆشەویستیی حەمە رەش..
یانزە کەڕەت
لەگڕەدا.. من ئەنووسێ و
یانزە کەڕەت.. لەسەر بەفر.. تۆ ئەنووسێ و
یانزە کەڕەت.. لە رووباردا.. ئەو ئەنووسێ و
لەدواییدا.. منی شیعر.. ئاوی عەشقم
زیاد ئەکات و سەرئەکات و

ئەم ولاَتە بەهاژە هاژی نەمریی و

خۆشەویستی حەمە رەشم..دائەپۆشێ!.

له ڤیەنناوه بۆ كوردستان و

درەوشانەوەی ئەستێرەیەكی سوور!

1993

ئەودەمە، ئالوزو ژانی دووره ولاَتیی و تاسانەی غەریبی خەوی

له چاوانی لەبوولێڵچووی من بڕیبوو!.. تەنها هاودەمو هاوڕازو

هاوگینگڵم، شیعربوو بۆ دڵ نەوایی و

هێورکردنەوەی شەپۆله بەپێلەكانی

ئەم زەریای خەمە، شیعر ئەبووە: هەتاوی ئارام و

هەتوانی زامی ئەستێرەی وشەم و لەگەڵ خۆمدا،

لەگەڵ هەردوو گلێنەمدا

شاربەشارو ولاَت بەولاَتی هەندەران ئەمگێڕا.. یان بۆ

نەڵێم: ئەو منی ئەگێڕاو،ئەو منی كردبووه خەرمانەی

دەوری خۆی..

ده سلاَو ئەی مانگی شیعرو..

ئەی خەرمانەی به بەرەكەتی زمانی كوردیی!

ئێوەیش رۆژتان باش و شەوتان باش

ئەی كورده ئاوارەكانی ئەم سەر زەمینه!.

لەپەنجەرەی وا گۆنی شەمەندەفەرەكەوه

نیگام تینووی ئاو له سەرنجی

ئەو کەژو دۆڵ و چیاو لێرەوارو ڕەوەزو هەڵەمووتانە بوو
کە بەسەوزیی خۆیان، بەسەوزیئاوی چاوبەری وڵاتی نەمسا،
وڵاتی گوڵ و هونەر، بارانە شیعریان بەسەردا ئەباراندم.
لەگۆمی زیوینی خەیاڵیان هەڵئەکێشامو هێدی هێدی ئەیانبردمەوە
بۆ نێو لانکەکەی کوردستان..لەپڕ"ڤیەننا "جریواندی،
شانو ملی مەڕمەڕینی ئەم پایتەختە ناسكو قشتیلانەیە دەرکەوت.
شەمەندەفەرەکەیش، هێواش هێواش دەمارە گرژەکانی پێشووی خاوبۆوەو
لە وێستگەی گەورەی ڤیەننادا لەچاو تروکانێکدا
وەك دای چەقێنن، ڕێك وەستا! وا منو شیعر پێکەوە دائەبەزین،
ئەوکاتەی سەرم هەڵبڕی. خۆم لەبەردەم
پوورە هەنگێکی خۆشەویستاندا،
لەبەردەم چەند چەپکێ لەیاران و هاوڕێیاندا بینیەوە!
یەکێك لەو گوڵە هێرۆیانەی هەر زوو بەرامبەرم پێکەنی و
باوەشی پڕ لە گوڵاوی خۆی پێدا کردم..
کاکە فازیلی مەلا مەحمود بوو
لەنێو هەموویشیاندا بە تەنها هەر ئەو بەرگی کوردیی پۆشیبوو،
بەرلەوەی بدوێین، بەچاو پێی وتم
"دوای ئەم دابڕانە نەفرەتیە دووردوردرێژە، ئەم پێك گەیشتنەوەیە،
ئەم بەدیدارشادبوونەوەیە،گوڵ و زەماوەندو خۆگۆڕینی ئەوێ".
ئەوساتە قوڵە قوڵی پێکەنینی بوو.
کە لێی وردبوومەوە..هەستم کرد تەشوێی زەمان ئەوەندە کاری
لەم ڕەوەزە جوانە نەکردوە

قژ هەروەکو خۆی رەش رەش، پێستی بێ گرێو رێڕێ نەبوو،
هەمان گۆشە نیگاو سەرنجی بەر لە حەڤدە ساڵ
زیاتر،لەش مامزی، سووك و گورج و بێ فیزو
ساکاریش وەك گوڵەکێویی وتم: کاکە فازل! هەر وەکوو خۆتی
پێکەنیو لەگەڵ راوەشاندنی هەردوو دەستیا وتی.. زمانیشی تۆزێ گرتی..
ـ تۆیش هەروەها! هێشتا هەرشاعیری لاوی
بەدەم قاقاوە،،بەدەم هەڵقوڵینی خۆشیەکی رەوانەوە،
دەستمان کردە ملی یەك و وتیەوە!
ــ لەبیرت نەچێ من هەموو کات
عاشقی شیعرەکانتم!
با بەرەو دوا بگەڕێمەوە..سەر بە هەوارەکانی ئەوین و
ماڵی ئاشناو رۆشناو ئازیزاندا بکەمەوە..
لە رەگەوە بەرەو ژوور ببمەوە بۆ لای ئەم گوڵە هێرۆیە.
رەنگە هەر لە تووەکەی ئەلیاسە فۆچەوە
لەسێ دەرییەکەی ماڵی حاجی ئەمینی کاکە حەمەوە،
ئێمەو هەتاوو رەزوو کانیەکانی دێلێژە
وەك دوو باخی پەرژینی بەزیو لق و پۆپ و گەڵاو گوڵ و
هەرێزمان تێکەڵی یەك بووبێ. تا ئەو شوێنە پیرۆزەی
کە دایکم لەهەمان کاتی شیری دایکێکی بەهەشتیی ئەم
بنەماڵەیەی خواردەوەو
ئیتر سەرچاوەکان لەیەك رووباری خۆشەویستیدا یەکیانگرتەوە
لەوێوە ئەم تیرێژە کشاوە.

لەوێوە ئەم مێرگە
بە ئەوین تێرئاوە!
دوای فەراژوو بوون و چاوکردنەوەیش.
هەر لەیەك هێلکەی کۆلانی گەڕەکێکی ئەم شارەیشدا بوو
لەگەڵ هاوتەمەنەکانی ئەم بنەماڵەیەدا
سەرمان بەیەکەوە جوقاو پێکیشەوە
پەڕووباڵمان دەرکردوو
لەسەر درەختی قوتابخانەیەکیش پێکەوە نیشتینەوە!..
لەهەڕەتی جۆش و خرۆشی سیاسیدا..
لەزەمانی شەڕی ساردی ئەم نەوەیەی ئێمەدا..
من و کاك فازل هێلانەمان جیابوو
ئاسۆمان جیابوو
ئەو لەکەلی ئەنتەرناسیونالەوە ئەیخوێندو
منیش لە کەلی ناسیونالیستی بەرامبەرەوە
بۆم ئەسەندەوە.
دوو کەوی نەگونجاو بووین
بەلاّم نەگونجاو بۆ ئەوەنا بەدەنووك یەکتر کوێر بکەین.
نەگونجان بۆ ئەوەنا لە خوێنی یەکتردا شەلاّڵ بین.
نەء.. نەء..ئێمە گونجاوی نەگونجاو بووین
لەبەردەم نەهەنگەکەی دوژمنیشدا
نەهێنیمان یەك نەهێنی و
خۆشەویستیمان یەك خۆشەویستی و

ماڵیشمان یەك ماڵ بوو.
بیرمە هەر لە سەرەتای حەفتاکاندا بوو. لە سەرودەمێکدا کە شەهید
لە شانە ئاگرینەکانی " قیادەی مەرکەزیدا "
کاری ئەکردو بەشاراوەیی و نەهێنی لە هات و چۆدابوو،
ماڵی ئێمە، دەروازەی دڵنیایی‌و متمانەی لەسەر پشت بوو بۆئەو.
ئەهات و پێکەوە لە ژوورە بچکۆلەکەمدا بەجووتە دائەنیشتین.
وایش رێککەوتبووین بۆ ئەوەی نەبادا خوانەخواستە
ئاگری نەگونجانی بیروباوەڕی سیاسی هەردووکمان لەرێککەوتێکدا
لەخەرمانی هاوڕیەتیمان بەربێ، وارێك کەوتبووین، هەر بە کەناری
جوانی شیعروئەدەبدا بڕۆین‌و بەو زمانە خۆمان مەست بکەین‌و
کۆڕیشمان بەو چل چرایانە بڕازێنینەوە!
شەهید فازل ئاگردانێکی بەکڵپەبوو.
کانێکی زیرەکی و چاوگێکی بزۆزو
روناکبیرێکی سادەو
شیعر دۆستێکی وردبین بوو.
ناو بەناو لە هەندێ روانین و لاکردنەوەدا
چاوەکانی تیل ئەبوون و
لەئاخاوتنیشدا زمانی ئەیگرتو
بەمەیش رۆح شیرینترو
ئێسك سوکتر ئەینواند!
ئەو هەر لە سەردەمێکی زووترەوە چووبووە
ناو بزوتنەوەی قوتابیان‌و

یەکێك بوو لەقەڵەمە هۆشیاروو وشە ڕاپەڕیوەکانی نێو مەیدانی
خەبات و تێکۆشان..
ئەو لەو تەمەنەدا هەڵکەوتوویەکی
ئەم شاری هەڵمەت و قوربانیە بوو.

٭ ٭ ٭

ساڵ هات و ڕۆیشت و کوردستان تا ئەهات تاریکترو..
کارەسات لەدوای کارەسات و خوێن لە دوای خوێن و
سێدارە لە دوای سێدارەو زیندان لە دوای زیندان و
ونبوون لەدوای ونبوون و مەرگی ئازیز لە دوای مەرگی ئازیزو
سەنگەر لە دوای سەنگەر، یاران و عاشقانی ئازادیی
وەك تۆوی گوڵی دەم بایان لێهات و
گۆڕان و وەرچەرخانی فیکری سیاسی
لەم بەندەرەوە بۆ ئەو بەندەرو
شەهیدیش کەوتە ناو ئەم گەرداوانەوەو
تا لەرۆژگارێکی تردا لە دوورگەی
بزووتنەوەیەکی ئیسلامییەوە
چارۆگەو بایەوانەکەی بەدەرکەوتەوە
من بۆ خۆم ئەم وەرچەرخانەم
لەدڵا بوو بوو بە مەراقێکی گەورەی سیاسی و
کۆمەڵایەتی و بە ئاواتەوە بووم رۆژێ
لە رۆژان کاکە فازل ببینمەوەو پێکەوە وەك جاری جاران دابنیشین‌و
پرسیاری لێ بکەم‌و بەم سۆراخ کردنەیش

لەوەرچەرخانی تازەی بگەم..

ئێرە ڤیەننایە!

وا پێکەوە شان بەشانی یەك ئەڕۆین و

لەوێستگەی شەمەندەفەرەکە

چووینە دەرەوەو لەئوتومبیلی هاوڕێیەکدا

بەتەنیشت یەکەوە دانیشتین و بەشەقامە رەنگالەو

بێگەردو بەبریق و باقەکانی ئەم شارە جوانکیلەیەدا

یەك لە دوای یەك تێ ئەپەڕین و ئەوەتا ئێستەیش لە ماڵی

هاوڕێی خانەخوێ پێکەوە دابەزین و چووینە هۆڵە رەنگینەکەوە..

لەدەرفەتێکدا هەر دوو بەدوو ماینەوەو پرسیارەکەم لێکرد..

شەهید فازل لەسەرخۆ وتی:

با لە هەموو رواڵەتەکان گەڕێین.

گەلێ رێگامان تاقیکردەوە..ئەمەیش رێگایەکە.

بەلاّم من هەر رێگەیەك بگرم بۆ کورد ئەیگرم.

کوردایەتی ئامانجەو چارەنووسیش

هەر لە سەربەخۆیی کوردستاندا ئەبینم.

من ئامادەم لەپێناوی بەرژەوەندی کورددا،هەموو کارێك بکەم،

هەرچیەك بەمەرجێ تروسکایی هیوای بۆ ئەم گەلە هەژارە تێدابێ،

بیرمە هەر لە نێوان قسەکردندا وتی:

" ئەوروپا بێزاری کردووم. ئەمەوێ رزگارم بێ،

تینووم بۆ ئەوەی بگەڕێمەوە کوردستان.

لەوێ لە گوندەکانی کوردستانداو لەناو ئەو خەڵکە هەژارەدا

بژیم و بمرم و ئەمە هیوامەو دوا خەوبینینمە "

ئێرە ڤیەننایەو

خەو نەهاتە دیو

سەعاتی خوێن چرکە بەچرکەی هەناسەی کورد ئەژمێری ئەو

قاسملوو مانگی سورەو بەدەوریشیا

چەند ئەستێرەیەك خەرمانەی گولاڵەن و

ئەدرەوشێنەوە.

یەكێك لەو ئەستێرانەیش فازلەو

فازیلیش کوڕی شاری "مامە یارە"و

" بەردە قارەمان"ەو قوربانییەکی گەورەی

ئاشتی و ئازادیی و سومبولێکی دیکەی لەخۆبوردن و

شەهیدێکی تری رووناکییە!

دوژمنانی رووناکیی..

نەیارانی گوڵ و کانی و نانی هەژاران

چەقۆکانی تاریکیی و توندڕەوە تیرۆریستەکان

چەند دەمانچەیەکی مێژووی شەلاڵی خوێن و

مەرگی دەمامکدار

لەناو سینەی ڤیەننادا

دەستیان گەیشتە گەردنە بەرزەکانی

قاسملوو فازل و هاوڕێکانیان و

لەژوورێکدا ئەو چرایانەیان کوژاندەوە..

ئەو هەتاوانەیان هەڵوەران.

بەلاّم ئەی چی لە چراخانی دیرۆکێك ئەکەن؟!
چی لەگەردنی شاهۆو پیرەمەگرون و ملیۆنان ئەکەن؟!
ئەم چارەنووسی ئازادی و رامالّینی ئەژدەهاکانە
لەتەویّلّی شاخ و باسکی کەژ و
سەرسنگی ئەم نەخشە گولّ گولّییە نووسراوەو
تێکەلّ بەزێی سروودو راپەڕینمان بووە..
تۆیش ئەی هاوڕێم!
ئەی هاوڕێی دوا وتەو دوا کۆڕو
دوا هەناسەی "مانگ" ێکی کوژراوی کوردان.
ئەی ئەستێرە سوورەکەو
ئەی داربەلاّلّووکە ئاڵەکەی ناو دلّی "دێلێژە" و
ئەی گولّە هێرۆکەی شیعرو یادگارم!..
چی لەوە گەورەترە ئاوێتەی خۆشەویستی
ئەم کوردستانە بی و
چی لەوەیش پیرۆزترە بە مردنێ بمریو
سەرت لە لووتکەیەکدا بپژێ
کە لوتکەی مەشخەلاّن و
لوتکەی باران و دوندی هەلّۆکان و
جیهانی نەمریی بێ
هاوڕێکەم!

هەولێر
1993/ 7 / 11

" سەردار"ی بەور

1993

بەژنی ئازادیی هەر لە ئاوێنەی خوێنی شەهیداندا
دەرئەکەوێ و شەوق ئەداتەوە..
مێژووی ئێمە بێ ئەو قوربانییانە
لە درەختێکی بێ گەڵاو لق و پۆپ ئەچێ!.
ئەگەر ئەو هەورانە نەبوونایە
بارانی مزگێنیمان نەئەبینی و
خۆشەویستی و سەربەستی
باوەشیان بە مل کێوەکانماندا نەئەکرد!..
شەهیدان:چارەنووسی خاك دیاریی ئەکەن و
زوڵاڵترین دەنگی حەقن و
لەگوێی رووباروو
لەگوێی دارو بەردوو
لەگوێی پاشەڕۆژیشدا ئەزرنگێنەوە.
هەر شەهید لە "قەڵا" گەورەتروو
لەمنارەی چۆلی بەرزتروو
لە سەفین خۆشەویسترە..

رۆژانێ بوو.. مەرگ شارو شار مەرگ بوو..
رۆژانێ بوو. ئەم هەوارە هەواری مارو مێروو بوو..
هەواری ترس و سێدارە
هەواری جانەوەران و
هەواری خۆڵەمێش و وڵاتی پەپوو بوو.
لەو رۆژانەدا لەنێو بەورە دەگمەنەکانیشدا
بەورێ هەبوو قژ رەش و چاو رەش
مل کەل و گیانی لە پشکۆ گەرمتر
ئەم بەورە ناوی "سەردار " بوو
لە ئاگردانی هەولێردا لەدایك بوو بوو.
لە تاریکستاندا چاوی پشکوتوو بوو.
لەناو زریاندا پێی گرتبوو
لە ئازاردا باڵای کردبوو.
ئەو دەمەی شاخ زەنگی مەترسیی لێدا..
ئەو وەرزەی دارستان ڤیژاندی و
ئەو وەختەی شەقام بوو بە تابووتی هەتاوو
ئەو رۆژەی گوڵاڵە زەرد هەڵگەڕاو
تاڤگە تینووی بوو..
"سەردار" ی بەور لەسەر هەڵەمووتێکی ئەم وڵاتە راوەستابوو
سەرنجی لە مەرگی خۆی و
سەرنجی لە ژیانی ساواکانمان ئەدا.
لەو خەمە بەرزەوە

ئەیڕوانییە پێدەشتەکانی هیوامان و
لە مێژووی بریندارمان وردئەبۆوە.
شۆڕشی نوێ
شۆڕشی قوربانیە نوێیەکان بوو
شۆڕشی دەغڵی سووتاوو دووکەڵی جەستەمان بوو
راچڵەکینی مێژوویەکی تر بوو
هۆرەی زام و
لاوك و حەیرانی قەنارەکانمان و شایی مەرگمان بوو.
سەرداری بەور هەر زوو
خۆی گەیاندە شای ورە و
بوو بە هاودەمی تفەنگ و
هاوڕێی فیشەك و
هاوڕازی تەلان و بەرد بە بەردی
کێوان و بەرایی پێدەشت و
بوو بە خۆشەویستی هەژاران و
دڵداری شەهیدان.
ئەوەی لە هەمووومان چاکتر ئەم بەورە ئەناسێ
سەفین و پیرمام و سەری رەش و
شەقام بە شەقام و
کۆڵان بە کۆڵانی گیانی هەولێرە..
ئەوانەی لە هەمووومان باشتر ئەم بەورەیان ئەناسی
ترس ولەرزی شەوانی دوژمنان و

چەکمە لەپێیەکانی بەعس و
گورگە کلاَوڕەشەکانی ئەوان بوون.
"سەردار "بەفرێکی کلَپە کردوو بوو.
"سەردار " رووبارێکی ژیان و عاشقێکی
سەوداسەری ئازادیی بوو.
ئەو لە تاریکستانێکدا بوو بەبلَێسە
کە تاریکی خۆی لە خۆی ئەسلَەمیەوە.
ئەو لە بێ هیواییەکدا بوو بە هیوا
کە نائومێدیش خۆی لە خۆی وەڕس بوو.
"سەردار "بەلَێنی تیژڕەوی "با"و
سوێندی بۆ دواوە نەگەڕاوەی چەم و
هاواری گولَ گرتووی منداڵانی شەهیدانمان بوو.
تیشك بوو خۆی ئەکرد بە شاردا
لە کاتێکدا شار چاو چاو تیا نەبین بوو.
لە کاتێکدا شار تۆڕێکی گەورەی مردن بوو.
زریان بوو خۆی ئەکرد بە شاردا
لە کاتێکدا "قەلاَ " لە ناو چنگی نەهەنگەکاندا
وەك کەوێکی کەسیرە وابوو.
ئەو دڕی بەمردنداو
دڕی بە نائومێدیی داو
دڕی بە ژێردەستی داو
بوو بە مژدەی باران و

مژدەی هەتاوو

لە کازیوەی سنگیەوە

شەبەقی داو رووناکی کردینەوە

"سەردار " ی بەور

ئەیویست لە هەموو هەڵمەتێکدا

لە چنگ نانەچنگی یەکەمدا بێ..

هیچ بەورێکی تر پێش ئەو نەکەوێ و هیچ پڵنگێکی تر

بەر لەو ئامبازی بەعسییان نەبێ..

کام گەرداو تووش بوو ئەو خۆی لێئەدا.

کام رکە دژوار بوو ئەو پیا هەڵئەزنا

کام شەوگار تاریکتر بوو ئەو ئەیکرد بە قەلاّ

لە چەقی ڕێگەو

لە ناوەڕاستی گۆڕەپانەکانداو

لە سیلەی گەڕەکەکاندا

لە ناکاوێکدا وەك برووسکە دەرئەپەڕی و

جەستەی دوژمنانی ئەکرد بە زوخاڵ!.

هەر بۆیەش ئەمڕۆ

"سەردار " ی بەور..بۆتە نەخشی ناودڵ و

کزەی دەروونی هەموومان.

بۆتە وێنەی هەمیشە لە پێش چاوی

سەر دیواری ژوورەکانمان و

باڵندەیەکی سووری سەر لق و پۆپی

دره‌ختی حه‌وشه‌ی ماڵه‌کانمان و

ئه‌سپێکی ئه‌رخه‌وانی ناو خه‌ونی منداڵه‌کانمان.

"سه‌رداری سه‌عید سۆفی "

قه‌ڵایه و

"پیرمام "ه‌و

سه‌فینه‌و

له‌پێش چاو ون نابێ!

لانەكان یەك ئەگرنەوە

1993

یەك سەرچاوەو رووبارێك و چەندین جۆگە.
كێوێك و دەربەندێك و چەندین رەوەز.
ئاسمانێك و ئاسۆیەك و چەندین باڵندەی ڕەنگاوڕەنگ.
زەمینێك و باخچەیەك و چەندین پەرژین..
جۆگەكان ئەڕژێنەوە رووبارەكە
رەوەزەكان دەست ئەدەنەوە دەست دەربەندو
مەلەكان هەریەك ئاسۆ ئەكەنەوە بەهێلانەو
پەرژینەكان خۆیان لائەدەن و ئەچنە ناو باخچەكە..
هەموو گوڵەكان خۆیان
ئەكەنەوە بەیەك چەپك و
ئەچنەوە ناو گوڵدانە گەورەكە..
هەموو زەنگەكان ئەبنەوە بە یەك زەنگ
بۆ یەك سروودی خۆشەویستی
بۆ یەك كاروانی ئازادیی..
هەموو تاوڵە دابڕاوەكان

ئەچنەوە ناو یەك هۆبەی دیموکراتیی
گەروەکانمان ئەبنەوە بە یەك گەروو
بەشمشاڵێك و بەباڵەبانێك و
بۆ ئازادیمان ئەخوێنن..
ئەمە جەژنی.. زامە هەرە قوڵ و هەرە ماندوو
و هەرە سوورەکانی کوردستانە..
ئەمە جەژنی. یەکبوونی ئەو داربەڕوانەیە کە
رەگەکانیان بە پشتی مێژوویەکی بەردەڵاندا چۆتەخوارەوەو..
لەدۆزەخدا سەریان هەڵدا..
ئیمرۆ جەژنی ئەو ماڵە سەوزەیە؟
ـ کە بەر لە حەڤدە ساڵ و لەتاریکستانی دوای نوشوستی دا
ئەو وەختەی مۆمێك نەبوو
ئەمان ملی خۆیان کرد، بەیەکەم مۆم
ئەو وەختەی تاقە ئەسپێك نەبوو
تاقە سوارێك نەبوو
تاقە دەنگێك نەبوو..
ئەمان ورەیان کرد بە یەکەم ئەسپ و
باوەڕیان کرد بەیەکەم سواری ئاوزەنگی ئەڤین و
دەنگیشیان کرد بەیەکەم زریان.
ئەمە ئاهەنگی ئەو ماڵە خوێناوییەیە.
کە دوابەدوای ئاوی رەشی نوشوستی و
هەڵدێرانی مێژوویەك

یەکەمین چرای خوێنیان هەڵکرد..
یەکەمین سێدارەیان خستە گریان و
لە "قەندیل"ی بەستەڵەك و دیرۆکی سەهۆڵبەنداندا
رسکان و بوون بەیەکەم
ئەستێرەی ناو بەفرو
یەکەم تروسکەی شۆڕشی نوێ.
بوون بەیەکەم چەخماخەی دەستڕێژی
ئەو هەڵۆ سورانەی لە پایتەختی ئەژدیهادا
بۆ یەکەم جار مێردەزمەی ترسی بەعسیانیان
کوشت و بۆ یەکەم جار
گوڵی خوێنی خۆیان دا لە بەرۆکی شارەکانی
سلێمانی و کەرکوك و هەولێرو
زنەی هیوایان لە گیانی وشك بووی
ئەم خەڵکەدا هەڵقوڵاندەوەو
بوون بە قیبلەنما.
لە بیرتان بێ، باڵای بەرزی ئیمڕۆ
بەباڵای بەرزی دوێنێوە باڵایەو
ئاڵایەو پاشەڕۆژ.
لە بیرتان بێ زەماوەندی ئەمڕۆ
لەکام دۆزەخی ئازاری دوێنێمانەوە تاوی سەندووە
ئەمە ئاهەنگی ئەو ماڵە سەوزەیە
کە نیوەی کوڕەکانیان ئێستاکە لە گردی شەهیدان و

له سەیوانەکانی سەر تاسەری ئەم خاکەوە..
وەك گوڵەبەڕۆژە روواون، لێرەن و
تەماشامان ئەکەن!
ئەمە ئاهەنگی شەهاب و مامەڕیشەیە
ئاهەنگی علی هەژارو کاردۆ گەلاڵێیە
ئەمە جەژنی یەکگرتنەوەی قەنارەکانمان و
مەتەرێزەکانمان و قەڵەمەکانمان و
یەکگرتنەوەی عارەقی رەنجی بەزەنگوڵ زەنگۆڵی
سالآنی دووکەڵ و سالآنی ئەنفال و
سالآنی گوڵ و خۆڵەمێشمانە
ئەمە زەماوەندی ئەو پێشمەرگانەیە..
کە بۆ یەکەم جار سەردەق شکێن و مەرگ بەزێنی ناو
مەملەکەتی رەشی بەعس بوون.
بۆ یەکەم جار بەدرێژایی چەندین سەدە..
خۆیان کرد بەدڵی کەرکوکداو
بەر لە هەمووان تەوێڵی خانەقین و دووز و
باوەشاسواریان ماچ کردووە، بۆیە ئەمجاریش
شاخی "حەمرین " یان.
بەخوێنی چەندین هەڵۆی وەك حەمە رەش
لە ئازادیی مارەکرد
لەدوای هەموانیشەوە باسی خۆیانکرد!
ئەمە ئاهەنگی ئازاد هەورامی و ئارامە

ئەمە جەژنی ئیبراهیم عەزۆیە..
ئەمە كەرنەڤاڵی هەموو دووا ئاواتەكانی خوێنی شارو
خوێنی شاخیانە..
لەو خوێنەی لە پێشبڕكێی ئازادیدا
لە پێشبڕكێی بەزاندنی سێدارەدا
لە پێشبڕكێی بەزاندنی زیندانەكاندا
لە پێشبڕكێی قەڵەمی نەترس و وشەی راپەڕیودا
سەردەستەی خوێنەكانی تر بوون و
لە ریزی یەكەمی هەڵوەریندا بوون بۆ گەشانەوەی
ئەم رۆژە..
ئەمە ئەو شاییە رەنگینەیە
ئەو مزگێنییە سپییەیە.
ئەو زەماوەندە گەورەیەیە
كە زۆرترین ژمارەی شەهیدانمان دەستیان تیا گرتوەو
لەگەڵماندا هەڵ ئەپەڕن و
لەگەڵماندا گۆرانیی بۆ ئازادی و
دیموكراتی و یەكێتی و تەباییمان ئەڵێن
ئەگەر ئەو زامانە گەشاوەترین زام نەبوون بۆنیان مەكەن!
ئەگەر ئاوێنەكانی دوێنێی قەندیل و دوێنێی كەركوك و
دوێنێی دابان‌ودوێنێی كەتوو،سەفین و شەقلاوەو سەری رەش
بێگەردترین ئاوێنە نەبوون بیانشكێنن..
لەسەر ئەم شانۆی دیموكراتی یە.

باڵامان باڵای پیرەمەگرونە.
ئێمە پڕ بە دەنگی حەقیقەتی خوێن و حەقیقەتی فیکر و
حەقیقەتی مێژوومان قسە ئەکەین..
ئازادیی مەزنە.
بەڵام بە یەکبوونەوە مەزنترە
کوردستان خۆشەویستە
بەڵام بە یەکێتییەوە خۆشەویسترە..
ئەم رووبارە بە خوڕەو بە هاژەو بە بڕشتەیش
بە تێکەڵاوبوونی ئەو جۆگە روون و پاکانەوە
بە خوڕترو بە هاژە ترو بەبڕشت ترە.
لانەکان یەك ئەگرنەوە..
دیوارەکانی لێك دابڕان هەرەس دێنن.
تفەنگەکان ئەچنەوە یەك مەشجەب و
قەڵەمەکان ئەچنەوە یەك چاپخانە و
چراکان لە یەك رێگەدا کۆئەبنەوەو
پەڵە هەورەکان.. هەورە سپیەکان..
ئەچنەوە ناو یەك ئاسمان و
ئیتر ئەبینە بارانێك.. کە سەرتاپای ئەم وڵاتە
ئەکەین بە گوڵجاڕی خۆشەویستی و تەبایی و
بە نیشتمانی ئاشتی و دیموکراتیی.

★ ★ ★

حەسەن کوێستانی:

داربەڕووە سوورەکەی باڵەك

1994

ئەمە کۆچی سووری دار بەڕوویەکی بەرکاوی "هەڵگورد"بوو؟ یان
دوا سەفەری بروسکەیەکی بە ژەنگو ژاری
دەم بە زەردەخەنەی برینەکانمان؟!
ئەمە ئاوابوونی "مانگ"ێکی ئەرخەوانی،
خەرمانە سەوزی، ئاسمانی خۆڵەمێشیی " باڵەك " بوو؟
یان ئاوابوونی سروودێکی رەنگ زیوینی دەم بە جریوە؟
ئەمە گەردەلوولی کۆستێکی ناوەختی
دەشت و دەری تلە تلێ سووتاوی خوێنی گەرمیان بوو؟
یان زایەڵەی کلووی بەفرو کڕووزەی پەلکە گیاو
یان سۆزی شینێکی گەرمی لە کۆتەڵدا شکۆفە کردووی
گوڵە کوێستان؟!
ئەوە ئەستێرە بوو کوژرا؟!
یان باهۆزی ئەسپێکی یاڵ نارنجیی شۆڕشی نوێمان؟!

ئەوە " مەم "بوو لە پشتەوە پێکرا؟
یان فەرهادو یان سیامەندی عاشقی بەندەن و
دارو دەوەن و ماهی کێوان؟!
ئەوە خوێنی دار ژاڵەبوو ڕژا؟!
یان خوێنی کەڵێکی سیس و کەوەی شاخان؟!
یاخود دڵداری هەژاران؟!
ئەوە دوا هەناسەی کانییەکی کوێستان بوو؟
دوا هەناسەی دار هەنارێکی " گەلاّلە "؟!
یان ئاویلکەی گوڵە شەست پەڕێکی حاجی هۆمەران؟!
شاخێك شەهید کرا؟!
یان ئالاّیەك؟!
چ کسپەیەك لە هەناوی بەردەوە هەستا!
چ چڕە دووکەڵێ لە دەروونی زۆزانو پژوپۆی باخانەوە بەرزبۆوەو
چ تەمتومانێ مەملەکەتی خەمی،بەفر بە سەری،ئێمەی داگرت؟!
لە نێوان مەرگی مێژوویەكو لەدایکبوونەوەی مێژوویەکی تردا
" حەسەن کوێستانی " باران بوو
لە نێوان شەوێکی ئەموستەچاوو کازیوەی بەربەیانێکی نوێدا
" حەسەن کوێستانی " هەتاو بوو
بەدرێژایی ئازاری ڕەوەندی نۆزدە ساڵەی دوای تاریکستانی هەرەس،
حەسەن کوێستانی، چرای تاوڵ و گوڵ خەندەرانی
شۆڕش و چریکەی هۆبەهۆی ڕاپەڕین و
مەشخەڵێکی لرفە کردووی ناو لێرەواری تێکۆشان بوو

بە قوڵایی نائومێدیی سەردەمێکی ئەژنۆ شکاویش،
حەسەن کوێستانی:
ستوونی پرشنگ و رەوەزی ورەو حیلەی هەستانەوەو
بانگی سەر هەڵەمووتی خۆرستان بوو
بە درێژایی نۆزدە ساڵی سەنگەرو نۆزدە ساڵی قەڵەم و
نۆزدە ساڵی رێ پێوانی ناو وڵاتی کوردایەتی،
ناو وڵاتی هەق پەرستی و ناونیشتمانی ئازادیی،
حەسەن کوێستانی لە کوێ نەبوو؟!
لە کزەبای کوێستاندا ـ بۆن و بەرامەی گوڵجاڕی هەڵاڵەو
لە گۆڕەی گەرمییانو بەرایی پێدەشت دا ـ چاوی تیژی هەڵۆو
مامزی سووری داستان بوو!
"حەسەن کوێستانی "مزگێنی هەموو شوێنێ بوو
لە بنەبانی کوردستاندا.
لە کوێرە دێیەکی تەریك و لە کوختێکی پەنا زاخۆدا ـ ئەو:
کەڵە پشکۆی ئاگردان و "لاس "ی دڵداری
ناو مەلحەمەی شۆڕش و لاوکی دەمادەمی بەربەیان بوو،
لە پێدەشتەکانی گەرمەسێریشداو
تا لای "حەمرین" ئەو شەقژنی بازی ئاواتو سەمەلی گوڵە گەنمو
لە بیابانو قاقڕیشدا ئەو مێرگی بە بریقو باقی هیوامان بوو!
حەسەن کوێستانی وەك خۆرەتاو لەکوێ نەبوو؟!
حەسەن کوێستانی وەك هەوا لە کوێ نەبوو؟!
لە کام وڵاتی پەنگرو خۆڵەمێشدا لە کام چیای هەڵمەت و

لەکام نێرینەی ترس‌و بیمداو لەکام هەزار بەهەزاری مەترسیدا،
ئەو، لەوێ نەبوو؟!
حەسەن کوێستانی لە کام نیگای گزنگ و
چاوی پاشەڕۆژدا نەبوو؟!
لە کام هاژەو لە کام وژەو
لە کام سرووودی ژیاندا نەبوو؟!
لە بیلبیلەی هەژاراندا تروسکەبوو
لە ماڵیاندا گوڵی ناوتاق و
لە کێڵگەیاندا زەردەخەنەی دەغڵ و
لە مەزرایاندا و شۆراب و دارچنار و
لە دەفتەری منداڵاندا گوڵەبەڕۆژەی حەرف و
لە دەستی زبری ڕەنجدەران و جوتیاراندا داسی دروێنەو
بە قژی ژنانیشەوە گوڵە بەیبوون بوو
لەهەر شوێنێ، لەهەر مەڵبەندێ، لەهەر دۆزەخێکدا،
کوردستانی دایك مووی تەنگانەی بۆ هەڵکڕوزاندبێ،
حەسەن کوێستانی:
کوڕی ئاگری کوڕی شاخی کوڕی ئازادییش لەوێ بووە!
لە مارتی شوومی 1975 دا
ئەو دەمەی بەهار گریاو گوڵیان کوێر کرد
ئەو دەمەی چەکیان سەربەرەو خوار هەڵواسی و
مەچەکیان لە سێدارەی بەغدا دا
ئەو دەمەی فوویان لە هەموو مۆمەکان کردوو

لەگۆڕستانی شەوەزەنگدا ناشتیانن!
ئەو دەمەی دارستان دەستگیرکراو دەوروتەسلیمی
شاخ بە شاخ کرا!
ئالەو مەرگەساتانەدا،
لەو مێژووە چاو چاو تیانەبینەدا،
حەسەن کوێستانی: وەك زریانێ سواری تاشەبەردی
کێوان بووەوەو ئازاری زین کردەوەو ئاوزەنگی تەقین
بە ملەو هەڵەت و چەقەنە بەردی ئەم وڵاتەدا کەوتەوە
غارو پەنجەکانی خۆی لەناو تاریکستاندا هەڵکردەوەو
شوێن ئازادیی کەوتەوە،بوو بە مانگ و
دڕی بە ڕەشترین گەواڵە هەوری نوشوستی داو
لەو بەرزەوە بۆ کورد درەوشایەوە،
لەو ئاستەیشدا،کە بەر لە چل رۆژ پیاوکوژانی مانگی
سەوز، پیاوکوژانی حەسەن کوێستانی،دڕکە زیەکانی بێگانە،
تەوری تاوانکاران و بای زەردی وەیشوومەی لەودیو حاجی
هۆمەرانەوە هەڵیکردو وـ هاتن و چاوی ئەم
گزنگەیان هەڵکۆڵی و بەژنی ئەم دارسێوەیان بڕیەوەو
گوڵەباخی ئەم ئەستێرە سوورەیان هەڵوەران!
هەر لەو ئاستەداو لەو ملەیەداو لەو پێچەدا بەر لەنۆزدە ساڵ،
حەسەن کوێستانی،بەوری دوای هەرەس،
تۆوی شۆڕشی نوێی وەشاندەوەو
چرای ڕاپەڕینی داگیرساندەوەو

مزگێنی: دیسانەوە بەرەنگار بوونەوەو دیسانەوە هەستانەوەو
دیسانەوە تا مردن بە پێوە وەستانی دایەوە بە هەڵگوردو
لەسەر سەکری سەکران و مامەڕووتەوە بانگی هەق و
خۆشەویستی خاك و ئەم گەلە خوێن لەبەر چۆڕاوەی بەگوێی
دیرۆکی شەهیداندا دایەوە
خوێن هات و خوێن رۆیشت و
مەتەرێز لە دوای مەتەرێز
باهۆز لە دوای باهۆز هەڵیانکردوو
دووکەڵ بەدوای دووکەڵدا
سوار گلاو سوار هەستایەوەو
سوار رایکردوو. ورە تۆقی و
گەورە شاخ کەوتە سەر چۆك و
گەورە تفەنگ خانەکانی خۆی بەتاڵ کردەوەو
شەهیدانیان پەلکێشی هەندەران کردوو
ئازایەتیی ناونیشانی خۆی سڕیەوە و
چووە کونجی ترسەوە و بەدەم هەناسەی ساردەوە
خەرمانی یادگاری بە با ئەکرد؟!
ئا لەو قات و قڕیی ژیانەدا بوو
لەو وەرزە زڕەدا بوو
کە لەش و گیانی حەسەن کوێستانی بووبوون بە بژوێنی
بە گیاو گۆڵی سەوز و سووری بیری لە شەونم پاراوتری
عەشقی پیرۆزی، کوردستانیی

بووبوون بە گوڵاوی مژدە

بووبوون بە گۆرانیی و بە کانیی

هەر لەو وڵاتی مردن و مەرگەدا بوو، کە باسکی حەسەن

کوێستانی بووبوو بە مەشخەڵ و سەری بە تانجیکە گوڵ و

قاچەکانی بە دوو جۆگەو چاوانی بە قیبلەنماو

قەڵەمیشی بە گوڵەگەنمی گەرمییانی،

ئیتر بەژنی ئەو و بەژنی داربەڕوو بەژنێ بوون

ئیتر رەنگی ئەو و رەنگی دارگێلاس رەنگێ بوون

ئیتر دەنگی ئەو و دەنگی راستیی دەنگێ بوون

ئیتر حەسەن کوێستانی و کوردستانیش

وەك بای وەشت و خاکی تینوو تێکەڵ بوون

ژیانی ئەم دار بەڕووە سوورە

ژیانی ئەم مانگە سەوزە

ژیانی ئەم عاشقی ئاو و گڵە

ژیانی پوورە هەنگ بوو

ژیانی درەختی تینوو

ژیانی هەتاوی زامدار.

تەمەنی خاچ و عومری باڕێزەی هەبوو.

سەربووردەی لەرزەی بوومەلەرزە بوو.

حیکایەتی ئەو حیکایەتی کوڕی بەفرو کوڕی رەشەبا و

رێی نەهات بوو

حەسەن کوێستانی ـ خۆی بۆ خۆی داستان بوو

بە هەق: خۆشەویستی سەرتاسەری ئەم نەخشەیە و
خۆشەویستی هەژاران و هیوای گەشی ناو دڵان بوو
سەرەتا: منداڵێکی رەنگ پەڕیوی بنسان و باریکەلە
وەك کۆترە شینکەی کێوان
لە جۆلانەی نائارامیدا هەژاری رای ژەنی
بەسەر سەریەوە هەلگورد و بەچوار دەوریشدا پەلکەڕەنگینەو
شیعری رەنگاو رەنگ جریوەیان بوو
لە کەروێشك بزێو تر
لانەی ئەو وشەبوو.
هەر زۆر زوو ئەوینی دارو ئەوینی بەردو ئەوینی هەژاران
گیانیان کرد بە نواڵەی خۆشەویستیی
بۆ شۆڕش سەریشیان کرد بە ئاسمان.
سەرەتا:ئەستێرکێکی مەکس بوو لە خەمی کوردا و
لە ژووری خوێندن و پۆلی دەرسەوە عاشقی ئازادی بوو
ئینجا بوو بە کەو و بەرامبەر گوڵی خوێن خوێندی
بوو بە سمۆرەو بەداری ئازادی خۆیدا هەڵزنا
بوو بە هەنگ و چووە ناو شانەی کارەوە
وردەوردە خەم باڵای کرد.
وردە وردە ناسۆر گەشایەوەو
هەتاکو بوو بە سروودی دەم کوێستان
یەکەمین ماڵی سپی ئەو ماڵەکەی کۆمەڵەبوو.
یەکەمین جێژوان و قۆزاخەی ئاوریشمی باوەڕی

ناو پەل وپۆی درەختەکەی کۆمەڵە بوو.
لەدواییدا- هەڵۆی سوور پەڕوباڵی دەرکردوو جێ نزرگە شەقژنی ئەو
ئەمجارەیان ئاسمانەکەی " ی.ن.ك"بوو
حەسەن کوێستانی لەیەك کاتدا
دڵی کۆترو چاوی هەڵۆو شنەباو زریانی
تێدا کۆبووبووەوە، لەیەك کاتدا
بەفرو ئاگرو
گوڵ و گوللە بوو.
تیشکی قەڵەم و دەشتی گولاڵە و
- زەردەی لوتکەبوو.
ئەم دڵدارە قژ رەشەمان
" پ.م" ێکی سەرکردەبوو.
ساکار ساکار وەکوو بەفراوی کوێستان و
سادە سادە وەکوو خۆڵی سەر گۆڕستانی شەهیدان!
وەکو ئاوی بەر هەتاویش دەم بە خەندە
ئەی هاوڕێ! ئەی کوێستانی!
تۆ وەك سروودی مەشخەڵان
وەکو کەرکووك
وەك سێبەری بالآی بەرزی شەهیدان و
شاخی گۆیژەی سلێمانی - لە گەڵمانی -
لە کۆڕماندا چراو تابلۆی
لە ڕێبازی "ی.ن.ك" داو لە چاوماندا

گوڵ و ئاسۆی
ئەی هاوڕێ!
لە پەڵە خوێنی ڕژاوتا ئەستێرەی سوور
سەر دەردێنێ
مێژوو هەڵدێو
پرشنگ ئەڕوێ!
ئەی هاوڕێ!

قوڕە سووری زمان و

گۆزەی شیعر!

1998

بەهەنگاوی چۆلەکەیەك، لەسەر بەفری نواباریوی 1997/1/9،
چەند دێڕێ جریوەو جووکەی شین باوو
چەند بەیتێ فرمێسکی قافیەدارو، چەند نۆتەیەکی پرووشەو،
چەند هەناسە
پەخشانێکی "سەرچنار "م نووسیی!
بە قەڵەمبازی مامزێ
پێدەشتی شیعرم تەیکردوو
لەسەر کانی و ئاوی زمانێکی لەچاوی قرژانگ رونتر،
دەمم نا بە پلووسکی رەوانبێژییەوەو
سینەم بوو بەمێرگی ئۆخژن.
لە پەڕەپەڕەی چاوی گوڵە بەڕۆژەیەکی "قەرەداخ"
هەزار وردە ئاوێنەی بەردەمی بەردو، هەزار بالیفە گەڵای،
ژێر سەری شەونمم دروستکرد!

لەتاڵەقژی پەریەکانی"فەرهەنگی خەم"یش جۆلانەم بۆ دیلانێی
پەپولە هەڵخست و
رەشماڵێك بۆ كزەباو
پۆپەشمینێ بۆ ئاوی راکشاو
چەپکە تەمێکیشم دایە دەست درەختی چاوەڕوان!
ئەو شەوە، من لێرە خەونی چیایەکی وێڵ بووم
چڕنووکی کۆچ ئەیڕنیمەوەو
باڕێزەیەکی سەرگەردانیش ئەیدام بەدەم
کەفەژیلکەی بەندەرە نادیارەکانەوە.
ئەو شەوە، من دەستی، لەرزۆکی نامۆیی بووم
پەرداخێکی وردوخاشی "سەعات"و
قاپی شەرابی کوژراو و
کورسیەکی شەل و
کەمانچەیەکی لاڵ بووم.
من ئەو شەوە،هەنگە زەردەیەکی، پوورەی خاپوور بووم
لە شیلەی زمانەکەی خۆمدا ئەخنکام!

* * *

بە شەقاوی مانگەشەوێك
لەسەر بەفری نواباریوی 1997/1/9
خەرمانەیەك زایەڵەم نووسی و
بەرلەوەی کازیوە چاوی بگلۆفێ
خەرمانەکەم هەلگرتو کردمە ملی "فەرهەنگی خەم "

بە هەڵبەزەو دابەزەی دەنکە تەرزە
شیعرێکی ناتەواوی ئەو فەرهەنگەم تەواو کرد
بەهەڵچوون و داچوونی شەپۆلێکی ئەو دیوانە
گەمیەی عەشقم خستە سەما
من سەمای "وەجد" و
من سەمای دووکەڵ و
من سەمای گریان و
من سەمای "حەلاج"ەکەی "شێخ" بووم
لەو شەوەدا

⋆ ⋆ ⋆

هەواری خۆڵەمێش و سوتماك لە مەملەکەتی شیعردا
مەستە بەبۆنی بادەی "فەرهەنگی خەمی" تۆ،
ئەی پیری ئەویندارانو
چراوگی دەس سەرخۆشانی کۆڕی سەمەندەرو قەقنەسی یاران!
بەلای ئێمەدا بادەوە، خاڵییە
گۆشەی پڕ لە نووری خەڵوەتگەی مەولانەو، خاڵییە
ژووری قوڵ قوڵەی پێکەنینەکەت..
چما لەو سەفەرە ئەفسوناوییە نەگەڕایتەوە؟!
ئەی بارانی رەوەندو ئەی دار هەرمێ گوڵ سپیەکەی قەرەداخ؟!
چما لەو تەمەنەدا
وەك پرشنگێکی گیر خواردوو مایتەوە؟!نەگەڕایتەوە؟!چما؟!
ئەوە تۆ نەبووی ئاگرمان سارد بکەیتەوە ئەوە تۆ نەبووی

چاوەڕوانیمان بکەی بە پووش و پەلاشی وێرانەیەك و بە
چاوەڕوانی مەلێکی جووت کوژراو!.. چ زوو..؟ لە کوێوە بووی
بەهۆن هۆنی ئەسرینەکانی چەمی دێوانەو؟ یان بە پەنجەرەیەکی
"خۆرنشینی"قۆپی و چ زوو!مەیلی گڵو مەیلی تراویلکەو مەیلی
"کەژاڵ" هەڵیگرتی بۆ سارای ئەبەدیو لەکوێوە
چوویتەوە ناو دڵۆپە باران؟!
بە یاڵی کەم "بادی خۆش مروور "خۆت هەڵواسی و
گەیشتیە تاراوگەکەی "ناڵی"؟!کام "شەمعی شەوی " مەحوی
لەبەردەمتەوە ئەڕۆیشت و تۆیش پەروانەکەی جاویدان؟!

★ ★ ★

زمانی کوردی: لە گەرووتا،شمشاڵەکەی "وەلی"بوو
زمانی کوردی:لەبەردەستتا، ئەو قوڕە سوورە موبارەکە بوو،
کە گۆزەی بە لەنجەو لاری شیعرت لێ دروست ئەکرد
زمانی کوردی "دەربەند باسەڕە"و تۆیش باڵی بەرینی
قەڵەمێکی لە شینەشاهۆ چووی دەڤەری خەوبینین بووی.
تۆ!بە تاقە گیاکەڵەیەکی ناو مێرگی شیعر ئارامت
لەبەرئەبڕاو هەزار جار ئەم دیوو ئەو دیوو بە مەلۆتکەیەکی
تازە زاوی ناو باوەشی خەیاڵت ئەکرد
ئەوەندەت بەسە
گوڵدانێکی شیعرت لەسەر بانیژەی هەتاو دانابێ
ئەوەندەت بەسە
دڵی زمانی کوردییت خۆش کردبێ

ئەوەندەت بەسە

"نالی"یەك ماچی نێوچەوانی کردبی

ئەوەندەت بەسە

شاخی زەردیش لەم کۆچەدا

یەك دڵۆپ فرمێسکی بۆ رشتبی!

★ ★ ★

لە خانەخانەی یادگار لێنیشتووی ساڵاندا، ،

هەموجارێ ئەو ئەلبوومی هەور رێژانە دەرئەهێنم

کە دڵۆپ دڵۆپ شیعریان لێ ئەتکێ و

کە خەیاڵیان تیا ئەپشکوێ و

کە رەنگیان تیا ئەڕوێ و

کە پەپوولەیان تیا ئەنوێ

بەشیعر چاوی خەیاڵ ئەڕێژم و

لە رەنگەکانی بیرەوەریشدا

پەپوولە بە "با"ئەدەم و

بیرت ئەکەم!

براکەم!لای هەندێ کەونەبێ، ،

کە ئەزانن..چۆن بۆچیای عەشق ئەخوێنن؟

کە ئەزانن..بە قاسپە بەفر بنووسنەوە

لای هەندێ کرمی ئاوریشم نەبێ

کە ئەزانن..چۆن قۆزاخە بچنن و

کە ئەزانن.. چۆن درەخت بلاوێننەوە

لای هەندێ ماسی نەبێ
کە ئەزانن گەرا لە کام قوڵاییدا ئەخەن و
ئاوزەنگی ئاو چۆن دروست ئەکەن و
چۆن لە گێژەن ئەپەڕنەوە..
وەلێ ئیتر..لە پاشاگەردانی وڵاتی شیعردا
ئێستە "زمانی کوردی "لە بەڕووی بێ کڵاوو
لە گوندی ڕاگوێزراوو
لە هەتیووی کزی بەر بەرۆچکە و
لە چۆلەکەی کەسیرەو
لەو نیشانە بەسەزمانە ئەچێ
ڕۆژی هەزار تیری نەزانی تێ ئەگیرێ!

★ ★ ★

سلێمانی لەبیرێتی:
لەسەردەمێکدا وشەمان ئەکرد بە مۆم و
شەوانە لە دەفری کریستاڵی بەفردا دامان ئەگیرسان!
لەو دەمەدا: هەموو کورسیەکانی عاشقانی شیعر
لەم شارەدا، چل کورسی بوون و لەباخچە لاکێشەکەی
" یەکێتی نووسەران "دا ریزمان ئەکردن و هەندێ جار
نیوەیان لە ددانی کەڵ ئەچوون چۆڵ و بە میوانی
نوکتەکانی خۆمان پڕمان ئەکردنەوە!
تۆ لەو دەمەدا لە خوڕەی ئاوێکی تیژ ئەچووی
قاقاکانت ئەوەندە گەرم و لەرزێنەر بوون

لە بنجەوە چیرۆکە باریکەکانی
"شاکر فەتاح "ت دائەچڵەکان!
کالانەی فرمێسك تێزاویشت لە قووڵی مشتتا بوو
چاوت لە پەلکە گیای ئاونگاویی ئەچوو
دیمەنی کڕوزانەوەی گوڵە گەنمی، گریانی بەردێ
روخساری پەڕیوی دەروەزەکەرێ، چۆلەکەیەکی عاسی و
باڵەفڕێی سکالأیەك بەس بوون بۆئەوەی
کسپە لە جەرگی شیعرت هەستێنن.
ئۆباڵ بە گەردنی شیعرم
"رق" نە باریکی و نە ئەستووری
لەناو دارەڕاکانی بنمیچی ژوورەکەی دڵی تۆدا نەبوو.
ئۆباڵ بە گەردنی شیعرم
لە سەرینی ژێر سەری شەوانەتا
نە" تۆڵە" ی لە بندا بوو نە "ئێرەیی "و نە پەڕی"بوغز "
ئەوەی لێت نەئەزانی دوو شت بوون
بازرگانی و سیاسەت
ئەوەی کە لێشت ئەزانی هەردوو شت بوون!
شیعر و ئەوین!
تۆ لە شەستەکانی تەمەندا بوویت و
بەلأم دڵی منداڵێکی دوانزە سالأنە لە سنگتا بوو
وەك ئەوەی دارتووییەکی شەست دەست و پەل
گوڵە مێخەکێك دڵی بێت!

وەك ئەوەی "بەرانێك "كۆترێك دڵی بێت و
وەك ئەوەی "مامەیارە "بچوكترین قوربانی
ئەم وڵاتە..دڵی بێت!
لەبیرمە!
یەكەمین هەرەسی شاخە بەفری لەشی تۆ
لە گرمەو ناڵەی كۆچەكەی "كەژاڵ" و لە برووسكەی
ئەرخەوانی خوێنی ئەوەوە...دەستی كرد بە دارمان!
بەرلەوەی ئەو "مانگ"ە ئاوابێ!
بەرلەوەی ئەو گۆرانییە خڵتانی بێدەنگی بێت
بەرلەوەی ئەو ملوانكەی تریفەیە پچڕێتەوە
بەرلەوەی ئەو شووشەی خۆرەتاوە وردو خاش بێ
تۆ هاژەی نێو گەلیی جەستەیەك بوویت
گاڵتەت بە تۆڕی مەرگ و وشك بوون ئەكرد.
گاڵتەت بەقڵپبوونەوەی كەشتی عومرو
گاڵتەت بەكوژانەوەی چراوگی بەر رەشەبا ئەكرد
تۆ ئەو دەمە حیلەی تاشەبەرد بووی
پێكەنینت بەخلۆر بوونەوەی ساڵ ئەهات
پێكەنینت بەو دزەی مردنە ئەهات
كە بەچوار مشقی یان بە راكشانەوە
زەفەرت پێ بەرێ!

* * *

حەزت بەسەرو فەساڵی چەقۆكەش "رەخنەی كوردی "نەئەكرد

ئەتوت: ئەوانە قاچاخچی وشەن!
دارچنارێك بوویت و کەچی لە ژماردندا ئەیانپەڕاندی
کلاّو رۆژنەی شیعرە جوانەکانتیان
بە پارچە مقەبا دائەپۆشی.
پێم ئەوتی هێشتا ئەو رەخنەیە
لە دیرۆکی تۆڵەی دوورودرێژی "قامیشی و دڕەیی"ئەچێ
ئەم رەخنەیە پیاوێکی کەتەیەو
جامانەکەی هی خۆمانەو
چاویلکەکەی هی خۆمانەو
زوبانەکەشی هەر هی خۆمانە
بەلاّم ئەم پیاوە ئەوەی هی خۆی نییە
سەرێتی و
چاوێتی و
گەروویەتی!
تۆ بەچکە کەروێشکی ناو لانەی سینەت
هەندێ جار بە قونەقون پێشت ئەکەون و
ئەیبردی و ئەیکردی بەداوەوە!!
ئەوەی راستی بێ تۆ هەرگوڵە کێویلەکەی "سێوسینان "بووی
بۆیە لە باخچەی ریای شاردا
گوڵە دەمامك و
گوڵە ژەهراویەکانت
بە وردی لە یەکتر جوێ نەئەکردەوە

تۆ خۆت نێچیری
پاكێتی خۆت بویت!

★ ★ ★

پرسیبووت: چۆنم؟!
من كفنی جەستەی شەوی خۆمم
دوو ئاوانەكەی "نالّی و حاجی"یش رژاوەتە ناو منەوە
لەتاو داهۆڵە پیاو
هالآو..لە غەریبیشم هەڵئەستیّ..هالآو
داهۆڵە پیاو
نیشتمانیان كرد بە كاغەزی قومار
نیشتمانیان كرد بە پەشتەماڵ
نیشتمانیان كرد بە ئەسپی رایز
نیشتمانیان بە خۆڕایی و بە جلی خۆیەوە
جارێك پێشكەشی "حەجاج"كردو
بە بێوەژنیش جارێكی دی دایانەوە
مستەفا كەمال!
نیشتمانیان فۆتۆكۆپی كردۆتەوە
بۆ ئەوەی لە بازگەكانی گومرگدا
لە باتی جارێك چەند جارێك پارەیان بۆ بكات
هالآو..لەغەریبیم هەڵئەستیّ..هالآو!

★ ★ ★

قەرەداخ ژوانی لەگەڵ هەزاران گوڵ ئەستێرەدابووە.

بەلاٌم هەر چەند. گولٌ ئەستێرەیەکی لەیاد ماوە
سەرچنار ماچی نێو هەزاران چناری کردووە
بەلاٌم چەند ماچێکی لەیاد ماوە
کوانوەکان هەزاران هەزار حیکایەتیان گویٌ لیٌ بووە
بەلاٌم هەر چەند حیکایەتێکیان لەیاد ماوە
رێزە بە رێزە شەستە بارانەکەی کۆچ و کۆچ رەوی
بەهاری 1991 یش
گوێی لە چەندین هۆ بەهۆ
زایەلٌەی شیعر بوو
بەلاٌم هەرچەند شیعرێکی لەیاد ماوەو
یەکێکیان هەناسە سوتاوەکەی تۆ بوو!

⋆ ⋆ ⋆

من ئەمشەو زەنگێکی پلٌپلٌەداری شین
ئەکەمە ملی ئاسکە بەفرینەکەی شیعرو
بە شەقامەکانی تەنیاییدا..ئەیگێڕم
من ئەمشەو بەهەنگاوی مۆمێکی کەلٌەگەت
لەسەر بەژنی زرافی زەریا چامەیەکی سەرخۆش ئەنووسم
بە هەناوی فرمێسك لەسەر هەنیەی گەلاٌ
ترووسکەیەك ئەنووسم
من ئەمشەو بە هەناوی جوانویەك. مێرگێك ئەنووسم
بە هەناوی برینێك..قیژەی یاقووتێك و
بە قامکی شەمالٌ..فەرهەنگی خەم ئەنووسم

لێم گەڕێن!ئێوە ناچن..من خۆم ئەچم
لە سەرەڕێی هاوارو زایەڵەکاندا ئەوەستم
بۆئەوەی بزانم چما ئەو لاوکەی ئێمە نەهاتەوە؟!
لێم گەڕێن!ئێوە ناچن من خۆم ئەچم
یەخەی گەواڵە هەورەکان ئەگرم
لە ئەستێرە کاروانچیەکان..سۆراخ ئەکەم
ئاخۆ لەبەرچی ئەو چرا بەفرەی ئێمە نەهاتەوە؟!
ئەو سترانە بۆ کەوتە درەنگان؟!
لێیان ئەپرسم: ئەم خەمە پەرەوازەیە
لە "کەلیخان"گیری خواردووەو بەفر رێی نادا بێتەوە؟!
یان هەر خۆی خەمێکی خوێن ساردەو
ئەیەوێ بە کاووخۆ بەپێی پەپولان بێتەوە؟!
لێیان ئەپرسم: ئەو سۆزەی "مەحوی "
لە رەوەزەکانی "بەمۆدا"عاسیی بووە؟!
بروسکەی "حەلاج"فڕاندوێتی؟!
پەریی ئاو..بردوێتی
لە "ئیشراقدا "تواوەتەوە؟!
یان لەوبەر سیروانەوە بۆشەوێك
لایحەزرەتی "مەولەوی " ماوەتەوە؟!
ئێوە ناچن من خۆم ئەچم و
لە "زەڵم" ئەپرسم: لەوانەیە لە خوڕەی لووزەو دابێ
لە "شەم" ئەپرسم: لەوانەیە لە خۆرنشینی قژیا بێ

له "وەلی" ئەپرسم: لەوانەیە چوبێتە ناو شمشاڵەکەیەوە.

له "کوڕە کاژاو" ئەپرسم:کێ ناڵێ نەبووە بە کلاوکوڕەیەکی ئەو؟!

من ئەمشەو بە هەنگاوی چۆلەکەیەك

لەسەر بەفری نوابارییوی 1988

بە هەنگاوی نەورەسێك لەسەر دەفتەری سەهۆڵ و

بەهەنگاوی قەڵەمێکی سەرگەردان.

لەسەر جەستەی ترافیەو تاراوگە ئەنووسم:

ماڵئاوا.. حەسیب قەرەداخی!

"مارف ئاغایی"

شیعری کشاو و بارانێکی جوانەمەرگ!

1998

ئەو ناسین و بەیەك گەیشتنە..تراویلکەی خەونێ بوو
لە هاوینێکی شوومدا؟!یان چارەنووسێکی تارۆماری
لە تەوێڵ نوسراوی شیعری پەڕاگەندەم؟!
کامیان بوو..کۆستی بارانێکی جوانەمەرگ؟!
یان کۆچی بێ وادەی گۆرانییەکی گوڵ بەدەم؟!
یەکەم بینین و دوا بینین و ئیتر سارای سەر بە تەمتوومانی
مەرگ و..بێدەنگییەکی ئەبەدیی!
ئەو ڕێکەوتە چەمووشانە چین بە پڕتاو دێن و
هیواکانی نێو باوەشمان ئەفڕێنن و لە ناکاوێکدا
لەهەزار بە هەزارێکی تاریکییەوە تلۆریان ئەکەنەوە؟!
ئەی چ کسپەیەك لەو کسپانە ئاگراویی ترە
کەلە ساتەوەختێکی هەرگیز چاوەڕوان نەکراودا
چزەی تا سەر ئێسقان سووتێنەر لە ژیانت هەڵئەسێنن؟!
من مەبەستم لە چزەیەکە بیر نەچێتەوە.

مەبەستم لە زامێکە سارێژ نەبێتەوە.
مەبەستم لە گڵێکە مەیل بڕ نەبێت.
مەبەستم لە گینگڵی رۆحە و لە چوڕچوڕەی
خوێنی چاوەکانی خۆشەویستی!
خۆزیا ئەو پەڵە هەورەم هەر نەبینایە.
تەوقەم لەگەڵ ئەو هەتاوەدا نەکردایەو
خۆزیا لە نزیکەوە ئەو شەماڵە دەم بە زەردەخەنەیەم
نەناسیایەو..پیاسەم لەگەڵ ئەو ئەستێرەیەدا نەکردایەو
ئەو قەسیدەیەم ماچ نەکردایە!
پێشتر دووراودوور جریوەی وشەیم ئەبینی.
پێشتر دووراودوورگوێم لە هەناسەکانی ئەبوو.
پێشتر دووراودوور بۆنی رەنگەکانیم ئەکرد.
بەلاَم ئاخر ئەوە لەکوێ وئەوەی لە کوێ ئەستێرە خۆی
دەست بخاتەسەر شانتو ئاواز خۆی شیعرت بۆ بخوێنێتەوەو
گوڵیش خۆی گاڵتەو گەپت لەگەڵدا بکات و هەتاو خۆی
بتدوێنێ و لەیەك ژووریشدا لەگەڵ تریفە خۆیدا دابنیشی و
لەسەر یەك مێزیش رووبەڕوو لەگەڵ گوڵە بەڕۆژەیەکدا
گفتوگۆ بکەیت!
ئەوە لە کوێ..درەختێ نامەت بۆ بنووسێ و
ئەوەی لە کوێ..درەختەکە خۆی بێت بەپیرتەوەو
باوەش بە ملتا بکات و ماچت بکات و
لە بۆن و بەرامەی ئەوینی خۆیت پێ ببەخشێ؟!

ئەوە لەکوێ باسی تیترواسکی عاشقی گوێ زریێبارت بۆ بکەن و
ئەوە لە کوێ تیترواسکەکە خۆی ببینی و
سەرت بخەیتە نێو پەڕو باڵیەوە و لە باڵەفرێدا
بە پرژەی تنۆکە زیوینەکانی ئەو تەڕببی.
ئەوە لە کوێ "سروە " لە ورمێ بێ و
ئەوەیش لە کوێ سروەت بۆ بێننە "تاران " و
لە قرچەی پایتەختا پەپوولەبارانت بکاو
وشەی فێنکت بەسەردا بباریێنێ!
چەند رۆژێ بوو کەچی ئەتوت:
چەند ساڵێکە چاومان یەکتری ئەناسێ و کەچی ئەتوت
زۆر دەمێکە لق و چڵمان ئاوێزانی یەکتری بوون و
چەند رۆژێ بوو کەچی وامان ئەزانی لەدەڤەری خۆشەویستیدا
لە ئاوێتەبوونی ئاوی گیاندا بووین بە دوو ئاوانێ!
تۆ لە "ورمێ" وە هاتبووی
لە دەریاچەوە بۆنی گوڵ ئەستێرەی ئاوی و
لە باکوورەوە بۆنی رێحانە ڕەشەی کاکۆڵی ژنە شوکاکی و
بۆنی بەستێنی سۆزێکی تەڕوبڕت
لەگەڵ خۆتدا هێنابوو.
منیش لە "پیرەمەگرون" ەوە لەگەڵ خۆمدا
مانگەشەوی شیعری "گۆران "و
کوڕژنی سروودەکانی "بێکەس" و
لە خۆرئاواوە رەنگی گریان و زایەڵەی

ژنانی گەرمیانم بۆ هێنابووی.
من تاڵە قژێکی ریشی " نالی" م دایە دەستت و
تۆیش ئاخێکی هەڵقرچاوی سینەی "وەفایی" بۆ شیرین.
تۆ چریکەی "سەید علی ئەسغەر"ت
کردبوو بە شەدەی سەرت و
منیش ئەڵڵاوەیسیەکەی "عەلی مەردان "م
کردبوو بە چاوگی گڕەو لە دەنگما بۆم هێنابووی!
خۆزیا لە نزیکەوە ئەو کۆترەم نەناسیایە.
خۆزیا لە نزیکەوە ئەودارچوالەیەم نەبینیایە.
لەبەفر ئەچوو..لەوەختی پێکەنیندا.
لە پەپوولە ئەچوو..لەوەختی پەیڤیندا.
لە سروە ئەچوو..لەوەختی رێکردندا.
لە "کانی عاشقان " ئەچوو لەوەختی دڵتەنگیدا.
لە کڵپەیەکی نارنجیش ئەچوو لەوەختی سووتاندا.
خۆزیا لە نزیکەوەئەو وشە ئێسك سووکەم نەئەبینی.
خۆزیا لە نزیکەوە ئەوخەونە سپیەم نەئەناسی.
لەو چەند رۆژە کەسکەدا
بیابان و قاقڕی دابڕانی سەدان ساڵمان
کرد بە بژوێن و لێرەوار و خۆمان لە گۆمەکانیان هەڵکێشا
لەو چەند رۆژە شینەدا
هەموو وشە دەربەدەرەکانمان یەکە یەکە بەسەرکردەوە.
لەبنی قوڵی یادگارەوە مرواری خەونمان دەرهێناو

کردمان بە رشتەی گەردنی هۆنراوە.
بڕیار بوو..لە کەناری وەرزێکی تردا بەیەکتر بگەینەوە.
بڕیار بوو..لەهەمان ئاوێنەی خۆشەویستیدا یەکتر ببینینەوە.
بڕیار بوو..ئەمجارە دوورتر بفڕین.
بەڵام مەرگ ئەو وەرزەی داڕنی
ئاوێنەکەی کرد بە دوو کەرتەوە لەتێکیانی دا بە گڵ و
ئەویتری بە ژووری نامۆیی مندا هەڵواسی!
بەڵام مەرگ..ئاسمانی کرد بە گۆڕستان و
مانگەشەویش هەڵوەری!
خۆزیا ئەو دەریاچە مەنگەم هەر نەبینیایە.
خۆزیا ئەو پەڕە سێلکەی موکریانەم هەر نەناسیایە.
بەڵام خۆزیای ئێمە هەمووجار لە بەرەبەیاندا ئەمرێت!
بەڵام خەونی ئێمە هەموو جار لە گەشانەوەدا ئەسووتێت!
ئەی ئەستێرە کشاوەکە!
تۆ کەوتیتە دڵمەوە. ئێستە دڵم چراخانی گریانە.
ئەی بارانە جوانەمەرگەکە!
تۆ بارانی پەڵەی ژانێکی نوێم بوویت و
ئێستە وەرزم وەرزی کسپە و دابڕانە.
خۆزیا..خۆزیا..خۆزیا..
ئەو شەپۆلە چاو رەشەم هەر نەبینیایەو
ئەو گوڵی دار هەرمێیەم هەر نەناسیایەو
ئەو سەفەرە شوومەم هەر نەکردایە!

حەفتاو دوو

قەڵبەزەی کوژراو!

1998

ئەمشەو دوای نوستنی ئێوارە لە دەراڵی تاریکیدا.
دوای نوستنی پێدەشت لەپێخەفی پووشوی پایزێکی ماندوودا.
دوای نوستنی "ئاسۆس"و کێوە رەش لە قووڵایی
دیرۆکێکی سەر بەتارای لە گوڵی هەنار چووی،ئەم دەڤەرەدا.
بەتەنیا ئەچمە دەرێ بۆ ئەوەی حەفتاودوو،
چرای شیعر داگیرسێنم و هەر چرایەك ئەکەم
بە لقی برینێکەوەو لەژێر هەر لقێکیشدا
سوورەتێك لە ئەوینی خاك و
سروودێك لە باران و پشکۆی تێکەڵ و
پەخشانێك لە جریوەو دووکەڵی تێکەڵ و
عەشق و قوربانی بۆ داروبەرد ئەخوێنمەوە!.
ئەمشەو دوای نوستنی هەمووتان
بەتەنیا ئەچمە دەرێ و حەفتاو دوو کۆتری سەربالْ سووری،
چاو لە کووژەکە چووی، لەناو رۆحما هەڵ کورماو

بەرەڵڵا ئەکەم، دوای ئەوەی چەند تووڵێ
لە قەفەزەی ئەم سنگەیان بۆ ئەترازێنم
تا بەرز بەرز بسووتێن و بەدەم گمەگمی
زایەڵەیەکی شەقژن گڕتێبەربووی یارانەوە.
خۆیان بکەن، بە حەفتاو دوو کونەخەونی ئەو کێوانەدا
خۆیان بکەن، بە حەفتاو دوو ماڵی ئازادیدا.
خۆیان بکەن، بە هێلانەی لانکەی حەفتاو دوو
زارۆڵەی تازە زاوی ئەم مەڵبەندەداو بۆئەوەی
لەسەر شانی حەفتاو دوو گۆرانیمان بنیشنەوە.
حەفتاو دووجاریش بە دەوری مەشخەڵانەکەی جەستەی
ئەم وڵاتە ڕاپەڕیوەدا..بسووڕێنەوە.
بەدەوری شیعرا خول بخۆن.
بەدەوری خەما خول بخۆن.
بیکەن بە زەماوەندی هەڵاڵە..
با سنگ بدەن لە زیوی رژاوی مانگە شەوی رانییە
دەنووك بدەن لە شووشەی رەشی دڵی بێوەژنان و
لاملیش هەڵسوون لە چڵی وەریوی لاملی دایکان و
لەو سەریش کە هاتنەوە لەگەڵ خۆیاندا
حەفتاو دوو قەسیدەی زەیتوونیم بۆ بهێننەوە!.
ئەمشەو بە تەنیا چون کەوێکی سەرهەڵگرتوو
ئەچمە دەرێ بۆ ئەوەی لەبەرایی رۆناکیەکی
حەفتاو دوو چوکڵەییدا

لەسەر شانۆی هەورێکی نزمی ئەرخەوانیی
لەبەردەم گوڵە باخی مایکرۆفۆنێکی سوور سووردا
کە حەفتاو دوو پەپوولەی قرمزیی تێی ئالأبن
لەبەرچاوی حەفتاو دوو قوربانیی خۆرنشین
لەبەردەم حەفتاو دوو کەڵەکێویی بلێسە پۆشدا
حەفتاو دوو شیعری گڕگرتوو ئەخوێنمەوە
حەفتاو دوو گوڵدانی پڕ لە پڕشنگیان لەسەردا قلّپ ئەکەمەوە
حەفتاو دوو جاریش لەگەڵ حەفتاو دوو سنەوبەردا
بۆیان ئەنووشتێینەوە
بە حەفتاو دوو زاری ئەم لوتکانەیش
ماچیان ئەکەین!.

★ ★ ★

ریزیان بەستووە..چراوگەکان رێ ئەکەن و ریزیان بەستووە
جۆگەلە نارنجیەکان، ئەستێرە کەسکەکان ریزیان بەستوەو
وا هەموویان بەناو گیانی ئێمەدا رەت ئەبن.
ئەم قافڵەی عەشقە،ئەم رێچکەی کازیوانەو
ئەم کاروانی برووسکانە
هەریەکەو گوڵە هەتاوێکیان داوە لە بەرۆکی خۆیان
هەریەکەو وێنەی ماڵێکی رانییەو کۆلأنێکی قەلأدزێ و
مێرگێکی بێتواتەیان کردۆتە ملیان.
وا هەموویان بەناو رۆحی ئێمەدا رەت ئەبن.
زریان ناوەکانیان لەسەر تاشەبەرد هەڵئەکەنێ و

باران باوەشیان پیا ئەکاو
کەژەکان بۆیان ئەبن بە کەژاوەو
دەریاچەکان ئاویان بە پیرەوە ئەبەن و
منداڵانیش بەسەروملی ئەم حەفتاو دوو تیشکەدا
هەڵئەزنێن و یاری لەگەڵ دەست و پەنجەی ئەفسووناویی
ئەواندا ئەکەن و هەموویشیان بەناو رۆحی ئێمەدا رەت ئەبن!

★ ★ ★

خۆ هەر ئێمە یادی ئەم شەپۆلە کوژراوانە ناکەینەوە.
لەگەڵ ئێمەدا کەنارەکانی زێ و تاڤگەکانیش یادیان ئەکەنەوە.
خۆ هەر ئێمە یادی ئەم حیلەو کوڕژنە جوانەمەرگانە ناکەینەوە
لەگەڵ ئێمەدا ئەسپی بەردو جوانووی
کزەباکانیش یادیان ئەکەنەوە.
خۆ هەر ئێمە یادگاریان ناگرینە چوارچێوەی رۆژەکانمان
لەگەڵ ئێمەدا تیشکیش ئەیانگرێتە دوارۆژو
لەگەڵ ئێمەدا عاشقانیش ئەیانکەن بە جریوەی خەونەکانیان
ژنان ئەیانکەن بە رستەبازنی دەست و
منداڵان ئەیانکەن بەتۆوی هەورو
جوتیاران ئەیانکەن بە تۆوی گەنم و
خوێندکاران ئەیانکەن بە قەڵەمی رەنگاورەنگ و
هونەرمەندان ئەیانکەن بە قەڵبەزەی رەنگ و
شاعیرانیش بە رێژنەی وشە!

★ ★ ★

ئەمشەو بەتەنیا ئەچمە دەرێ و وەختێ هەموو شتێ بنوێ
هەر خۆم و حەفتاو دوو هەناسەی کوێستانی هەڵقرچاوم.
هەر خۆم و حەفتاو دوو گڕەی گەرمیانی ئۆقرە لێبڕاوم.
من هەر ئەمشەو لە ئاسۆی ئەم زامانەدا
بەگڕە رستەم ئەکەم بە هەڵم و ئەبمە هالاو
بەهەناسە ساردەکانیش ئەبمە کلووی بەفرێکی کڕو مات و
ئەوسا بەسەر حەفتاودوو کڵپەی گوڵەبەڕۆژەی چیرۆکێکداو
بەسەر حەفتاو دوو شانۆی گوڵە جۆداو
بەسەر حەفتاو دوو تابلۆی پێشانگایەکی کۆچەردا
ئەبارێم و لەناو مێژوویەکی سپیدا
منی شاعیر
وەك پەپوولەو وەك نێرگز و گوڵە پەموو
وەکوو چاوی ساواکانی ئەم دەڤەرە
بۆ خۆم ئەنووم!.

★ ★ ★

ئێوە بڕۆنەوە بۆ نێو ژوورەکانی خۆتان!
چاو ببڕنەوە یادگارو ئێوارە تەماویەکان
حەفتاو دوو گەواڵە هەوریش بکەن بە سەرین تا ئەنوون.
من ئەمشەو بەتەنیا لەم ناوچە سیحراویەدا
ئەبمە باڕێزەو تەلان تەلان ئەسووڕێمەوە.
ئەبمە پەپوولە پایزەو فرمێسك فرمێسك ئەسووڕێمەوە.
ئەبمە چریکەو گەروو گەروو ئەسووڕێمەوە

من ئەمەوێ ئەمشەو بەتەنیا

سەر لە لانەی حەفتاودوو مامزی بەفرینی ئەم پێدەشتە بدەم.

سەر لە هەواری حەفتاو دوو بازی یاقوتینی ئەم چیایانە

بدەم و ئێوە بڕۆنەوە بۆ نێو ژوورەکانی خۆتان!.

من ئەمەوێ ئەمشەو لەبەر چراکانی خوێنی

ئەم حەفتاو دوو هەڵۆیەدا، شیعرێك بنووسم

لە حەفتاو دوو لاوە شەوقبداتەوە

حەفتاو دوو دێڕبێ‌و حەفتاو دوو لق‌و پۆپی سترانی لێ بووبێتەوە.

حەفتاو دوو جووتە چاوی کەسکی پێوەبێ

شیعرێك چون بەژنی ئەوان و حەیرانی ئەوان بیرنەچێتەوە

لە ئاسۆسدا ببێ بە تاوێرە بەردوو

لە کێوەڕەشدا ببێ بە بەرگێلەو

لە دەربەندا ببێ بە نەخشی سوورو

لەناو خەڵکا ببێ بە نان و، بە ئاوێنەی ئەوین و

دوور نزیك ببریسکێتەوە.

من ئەمشەو لەم گۆڕستانە روناکەدا

گوێ لە حەفتاو دوو شمشاڵی شەهید ئەگرم.

لە دواییشدا بۆ سبەی شەو

ئەگەڕێمەوە ناوتان و بەدرێژیی وەکو سیروان

بەدرێژیی وەکو ئەنفال

هاژە بە هاژەی زامیان و

تنۆك تنۆکی چاویان و

لەرە لەرەی هەناسەیان..ئەگێڕمەوە.

ئێوە بڕۆنەوە ماڵێ و لەگەڵ پایز

سەرکەن بەدڵی یەکترد‌ا

منیش ئەچم بۆلای یارانی ڕاپەڕین و

بۆلای عاشقانی بەردو

نیشتمانی شیعرەکانم!.

ئەو پیاوەی بووبە تاڤگەیەکی

تری "زەڵم"!

1998

لە وەیشوومە چەمووش و چڕو پڕەکانی ساڵانی بێ و ڵەت و
ئافاتی بە ژاروژەنگ و تارو ماری سەر دیجلەو فوراتدا،
لە مێژووی بە چەپۆکانی خوێندا،
لەژێر ئاسمانێکی بە تەڵزمی ئاسنیندا،
وەختێ "با" ئەبوو بە چەقۆو
بە دەمە تەورو، گەواڵە هەور، بە دڕندەو تەم و مژ
بە تابووت و دڵۆپە باران بە کەڵەپشکۆ،
بە درێژایی لاواندنەوەی سەر بەرەو خواری ئاوو
سنگ کوتانی کەنارە قوڕاوییەکانی کۆست
هەر لە مانگی کوژراوی بەدەمدا کەوتووی ناو بەفری کێوانەوە
تا ریزە گۆڕیچەی مەشحوفەکانی ناو ئەهواری خڵتانی ترس‌وبیم..
تا شەپۆلە قژ ڕنراوەکانی دوو ئاوانی حەپەساوی قوڕنە...
بە درێژایی هەنیسکی چەقەنەبردوو..

پڕمە پڕمی گابەردی سەر هەورازو،
زریکە درەخت و
پێدەشتی زراوچووی هەڵتۆقیو بە هەوری گردۆڵکە...
بە درێژایی کڕووزانەوەی نان
بە درێژایی هەناسە بڕکێی کلۆڵی و
بە درێژایی تاوان
لە گرمۆڵەبوونی شەوی کەسیرەی ئێرەوە
تا ئازارە گرنج گرنجەکانی دارخورمای بەسرە
تا ئەو کەنداوی غوربەتەی کە شیعری "سەیاب"
تیا ئەبوو بە بەلەمی چارۆکەداری حەسرەتێکی سپیی و
تیا ئەبوو بە ئاوازی رۆحی رەوان...
لە تووناو توونی ئەو سامی دۆزەخ و
لە نێرینەی ئەو گەرداوە نەفرەتیانەدا
دەگمەن بوون ئەو گەردنانەی لە بێشەی قەمەداو
دەگمەن بوون ئەو دەست و پەنجانەی لەشارە نێزەی بەعسداو
لەبەر دەم دۆڵپای پایتەختتا..
نەبنە خاکەسەرێکی پەشموردەو وەکو لقی شکاو کەچ نەبن و
نەچنە سەر خوانی سوڵتان...
دەگمەن بوو قەڵەمی دەم بە هەورە تریشقەو
دەگمەن کتێبی کەڵ مل و شەوی رەفزو
کەم بوون و نەوازەبوون:خەمی گڕدار!
لەنێو ئەو هۆبەهۆی حیلانەدا، لە چنگاونی

کینەو ئەویندا، حیلەیەك هەبوو،
گڤەو وژەی وەك نەیزەکێکی سوور
پاردەکانی بێدەنگیی ئەسمی و ترسی کوناودەر ئەکردو
ئەبوو بە ئەسپێکی باڵدار.
لە نێو ئەو شەوە یاخیانەدا
شەوێك هەبوو، شەوی ماناو، شەوی قەڵاو
شەوی زاوزێی شاخ و رووبار
"هادی العلوی"هاژەی دەنگی لە دیجلەوە هێناو
سووربوونی باوەڕی لە کەللەو سنگی تاشە بەردەکانەوەو
خۆشەویستی وشەیشی لە نانی چاو بە فرمێسکی هەژارانەوە
خواست و ئازایەتیشی لە پێکەنینی سێدارەکانەوە،
پاکێتی لە دڵی نەورەسەوەو
بەژنی ورەیشی لە دارخورما چاو قایمەکانەوە هێنا...
کە ئەینووسیی دەفتەرەکانی فوراتی لەبەردەمدا ئەکرایەوە
دڵی منداڵی بۆ ئەبوو بە قەڵەمدان و ئازادیش ئەبوو
بە گوڵدانی سەر مێزی:
ئەو بە نووکی حەقیقەت و
بە تیرێژی روناکیە خوێناویەکان ئەینووسی.
قوڵە قوڵ ئەوینی بەغدای تیا هەڵئەقوڵیو...
تڵە تڵ لە ئاگرە هەرە دوورەکانی کولتووری دنیادا
پژوپۆی ئەهاویشت هەتا بن شوورەکانی چین توێژ بە توێژی
زمان و دیرۆك و پەندی هەڵئەکۆڵی.

ئەی ناسۆر لەوەختی فڕینداو!
ئەی ئاوارەیی لە وەرزی بەخشیندا
تۆ بەرهەیوانی عەقڵێکی پڕ لە هەتاو بوویت، پۆل پۆل
هەمووباڵندەکانی کەلەپوور لەدوور دوورەوە
لە زەمانی پێغەمبەرانەوە ئەهاتن و روویان تێ ئەکردیت و..
تۆ ئەستێرەیەکی گەڕیدەی مرۆڤایەتی بوویت و
کۆڵە پشتت پڕی بوو لە ئاوێنەکانی ئازاری ئێمەو
پڕی بوو لە مرواریەکانی ئەسرینی ئێمەو
پڕی بوو لە هەناسەی رەنگاڵەمان.
تۆ بەردەوام گردی نەهێنی نەخشەیەکی بەرینت هەڵئەکەندو
هەموو جارێ گەوهەرێکی شەو چراغت ئەدۆزیەوە،
هەموو جارێ لەتونێلی ژێر چیای بیرێکەوە سەرت دەرئەهێناو
چراوگێکی تازەت ئەگرت بەدەستەوە.
تۆ قامکی ئەو هەقە بوویت ئەچوویت بەچاوی بکوژانی روناکیدا.
زوڵم لەهەر مەملەکەتێکدا بوایە تۆ لەوێ ئەبوویت
تا بچیتەوە بە گژیاو یەخەی تیژی شمشێرەکان بگریت،
برسێتی لەکوێ بووایە
لەهەر هەرێمێکی سیس بوون و هەڵوەریندا بوایە
تۆ لەوێ ئەبوویت
تا چەوسانەوە ڤاو بدەیت و گوڵە گەنم ماچ بکەیت و
بە بەژنی سبەینێدا هەڵژنی
لەیەك وەختا تۆ لە ژانەکانی کوردستاندا

تۆوی كازیوه بووی ئەڕسكایت و
هەر هەمان كاتیش لە دەمە برینێكی خواروی ئەفریقادا
چرۆت ئەكردو گوڵت ئەگرت و باڵات ئەكرد.
تۆ لەسەری قولەڕەشێكدا ئەبووی بە برووسكەو
هەمان كاتیش لەبیابانی پێست زەردەكاندا لێزمە بوویتو داتئەكرد!
تۆ بەشەو پەنجەكانت هەڵئەفڕین
بۆ ئەوەی لەدەوری سەری گیڤارایەك
زەماوەند بكەن و ببن بە ریزە مۆمی داگیرساو و
بە رۆژیش بەدوای توحفەیەكی زماندا
گمەیان ئەهات و تا هیندستان باڵیان ئەگرت!
بۆ یەكەم جارو دواجاریش
لە بینینی بەورشەو پرشەی بەیەك گەیشتنێكی
پڕ لە سەوسەن و وەنەوشەی قسەتا...
پڕ لە چەخماخەی سووورباوی قسەتا...
لە سەرەتای سووتانی غوربەتی منداو بەر لە 11ساڵ
لە گۆشەیەكی تەریكدا و لەسەر مێزێكی دووكەسی،
تایبەت بەدوو مەراقی هاوڕێو دوو هەڵقرچانی هاودەم،
لە گازینۆی هاڤانای شامدا،ئاوێنەبەند بە شیعرو
بە باڵای شپرزەی شاعیران:یەكمان ناسیی
كە دانیشتین ئەودیومان باران و ئەمدیومان ساماڵی تابلۆ بوو
من هێشتا سەرو قژم بۆنی پوونگەی گوێ
جۆگەلەكانی بەرگەڵوی لێ ئەهاتو

هێشتا له چاوم دا دووره ئاگری سەر
لوتکەی پێشمەرگەی تیا ئەبریسکایەوەو
هێشتا گوێم زڕنگەی پاوانەکانی پێی ژنە رەوەندو
زرنگەی زەنگی ملی بەرخۆلە سپیو سۆڵە عەجولەکانی ناوبژوێنی
بەگیاو گوڵی تیا ئەزرنگایەوەو
هێشتا شیعرم هەر دوکەلاّویی بوو،
هێشتا قسەم هەر خوێنی مندالاّنی
دۆڵی جافایەتی گرتبووی کە یەکمان ناسیی!
تۆ لەو وەرزەدا
لە تۆمارێکی ئەسمەری باریکەلەی سەر تاقی ئارشیف و
بەچاکەتە خەت خەتیەکەی بەرتەوە،
لە پڵنگێکی لاوازی بزۆز ئەچوویت.
لە کونە بچووکەکانی هەردوو چاوتەوە.
بە دەیان باڵە تیشکی تیژ ئەهاتنە دەرێ و
لەبەردەمما یادگارو خەونیان ئەچنی.
لە دەمتەوە،هەوری مانا دائەباری و
لە جولاّنەوەی هەردوو دەستتا،نائومێدیی گەلاّکان ئەوەریی.
منیش لەو وەرزی دابڕانەداو
لەو دەمەدا،لە تازە نەونەمامێکی هەڵکەنراو ئەچووم،
لەشیعرێکی هێلانە لێ شێواو و لەماسی نێو تۆڕێك و
لەخەندەیەکی تەپ و تۆزاوی و لە دڵۆپە فرمێسکێکی وێڵ و
لە پەڕی گوڵەبەڕۆژەیەکی بابردوو ئەچووم،

بەلاَم تۆ دەمێك بوو لە گەڵ گێژەنەكانی ئاوارەییدا ئەخولایتەوە،
دەمێك بوو بوو بووی بە قاوەی كوتراوی بنی تەنیایی و
دەمێك بوو گژەبای مەنفا پەڕەپەڕە هەڵیئەدایتەوەو
زەمانێ بوو دیجلە خەوی پێوە ئەبینیت و
زەمانێ بوو كۆترەكانی فایەق حەسەن و
نەصبی ئازادیی جەواد سەلیم بیریان ئەكردی!
وتت:ئەم ئێوارەیە بە دوو قۆڵیی
ئەچینە لای ئەو پیاوەی مامی شیعرتە
ئەچینە لای جەواهیری.
دەمەو عەسرێكی بڕۆنزیی
لەلێواری شەقامێكی بۆنخۆشدا یەكمان گرتەوەو بووین بەسیان
تۆو باران و من...
ئیتر هەرسێكمان ورد ورد ڕێمان ئەكردو
بەدەم ڕێوە شام بریسك و هوڕی ئاوێنە
رەنگینەكانی لەشی خۆی ئەدا لە چاومان،
ژنی جوانی شام، فریشتە سپیەكانیش،
بۆ منی هێشتا لە جوانووی كێوی چوو،
لە سیحرە تازەكانی خەون بوون و لە زنەی شیعروژیان.
بەدەم ڕێوە تۆ پەرۆشی دوا هەواڵی بازەكانی ناو بەفرو
پەرۆشی دەنگو باسی دوا دڵۆپە خوێنی سەر گەڵا وەریوەكانو
پەرۆشی دەنگ و باسیی رووبارە كوژراوەكانی ناو دەربەندو
پەرۆشی هەواڵی ئاوێنە شكاوەكانی هەتاو بووی.

منیش لە یەك كاتدا گوێم لە هەردووكتان ئەگرت
لە شیعرە هێواشەكانی باران و لە لرفەو كڵپەكڵپی
ئاگری جەستەی تۆ...
لە دەرگای پیرە شینە شاهۆی شاعیرمان داو
چووینە ماڵی دوا كوڕی موتەنەبی و
چووینە ناو دوا ئیقاعی دەنگی موتەنەبییەوەو
دوا رستەی ستوونیی ئەومان كرد
بەقووللەی خۆمان.
ئیتر لەگەڵ سەرێكدا كە كوردستانی لەسەر نوسرابوو.
تا ئێوارێ بووین بە گوڵ و بە رێحانەی دەوری
ئەو و حیكایەتی ئاگردانی تاقە ژوورێ.
ئێمە تەنیا بووین،
هەر خۆمان و كۆستەكانمان و خوایەكی بێ باك.
ئێمە بێكەس بووین
هەرخۆمان و قوربانیەكانمان و رۆژهەلأتێكی بێباك
ئێمە دەشتێكی شین هەڵگەڕاوی پرسەداری چۆڵو هۆڵ بووین
هەر خۆمان و هەڵەبجەیەكی خنكاو و جیهانێكی بێباك.
كاتێ تۆ لە دووررا چون گەرداوێكی زەریای سپی ناوەڕاست
هەستایتە سەرپێیان و هەردوو دەستی زمانی عەرەبی خۆت
پڕكرد لە هەورە تریشقەی بەرائەتێكی دۆزەخین و
گرتتە دەموچاوی نەفرەتینی مێژووی خۆت،
گرتتە تاوانی ڕەگەزەكەت و

گرتتە تەخت و بەختی دەسەڵاتی ژەهراوی و
گرتتە جەنگەڵی تاوان!
هەڵەبجەو هادی
هەڵەبجەو بەرائەتێکی بوومەلەرزە ئاسا
ئەو دوو ناوەن بە جووت...
وەك جووتە سروودێ
جووتە پلوسکێ
جووتە کارێزێ
ئەڕژێنە ئەستێرکە بچوکەکانی
گیانی منداڵانی ئێمەوە.
ئەی "بەرائەتەکەی "
پڕ لە رەهێڵەی پاکژی و
پڕ لە بەرقی بوێری و
سەرڕێژ لە نوری ئازادی و
لێوان لێو لە حاشاکردنی حەقیقەت لە دەمامك و
یاخی بوو لە شوورەی باوك سالاریی
یاخی بوو لەزمانی لمینی پادشاهانەی نیمچە دوورگەی عەرەبو
یاخیی بوو لە هەموو شمشێرو رم بەدەستانێ
ئەی ئەو پیاوەی گەردەلوولێکت لە چەند دێڕێکدا هەڵکردوو
باهۆزێکت لە چەند وشەیەکدا بەرپا کردوو
تۆفانێکت لەپەڕە کاغەزێکدا هەستان و
لەسەر منداڵەکانی من،

لەسەر پەپوولەکانی من،
بەر لەعنەتی دنیای نەوت و هەمووی کەوتی!
هەڵەبجە تۆی خۆش ئەوێ
چونکە لە ئاویلکەی دار هەنارەکانیا بەر لە دنیا
تۆ چوویتە ژوورسەری و
سوورەتی بەرائەتەکەت کردە گەردنی گوڵەکانی و
هێشوویەك پەیڤی دڵدانەوەی عاشقانەت
بۆ کرد بە چل چرای کۆتەڵی کۆستەکانی
وا ئێمەیش من لێرەوە، لە تەنیشت باخە خۆڵەمێشییەکانی
هەڵەبجەوە،لە تەنیشت گۆڕستانی ئەو ستران و ئەستێرانەوە
کە بەجلی خۆیانەوە، بەجلی ئاوازەوە، بە جلی جریوەوە نێژران،
لە سێبەری نسرمی چلەیەکدا کە چل رۆژە هەتاوی لێ نادات و
چل رۆژە وەك کتێبێکی نەکراوەو چون پەپوولەی
وشکەوەبووی ئەلبومی یادگاری تێم ئەڕوانن.
من ئەمڕۆ لەم
چلەیەدا ئەتکەم بە حەرفێکی بزوێنی تازەی زمانەکەم و
ئەتخەمە گیانی ئەو وشانەوە کەماناو فۆرمی نوێ بتەقێننەوە.
ئەتخەمە ناو ئەو شیعرانەوە کە رووبەڕووبوونەوەیان
لەگەڵ جەلادەکانی جوانیو راستیدا وەك رووبەڕووبوونەوەی
چراوگ و تاریکی و چریکەو بێ دەنگیی وەهان.
من ئەمڕۆ لەم پەخشانە شیعرەدا تۆ ئەکەم بە مێرگی هەتاو و
خۆشەویستی زارۆڵەکانی ولاَتەکەشم بە کانیاو

لەم زەمینانەدا تۆ ئەکەم بە گلۆپ و دەنگم بە نامە
لەم شەقامی وێرانەدا تۆ ئەکەم بە سوورە چنارو
خەم بە شمشاڵ و عەتف بە ئاگرو سووتانم بە سەما
ئەی ئەو پیاوەی بووی بە تاڤگەیەکی تری سەرچاوەی زەڵمم!
تۆ لەو تاقانە دارخورمایانەیت
کە ئەتوانێ بەبێ پرس بێیتە ماڵەوەو لەدەرگای
ژوورم نەدەیتو گیانم بپشکنیو
جلی شیعرەکانیشم لەبەربکەیتو
دەم بنێی بە ئاوی رۆحیشمەوە!
لە دەرەوەی ماڵەکەیمنیش!
وا هەنووکە داربەڕوەکان لەسەر کلاوەکانی خۆیان
ناوی "هادیالعلوی" ئەنەخشێنن و
لە قرچە قرچی غوربەتیشدا لوتکە دەست ئەباو
پڕ بەهەردوو مشتی بەردینی وردە بەفری رنوکانت تێ ئەگرێو
شاعیران بە ئاوی تریفە شیعرت بۆ ئەنووسن و
کەوەکانمان قاسپەقاسپی بەهاری خۆیانت پێشکەش ئەکەن و
مەولەوی لە پەپوولەکانی ناو ریشی خۆیت بۆ ئەکا بە دیاریی و
گۆرانیش بە خۆی و پەلکە رەنگینەیەکی گردی گولانەوە
دێت بەپیرتەوە.
بڕوانە ئەم وەفا کەسکەی ولاتی عاشقان
بڕوانە! لەسەر یاڵە پشت کووڕەکانەوە
وا سنەوبەرەکان بانگت ئەکەن!

منداڵەکانمان لەپۆلی خوێندندا هەڵۆێستەکانت رەسم ئەکەن..
غەریبیت رەنگ ئەکەن! ژنەکانمان
شامورووی ملوانکەکانیان ناو ئەنێن
"هادی العلوی"
هەژارانی کوردستان بە رەنگی زەردیان
لەسەر رەنی گوێ رووبارەکان ئەنووسن
"هادی العلوی"
کانی عاشقان بە ئاوەڕۆی حەسرەتی خۆی ئەنووسێ
هادی العلوی... هەر کاتێکیش باڵندەکانمان بگەنە شام
دوای خول خواردنیان بەدەوری گومەزەکەی رۆحی مەولانەدا
چینەی ئەوینیان ئەبەنە سەر خۆڵی مەزارەکەت و
جریوەو جووکەیان بە کێلەکانتا هەڵئەواسن..هادی العلوی
منیش بۆ خۆم کە ئێستە رۆیشتمەوە
هێدی هێدی بە گڕی شیعرێ روناکبیری و ئازایەتیت
بەسەر یەکدا ئەتوێنمەوە و پەیکەری پچکۆلانەی
لێ دروست ئەکەم...بچکۆلانە هەر ئەوەندەی
لە گوێچکەلەیەکی دڵما جێی بێتەوە
لەوێدا دای ئەنێم، مامۆستام هادی العلوی!

ئەستێرەیەکی هەشت نهۆم!

1999

من وشەی لە پەروانە چووی بەردەوام خول خواردووی
بەدەوری تاڵە تیشکی ڕسکاو لە مێرگی لاپەڕەدا،
منی پەلکە گیای دەم بە شنەی
خوێندنەوەی تەڕو پاراو لە دەشتی لاپەڕەدا،
ئەمە یەکەم جارم نییە گوڵەبەڕۆژەی سەرم
لە کێڵگە زیوینەکانی پڕ لە بریق و باقی دەنگ و رەنگ و
پڕ لە گۆمی مانای "کوردستانی نوێ "هەڵبکێشم و
لە دوایشدا دڵۆپ دڵۆپ خۆشەویستی و
تکە تکە بیرەوەریم لێ بچۆڕێتەوە،
ئەمە یەکەم جارم نییە، ماچم بکەم بەپەپوولەی باخی لاپەڕەکانی و
چاوانم بکەم بە دوو چراوگی دیاریی دەست و
یەکێکیان لەسەر رەفەی هەواڵەکانی لاپەڕەی یەك دابنێم و
ئەوی تریشیان بە بالأی زراف و قژی رەشی
دوالاپەڕەدا هەڵواسم.
ئەم جۆگە کەسکە هێشتا لە سکی شاخدا بوو

من گوێم لە پووکە پووکی ژانی بوو.
ئەم جوانووی خۆزگەیە هێشتا نەزابوو
کە "ڕێبازی نوێ" لە دۆڵی جافەتیداو
لە گەرووی بەرگەڵوودا ئەیحیلاند و
ئێمەیش لەسەر رەوەزەکانەوە
گوڵی ژاڵەی نووسەری کوردستان مان تێ ئەگرت و
لە قەرە چوغەوە بۆ بەرایی دەشتی شارەزوور
زنجیرەچرای کتێب و ئاونگاوی شیعرو
چریکەی چیرۆکمان بە ئاسۆدا هەڵئەواسی.
ئەم هەورە هێشتا ئەیگرمان
کە ئێمە لە ئاوەژێو سیروانەوە
گۆپاڵە باران و لێزمەمان ئەبینی و
ئەچووینە بەر تاڤگەی خەونەکانی.
لەو دەمەدا...ئێمە لە نێوانی هەموو دوو تاشەبەردێکدا
وشەیەکمان ئەڕواند.
ئێمە لە سەهۆڵبەندانی دەربەندەکەی بەرگەڵوودا
بەگەرمایی خوێنی چاپخانە، زمانی کوردیمان گەرم ئەکردەوە.
ئێمە لە سیاساڵی نەهاتیی و هەژارییەکی وەك داسك و دەرزیدا
کە پارووی ناو دەممان ئەکڕوزایەوەو
چون سەرو ملی کەوێکی برسیی بەحاڵ نووزەی لێوە ئەهات..
لەو دەمەیشدا..دەستی راستمان تفەنگێك و
دەستی چەپیشمان رۆژنامەی گرتبوو.

ئێمە بەگەورەیی فێری خوێندنەوەی رۆژنامەکانی ژیان نەبووین.
ئێمە بەگەورەیی و هەر لە وەرزی تێرو تەسەلیداو
لەسەر قەنەفەوە فێری دڵداری کردن نەبووین
لەگەڵ مەرەکەب و چاپخانەو گۆڤارو
لەگەڵ قەڵەم و کاغەزو وشەدا..لەبن دەوارەکانی نەبوونیدا..
ئێمە نانێکمان لەگەڵ وشەدا ئەکرد بە دوو کەرتەوە
خوێنەری ئێمە لە پێشدا هەر بەفری قەندیل بوو
خوێنەری ئێمە لە پێشدا هەر خوێنی شەهیدو
خوێنەری ئێمە لە پێشدا هەر چاوی دووکەڵاویی
گوڵەکانی بەر قوتیلکە بوو.
ئێمە لە ئەنفالدا جارێك پیرەمەگروون و جارێ سەفین
ئەبوون بە رۆژنامەمان و
جارێکی تر دەشتی گەرمیان گۆڤارمان بوو.
دەراڵی شاخ منداڵدانی رۆژنامەی ئێمەو
برسێتی لانکەی حەرفی ئێمەو
کۆڵە پشتی رەزاڵ رەزاڵی ئەوسای "پ.م"ەکانیش
جۆلانەی شیعری ئێمە بوون.
ئێمە لەو شەوانەوە هاتووین و
گەیشتووینەتە چل چراکەی کوردستانی نوێ.
من یەکەم جارم نییە لەم گوڵجاڕی یادەدا
بۆن و بەرامەی ئەوین بێ بەسەرماو
ئاوێزانی ئەم ئەستێرە هەشت نهۆمە ببم.

له یەکەم لقی ئەم دارهەنارەوە
من قۆزاخەکەی کرمی ئاوریشمی پەلکی ئەو بووم.
له یەکەم باڵه فڕێتەوە. ئەی باڵندەکەی له شاردا سەرجووقاو
شیعری من هێلانەو له یەکەم پەنجەرەتەوە تۆ قوببەو
من هیلاله نەحیفەکەی نالی بووم.
له یەکەم تەوقەوە پەنجەکانم فڕین و
لەسەر پەرچەمت نیشتنەوە.
هێشتا یەك ساڵان بووی، تازه پێ ڕەوکه بووبووی
کەچی هۆنراوەیەکی تەمەنی سیو پێنج ساڵەم هات بەپیرتەوە.
تۆ بۆیه خۆشەویستی
چونکه یەك رۆژ له ژیانتا نەبووی بەئاوێنەی
بەردەمی دیکتاتۆرو دوژمنان!
بەڵام ئەی رۆژنامەی له ئازار زاوی حەوت ساڵەمان!
ئەی ئەو پۆستی نیگایانەی هەموو رۆژێ لەگەڵ نانی بەیانیاندا
ئەگەیتە لامان و لەگەڵ هەتاوو لەگەڵ باران و لەگەڵ بەفرو
لەگەڵ "با" دا رۆژباشمان لێ ئەکەی.
ڕووی کڵپەکانی شیعرم له تۆیه!
تا گەورەبی لێپرسینەوەی من زۆرتر و رەخنەم توندتره.
ئەو نازەی له منداڵیتا ئەمکێشا و به هەموو خەوشێکتەوە
له باوەشم ئەگرت..له گەورەبوونتا نایگرم!.
له ئێستەدا..چاو له بچووکترین دێڕی دوکەڵاویی و
چاو له بچوکترین هەڵەتی رێگات و

چاو لە هیچ پەنجەرەیەکی تاریکت و
چاو لە هیچ ریایی و مەراییەکی وشەت ناپۆشم.
گەورە بوویت و رووبەرووبوونەوەیش لەگەڵتا گەورە بوو.
لە هیچ رستەیەکی لووت بەرزی دوور لەم خەڵکەت..نابورم
هەر گوێی خۆکەڕکردنێکت لە هاواری برینەکانم..
شەقاوێك لێم دوور ئەکەویتەوە.
تۆ بە ئازایی حەرفەکانتەوە خۆشەویستی.
تۆ بە جودایی سەکۆی بیروباوەڕی ئازادەوە..
بە لەیەك نەچوونی سروودەکانەوە..
بە جیاوازی رەنگەکانەوە..گەورەو رووناکی و
تا ژمارەی بەندەری دەریاچەکانت هەمەرەنگ تربێ
لای ئێمەیش ئەوینت بەرفراوان و
جوامێریت بەرینتر ئەبێ.
تۆ بە شەپۆلە رەنگینەکانی دیالۆگ و
پارکەکانی دیموکراتییەوە جوانی.
تا دەرزی ئاژنی خەونەکانی خۆت بکەیت و
تا تۆڕی رەخنەی خۆت لە خۆت قایمتر لە جەستەتەوە بئاڵێت
ئاسۆگەی ئازادیت رونتر و لاپەڕەت ئەبێتە بەهاری ناو بڕواو
بژوێنی ملیۆنان گوڵ ئەبێت.
نزیك بەرەوە نزیکتر لە دووکەڵی کاروانسەرای ئەو هەژارانەی
کە لە زامەکانی ئەنفال و کۆچ و شەڕی ناوخۆوە
پڕزە لێ بڕاو..گەڕانەوە ناومان و جێیان نەهێشتین

نزيك بەرەوەو نزيكتر لەرەشە خەڵكو رەشە خەمو
بەرگی رەشی برینەكان.
من خۆشەویستیت تێكەڵ بە تاڵترین دەرمانی رەخنە ئەكەم.
رەخنەو رەخنەو رەخنە
با بیكەین بە باران و با بیكەین بە مۆم و
با بیكەین بە پشكۆ!
ڕەخنەو ڕەخنەو ڕەخنە
با بیكەین بە پەیژەو با بیكەین بە شاڕێو
با بیكەین بە پرسیاری نوێی هەموو رۆژێكمان و
با بیكەین بە ئاسۆ!
نزيكتر بەرەوە..نزيكتر و نزيكتر..
لە تەمی خەمی سەر ماڵانی هەژاران و
لە نووزەی گوڵە گەنمی نەخۆش و لە سترانی بێوەژن و
لە خانووە قووڕەكان و
لە دەفتەری وێنەكێشانی منداڵان و
لە ژووری نیوە رووناك و
لە سكی نیوە تێرو نیوەبرسی هونەرمەندە نەدارەكان.
نزيكتر بەرەوە
نزيكتر و نزيكتر لە زریكەی خوێنی مافی ژنانی سەر بڕدراوی
چەند جار لە خاچ دراوی چەند جار خاكەسار كراوی وڵاتەكەم..
نزيك بەرەوە بچۆرە ناو ڤیژەیانەوە.
چەقۆكانی سەرگەردنیان بخەرە قەفەزی تاوانی نێو لاپەڕەكانتەوە..

شیعری من بخەرە پەراوێزەوەو
ئەو زریکانەی ئەوان بکە بەمانشێت.
وێنەی من بخەرە دامێنەوەو
وێنەی هەڵقرچاوی ئەو دایکانە لەسەر سەرت راگرەو
بیانکە بە سەردێڕی گەورەو درشت
کە هەڵۆ خوێناویەکانیان لە داوێن کەوتە خوارەوە.
نزیکتر بەرەوە..نزیکتر و نزیکتر لە گۆرانییە قوربانیەکان..
لە کاولاشی گوندەکان.
من خۆشەویستیت تێکەڵ بە تاڵترین دەرمانی رەخنە ئەکەم
ڕەخنەی نوێ بەو رەخنەی نوێیەو
ڕەخنەی نوێ ئەی رۆژنامەی سەردەمی نوێ..
ئەی وشەی شارستانیی.
ئەی درێژترین هێڵی شەمەندەفەری زمانی کوردیی.
ئەی هەشت ساڵ پڕ لە دارستانی شەهیدو
پڕ لە جریوەی لە دایك بوونی نوێو
ئەی هەشت ساڵ پڕ لەگمەی ئاشتی و
ئەی هەشت ساڵ پڕ لەشەونخونی و
پڕ لە هەورازی دێڕو
پڕ لە نشێوی کارەسات و
پڕ لە سروودەکانی راپەڕین.
ئەمە یەکەم جارم نییە، پەڵەت تیا بدەم و، تیاتا بڕوێم و
ناوچەوانت بکەم بە ئاوێنەی بەیانیانیی ژوورەکەم و

گۆشەکانت بە سەرین.
ئەمە یەکەم جارم نییە و لە گڕوگاڵی یەکەم ڕۆژتەوە
لەگەڵتام و ئەمە هەشت جارە من دێم و
هەموو جارێ لەشیعرێکی شووشەبەندا مانگەشەوت بۆ ئەهێنم و
لەسایەقەی خەوی شیندا سەمای بەفرین.
ئەمە هەشت جارە من دێم و هەموو جارێ
نیوەم ئەبێ بە کاکۆڵی کاکە مەم و
نیوەی ترم بە پرچی زین!

ژن

1999

هەشتی مارت...خوشکی یەکەم کوڕە قوربانیی ڕاپەڕینە

هەشتیمارت...یەکەم دایکە هەموو ساڵێ یەکەم گوڵ ئەدا لەڤژی.

هەشتیمارت...یەکەم خوێندکاری کچە بەهەزاران زمان ئەدوێ.

هەشتی مارت...ژنە هاوسەری حوزەیرانەکەی ئێمەیە.

هەشتی مارت...دەزگیرانی تازەترین شیعری منە!

ئەمڕۆ..چرکەو دەقیقەو سەعات مێیینەن

ئەمڕۆ ولاَتەکەم مێیینەیە، جیهان هەمووی مێیینەیە.

ئەمڕۆ ژیان مێیینەیە.

ئەمڕۆ ڕۆژی زیویینی...سەروقژ بە پرشنگ و

شانو مل بە پەڕەی هەلاَڵەی تۆیە، ئەی چاوگی بوونمان. ژن!

ئەمڕۆ ڕۆژی تەوێڵ بە بژوێنی

بەیانیانی خۆشەویستی تۆیە. ئەی بالاَی ژیان..ژن!

هەنووکە وەختی گۆرانیتە..

ئەو دەمەی چریکەت ئەفڕێ و

ئەوکاتەی خەمی وەنەوشەییت لە کەنار ئەمڕۆی سپیدا

بەهێشوو ئەستێرە ئەگرێ و
ئەو دەمەی باسکەکانت ئەبن بە تاژانی تیشك و
پەنجەکانت بە گوڵە پەمووی بەر زەردەی ئێواران و
سنگت بە گوڵجاڕی مژدە
ئەی کێڵگەی زاوزێی ژیان..ژن!
ئەمێستا ڕۆژی تافە تافی ئەوینتە
ئەوکاتەی زنەی هەتاوت تیا هەڵئەقوڵی و
ئەبیتە رووباری دایك و شەپۆل ئەداتەوە
دەریاچەکەی مێژووی تۆ!
ئەبێتە تاڤگەی خوشك و هەڵئەپرژێتەوە
بەسەرماندا پرژە پرژی دەنگی تۆ..
ئەبیتە دارسێوی یارو هەڵئەپشکوێ
لە ڕۆحماندا باخچەی تۆ!
ئەمرۆ کۆ ئەبینەوەچون کۆبوونەوەی هەور بۆ دارژان و
چون کۆبوونەوەی باڵندەکان بۆ خوێندنی نوێ.
ئەمرۆ کوردستان ئەکەین بە تۆ!.. ژن!
ئەمێستا ئەڵقە ئەبەستین و دائەگیرسێین و
بە چواردەوری هەوارەکەی سەری تۆدا؛
ئەیکەین بە زەماوەندی ئاگرو
ئەیکەین بە شایی شیعرو
ئەیکەین بە هەڵپەڕکێی دارستان و
سنەوبەریش لەم ڕۆژەدا سەرچۆپیت بۆ ئەگرێ.. ژن!

ئەمڕۆ خۆر مێیینەیەو
بەرد مێیینەیەو قەڵەمم مێیینەو
شیعرم مێ.
هەنووکە بە باڕێزەی هەناسەکانی تۆدا
بە گڕەی پێدەشتی هەناسەکانی تۆدا.
کە هەناسەی خاکەو، هەناسەی درەختەو، هەناسەی ئاوەو
هەناسەی شەوو،هەناسەی ڕێ
بەو هەناسانەدا تەلان بەتەلان و بنچك بە بنچك و دێ بەدێ
سڵاو ئەنێرین بۆ کچە قوربانیەکانت
گوڵە هێرۆ کوژراوەکان
ئاوێنە کوژراوەکان
پەنجەرە کوژراوەکان ــ کچە قوربانیەکانت
ئەو کچانەی بوون بەپەپوولەی کەوێڵو کاوانەکانو. نەهاتنەوە.
ئەو کچانەی بوون بە گوڵە کێویلەو هەنگە زەردەی
ئەو کەژانەو..نەهاتنەوە.
کچە قوربانیەکانت،ئەو مەلانەی، ئەو قومریانەی
بەتەنها لەسەر خوێندنی عاشقانە سەریانبڕین.
ئەو مامزانەی بەتەنها لەبەر باڕژنی دڵخوازانە..سەریانبڕین.
ئەو دەم و لێوانەی تەنها لەسەر
شەماڵێکی زەردەخەنەو
ئەو پرچانەی تەنها لە سەر
سەماکردن لەگەڵ "با"ی ئازاردا

بڕییانن و خستیاننه ناو دۆزەخەوە..

سەری بڕڕاوی ژنانی وڵاتەکەم..تەنها هەر گڵۆپی کەفن

لەیەك ساتدا ئەتوێنەوەو بیرئەچنەوەو بزر ئەبن

سەری بڕاوی ژنانی وڵاتەکەم..فایلەکانی تەندەرن

بەسەر خێڵ و بەسەر هۆز و بەسەر خزما دابەش ئەکرێن.

سەری بڕڕاوی ژنەکانی وڵاتەکەم..دەغیلەن و

لە سووچی دیوەخانان‌دا دائەنرێن و

تاریکی و تۆڵەو کینەیان تێ ئەکرێت و

لەگەڵ سندووقە فیشەك و

لەگەڵ مەرگا هەڵئەگیرێن..

بەربەریەکان، هەموویان ئەتریقێنەوەو

لەولایشەوە..داد ئەوەرێ!

خودا..ئازادییەو

خودا..ئەوینەو

خودا..جوانیییەو

خودا..هەق!

کەچی لە ماڵی خوداوە،لە پشت مایکرۆفۆنی خانەی خوداوە

کۆلکە عەقڵ و کۆلکە مەلاو کۆلکە قسە:

قژی ئازادی ژنەکەم، بەمقەستەکانی رەجم ئەکەن!

خوێنی ئەوینی خوشکەکەم، بۆ خواردنەوەی

تفەنگەکان حەڵاڵ ئەکەن!

جوانیی ژن، سەمای هونەر،پەنجەی پیانۆ،

پێکەنینی پەپوولەکانی دڵدارێتی
نامەی عەشق و گۆرانیەکان، وەکوو تلیاك حەرام ئەکەن
جەهەننەمیان بۆ دائەخەن!
ژن..ژن..ژن
بۆ شووشەی بەندی عەشقیت و باڵەخانەی کریستاڵ و
شمشێرەکانی خەلیفە فەتوای خێڵ و فەتوای والیی
هەموو جارێ دێنە سەرت و وردو خاشت ئەکەن...ژن
تۆ بەژنی رووناکیت و بازرگانەکانی ئاین
هەموو رۆژێ خڵتانی تاریکیت ئەکەن..ژن
ژن ژن ژن
لە بەرزاییەکانی عەقڵەوە
زریانی زانستیان بکەن بە گژدا..ژن.
لە شەقامەکانی شاری عەقڵەوە..
ئاپوورەی قەڵەم و چراوگی رووناکبیرییان بکەن بە گژدا. ژن!
تۆ کچە قژ سوورەکەی شیعری بێکەسی
شەوت پڕە لە برووسکەو لە ڕاپەڕین..ژن
تۆ باڵێکی سروودەکەی "ئەی رەقیب"ی دڵداریت و
پڕیت لە یاقوتی درەوشاوەی ماناو روانین..ژن
تۆ هاوارەکەی "شێخ نوری شێخ سالح"یت
پڕیت لە ساماڵ و لە کارێزی تەقینەوەو
پڕیت لە گوڵجاڕی ئەوین.
تۆ جیهانیت،لەبەردەمی:دەروازەکەی سەدەی بیست و یەکدا

فڕینی مانگی دەستکردی و تۆقووڵبوونەوەی چاوەکانی ئەنتەرنێتی
بۆ ئایندەی ئەم پەیامە..ژن!
لێرەیش
لە سەرانسەری وڵاتی سێدارەو خۆڵەمێش و ئەنفالیشدا
تۆ خوشکەکەی "سنەوبەر "ی قەڵادزێیت
کاتێ کە تۆ ئەچوویتە ناو گەرووی نەهەنگ و دۆڵپاوە
لەودەمەدا،یەکێك نەبوو لە ژن خۆرەکانی ئەمڕۆ
یەکێك نەبوو لە خەتیبە جەهەننەمیەکانی ئەمڕۆ
ترس زمانی پێ قوت نەدابێت و
دەنگی لەژێر سەرینەکەیدا نەشاردبێتەوەو
ئازایەتیی لە پەنایەکدا گرمۆڵەی نەکردبێ..
ئەمڕۆ ڕۆژی زیوینی سەروقژ بە پرشنگی تۆیە..ژن!
مەکە!سەروقژت کفن مەکە..ژن!
گوڵزار چۆن کفن ئەکرێ
گوڵەگەنم چۆن کوێر ئەکرێ
گژوگیا چۆن بەند ئەکرێ
ئازادیی چۆن زیندەبەچاڵ ئەکرێ..ژن!
سەروقژت.. مەدەرە دەست پارچە پەڕۆیەك..ژن
سەروقژت.. مەسپێرە بە شوی لەچك و
سەروقژت.. مەخەرە تابووتی چارشێویکەوەو
سەروقژت.. لە تاریکی هەڵمەکێشە..ژن!
سەرت.. مەشخەڵەو

قژت..لاسکی گوڵە جۆ
سەرت..هەوری سکپڕی عەقڵەو
ڕێژنەی پرشنگ مەکوژە..ژن!
سەرت مەخەرە گۆڕی قوماشەوە ئاسمان گرێ نادرێ.
سامالٚ زیندانی ناکرێ.
هەر تاڵێ لە قژت شیعرێکەو
هەر تاڵێ لە قژت تەیرێکەو
لە جووڵەو خوێندنیان مەخە..ژن!
سەروقژت بدەرە دەست گوڵی هەتاوو
سەروقژت بسپێرە بە ئەنگوتی باران و
سەرو قژت بدەرە دەست ئەو باهۆزەی
لەدیرۆکی دەربەندەکەی کوردایەتی مامە ریشەو "حەمك" ەوە
هەڵیانکردو بە گەرمیاندا سووڕانەوە
تێکەڵ بە بۆی سملی ژنە گەرمییانی و
سۆزی دایکی "حەمە رەش " بوون..ژن!
تێکەڵ بە هۆرەی دۆڵی جافەتی و
مانگەشەوی "وەسانان"بوون..ژن
سەرت بدەرە دەست گزنك
با پرچەکانت لەگەڵ هەوای ژیاندا دەست بگرن و
با پرچەکانت وەك باڵی باڵندەکان بکرێنەوەو
شەپۆل بن و هاژەیان بێ.. ژن!
هەشتی مارت.. ژنە ئاوێنە فرۆشێکی دڵدارەو

رووناکی بەسەر ولاَتدا ئەبەخشێتەوە.
هەشتی مارت..کچێکی شەنگەو
بەتریفە لەسەر رووی ئاو شیعر ئەنووسێتەوە.
هەشتی مارت.. کیژێکی جوانی کەرکوکەو
هەموو ساڵێ لەم رۆژەدا
ئەبێ بە کۆترە باریکەو هەڵئەفڕێت و
لە دواییدا لەسەر لێواری پەنجەرەی
زیندانەکەی لەیلا زانا.. بە کاوخۆ ئەنیشێتەوە.
ئەمڕۆ رۆژی زیوینی ژیانتە..ژن
ئەمڕۆ بە شارای قژی تۆدا
جریوە هەڵئەواسین و
ئەچینە ناو ژووری فرمێسکەکانتەوەو
ئەچینە ناو دڵۆپە خوێنتەوەو
جەلادەکانت ئەبینین..ژن!
ئەچینە ناو توناوتوونی زریکەکانی ئەنفالی تۆوە..
بیابانی عەرعەر لە قریشکەی تۆداو
لە دۆزەخی ئەم جیهانەدا ئەبینین..ژن!
ئابلۆقەدانی جەهالەت و گەمارۆدانی خەنجەرو
دۆزەخەوانی دیوانی "بێکەس" و کتێبەکەی"عبدالخالق " و
گوێزانی سەر شادەماری ملی "رشتەی مرواری "سوجادی و
جارێکی دی بکوژانی گالیلۆکەی زانست خوازیی
لە کوشتنی جەستەی "عومەر تۆفیق "دا ئەبینین.. ژن!

لە سارای گەرمیانەوە تا کاوانەکانی کوێستان

یەك یەك لە ناو گیانماندا ریزتان ئەکەین، ژنانی ئەنفال!

یەك یەك بە گوڵی ژاڵە ئەتانهۆنینەوەو

ئەتانکەینە ملی کێوبەکێو و

ملی داربەدارو

ملی شەقام بە شەقام

ئەمڕۆ رۆژی زیوینی تۆیە

ئەمڕۆ چرکەو دەقیقەو سەعات مێیینەن

ئەمڕۆ ژیان مێیینەیە..

لەسەر قیژەی راونراوت..ئاگر ئەنێین بەبێ دەنگییەوە.

لەسەر زیندەبەچاڵ کردنی خەون و عەشقت،

ئەبین بە یاسایەکی دەم تیژ

لەسەر هەڵکێشانی دەنگت..ئەبین بە هاواری مێژوو..ژن.

لەسەر تەنیاییت و لەسەر خوێنت..

ئەبم بە قەسیدەی قوربانی و

بە ئاوازێکی خوێناویی و بە قەڵەمێکی شەهید..ژن.

ئەمڕۆ رۆژی زیوینی تۆیە و

ئەمڕۆ ئەبریسکێمەوە چون پێکەنینی زەریاو

منیش شنەشنمە وەك پەرچەمی سەرچاوەی چیا..ژن.

ژن و ژن و ژن و!

پرشنگی رۆح

دەستگیر ناکرێ!

1999

ئێرە سلەیمانییەو.ئەوە چەند رۆژە لە چاوانی سلەیمانیدا
تەم و مژی خەمێکی گەورە، خەمێکی سووورباوی بە کێنگڵ
بالأی گۆیژەو گڵە زەردەو، بەرپەنجەرەی ژیانمان و
ئاسمانی سەر مالأنمان و، گەلیەکانی هەناومانی داگرتووە!
ئێرە سلەیمانییەو..ئەوە چەند رۆژە
لە دەربەند باسەڕەکەی گیانی ئەم شارەدا
کەڵە پشکۆکانی ئازارو تۆڵە بەیەکەوە ئەگەشێنەوە.
لەم شارەدا هەموو کەسێ و لە سروشتدا هەموو شتێ
مەراقێکی چاوەڕوانی رەنگ پەڕیوە!
چاومان لێیە " پیرەمەگرون" شاخی دیرۆك، شاخی نەمر
ئەویش چەمۆڵەی بەردینی پڕ نەفرەتی
لە دنیای سۆزانیی ئەنێ و هەردوو دەستی بە گەرداوی
روەو سیمای درۆزنی شارستانیی و پەیکەرەکەی ئەمەریکاوە؟

دەمامکی سەر روخساری گشت ئەوروپا.. هەڵبڕیوە!.
هەمو دڵێك لەم شارەدا:
وەك سێوی سەر لقی بەر تەرزەو باڕێزە ئەلەرزێ و
هەموو دڵێك لەم شارەدا.. دڵۆپ دڵۆپ، خوێناوێکی بەناسۆری
ئەم تەنیایی و بێکەسییەی..میللەتێکی لێ ئەتکێ!.
ئێرە سلەیمانییەو.. درەختەکان لە ماڵەکان زویرترن.
شەقامەکان لە دایکانی شەهیدان و
لە بێوەژنی مێردکوژراو..دڵتەنگترن.
گوڵەکانیش لە منداڵان غەمگینترن.
ئەم خەمە:خەمی غەدرێکە، هەموو دنیای پیلان لەکوردیان کرد!
ئەم خەمە:خەمێکی سەراپاگیری نەتەوەییە،
کسپەی برینی کوردستانییەو،
هەورە سوورەو هەموو نیشتمانی داپۆشیوە!.
ئەمە خەم نییە، بۆ نائومێدیو دۆش دامان
بەڵکو حەسرەتێکی هەڵگیرساوی بە لرفەیە.
کە گیانی ملیۆنان کوانوویەتی و
دەروونی وردوو درشتمان جێگەیەتی و
خۆشەویستی کوڕی شاخ و کوڕی مێژووی راپەڕینی
وەك "ئۆجەلان" چاوگێتی!.
ئێرە سلەیمانییەو..شاری شێخەو شاری قودسییەو
شاری بێکەسەو شاری شەهابە و
شاری وشەو، شاری وەرزەکانی ئەوین.

لەم ساتەدا،سلەیمانی و چاوەکانی سلەیمانی

وان لە چاوانی گەریلاو ئایندەیش وا لەناو دەستی ئەواندایە.

لەم ساتەدا،رۆحی شاریش،سروودێکەو

لە زیندانی دوورگەیەکی، دەریاکەی مەڕمەڕە دایە.

لە نێوان ڕووبەڕووبوونەوەی "ئۆجەلان" ی سەرکردەو ئازارو

ئەشکەنجەو مەرگیشدا..

ئەڵێم:سروشتی سومبولێکی مەزنی نەتەوە

ئەبێ لە سروشتی ئەستێرەدا بێ،

لە بەرزییدا بژی و لە بەرزییدا بمرێ.

ورەی سومبولی ئازادیی،ئەبێ لە ورەی کێودابێ.

رۆحی سومبولی راپەڕین،ئەبێ لە رۆحی خەڵکابێ.

لێرە،لە تاریکستانی سەردەمێکدا

لە دۆزەخەکەی ئەشکەنجەدانی جەستەداو

لە ژێرزەمینی بەعسدا

جەللادەکان گێڕابوویانەوە:

ئاسنوتبووی"بەڵێ"و بەلاَم گۆشتی"شەهاب"وتبووی "نەء".

بەرد وتبووی"بەڵێ"و بەلاَم ئێسکی "ئەنوەر" وتبووی "نەء".

دار وتبووی "بەڵێ" و بەلاَم خوێنی "جەعفەر"وتبووی"نەء".

ئیتر"نەء"بوو

بە مێژووی چەندین نەوەمان.

لە زیندانەکەی ئەم سومبولە گەورەیەشدا

ئێمە هەمووومان دڵنیاین،لەبەردەمی بەربەرەکانی تورکدا

بەحری مەڕمەڕە ئەڵێ "بەڵێ" و
بەڵام ئۆجەلان ئەڵێ "نەء "
ئەو..بەند کرا
بەڵام وەختێ رووبارێك بەند ئەکرێ
رووبارەکانی تر لە جووڵەو رۆیشتن ناکەون و
سەرچاوە هەر هاژەیەتی.
کە لوتکەی شاخێك ئەگیرێت
سەد لوتکەی تر سەرهەڵئەبڕن.
درەختێکمان پێوەند ئەکەن،لە گشت لاوە،
دارستان و بێشەلانمان رائەپەڕن.
کە هەڵۆیەك زنجیر ئەکەن،سەدان هەڵۆمان باڵ ئەگرن.
ئەوان "ئۆجەلان" یان فڕاند
بەڵام هەرگیز بەربەریەکان بۆیان ناکرێ
لە ناو گیانی ملیۆناندا،خۆشەویستی ئۆجەلان و
عەشقی خاك و کوردایەتی و تیشکی ئازادیی بفڕێنن؟!
چۆن ئەتوانن شاخ بفڕێنن؟!
مانگی شەهیدان بفڕێنن؟!
شار بفڕێنن؟!خۆر بفڕێنن؟! سرووودەکانمان بفڕێنن؟!
چۆن ئەتوانن سلەیمانی و دیاربەکر بەنج بکەن و
چۆن ئەتوانن ئاگری نەورۆز پێوەند کەن و
بەچی چاوی رەشەبامان ئەبەستنەوە؟!
چۆن زریان و شەپۆلەکان کۆت ئەکەن و

چۆن ئەتوانن زەریاچەی وان بگوێزنەوە؟!
بەچی کەلەپچەی باوەڕو هەقمان ئەکەن؟!
بە تۆڕی چنراوی جیهان..هەموو جیهان
"ئۆجەلان" مان..دەسگیر کرا.
بەڵام ئاخر ئەو شۆڕشەی وا لەناخدا دەسگیر ناکرێ.
سبەینێمان دەسگیر ناکرێ.
ئەم زمانە دەسگیر ناکرێ.
پرشنگی رۆح دەسگیر ناکرێ.
باڵی لاوك و حەیرانمان دەسگیر ناکرێ.
زاووزێی کورد دەسگیر ناکرێ.
ئەم مێژووە بێهۆش ناکرێ و
کەلەپچەیش ناکرێتە دەستی بڕواو هەتاو
ئێرە سلەیمانییەو..سلەیمانی یەك هاوارە
لە ناو گەرووی ئازادیدا،بۆ ئازادیی "ئۆجەلان" و
سلەیمانی هەمان خوێنی دڵی "جگەر خوێن"ی لێ ئەتکێ و
وەك "بێشکچی" هەمان عەشق ئەدا بە خۆیداو
لەگەڵ هەمان خەونا ئەژی.
ئێرە سلەیمانییەو..منیش شاعیرێکی ئێوەم
شاعیری گوڵ و قوربانیی.
لەگەڵتانم
لەم شەوەداو لەناوتاندا ئەنگوستی شیعرم هەڵئەکەم
ئەگەر هیچیشم پێ نەکرێ، خۆ من خەونی پەپوولەیەك

لەبەر شەوقی پەنجەکانما ئەهێنمە دی.

من ئێستاکە "چاوەکانی دیار بەکر" وان لەچاوما

من خۆم ناگریم

ئەوە،ئەوە،لەناو رۆحما بەکوڵ ئەگری!.

لەگەڵتانم

من ئێستاکە وا هەست ئەکەم

لە شەوگاری بێکۆتایی "ئۆجەلان" دا

لەسەر چرپای ئەشکەنجەکەی

بووم بەو گوڵە لۆکەیەی

تەنها بۆ ساتێ سپیم و

لە پڕێکدا ئازاری سوور رەنگم ئەکاو

دامئە پۆشێ گوڵی ژاڵەی تاق و تەنیای برینەکەی!

بەیانیتان باش..

راپەڕینتان باش!

1999

بەیانییەکی تری ئەوینەو... ئەوین ئەژی.
بەیانییەکی تری زریوەی ئازادییەو...زریوەی ئازادیی ئەژی.
رۆژێکی تری قافڵەی چراو بەفرە و
چراو بەفری جەستەم ئەژین.
یادێکی تری تەوار و هەڵۆکانی راپەڕینەو
راپەڕینیش وەکوو شەقام و ماڵان و رەنگەکانی
ناو بەهارو وەکوو دەنگی منداڵ ئەژی.
پەڕەکانی ڕۆژژمێرم، بەکەناری ئاونگاویی یاددا،
بەلێواری خەونەکاندا
ئەگەڕێنەوە سەرچاوەی سەعاتەکان، ئەو سەعاتانەی
کە لەیەکەم بەیانی راچڵەکینی جەستەمدا، گەردونێکیان لە
پرشنگ دانەوە خولڵقاندو مەحاڵیان هێنایە زمان،
پەڕەکانی ڕۆژ ژمێرم
سەفەرێکی ئەفسووناویی بە رابوردوی خۆیاندا ئەکەن.

بەپلیکانەی ژمارەکانی خۆیاندا دائەبەزن، ئەچنەوە ئامێزی بەردو
ئەگەڕێنەوە نێو دەرونی شەقام و ئەچنەوە
نێو ژووری زیندانە روخاوەکان.
پەڕەکانی ڕۆژژمێرم یەك لەگەڵ یەکدا دەس ئەگرن و
ئەیکەن بە هەڵپەڕکێی چراخانی مۆم و برین.
بەخێربێیتەوە کازیوەی دەم بەگوڵ و
دەم بە مژدەی.. رۆژی زیوین
ئەی بەیانی پێکەنینی گوڵە گەنم و
ئەی بەیانیی فوارەی تیشك و
ئەی ساتەکانی دیداری
پڕ لە ئەوین.
رۆژژمێرەکەم بەلایتێکی دەستیی بچووکەوە ئەگەڕێتەوە
ئەگەڕێتەوە ئەوسای تاریکستان:
قوربانیەکان پەنگیان خواردبۆوە. ئەمولاٌتە دارەبازەیەکی درێژبوو،
ئەمولاٌتە خەمێکی پانو بەرین بوو.قوربانیەکان
پەنگیان خواردبۆوەو.
هەموو شتێ خۆی لەترسەوە پێچابوو. گوندەکان نوقومی عەدەمو
شارەکانیش لێوان لێوبوون لەمردنو لەسێدارەو
لەنەفرەتێکی دۆزەخین.
لەسەرانسەری نیشتمانی تاریکستاندا،
لە چەند پزیزکێ زیاتر کەلێرەو لەوێو
لە پرێکدا ئاماژەیەکیان بۆ نەهێنیەکان ئەکرد،

لەوەزیاتر هەموو رێكان رێی توانەوەو، فەنابوون.
قوربانیەكان پەنگیان خواردبۆوە،
هەموو ماڵێك سەری قوربانیەكی بەدەرگای
حەوشەی خۆیەوە كردبوو.
تۆڵە بەنداوێكی یەخسیربوو.لە(تكریت)ەوە ژەهربالّی ئەگرتو
لە (تكریت)ەوە چارەنووسی ئاوو درەختو ئاسمانی
ئێمە مۆرئەكرا.
مافییای رژێمی شەڕ، مافییایەك لەو بەربەرییە تازانەی، كەسەری
هەموو گوڵێكیان ئەپەڕاندو هەموو جوانی و
بەهایەكی پیرۆزیان ئەدزی.
لەسیلەی هەموو ڕۆژێكدا، قەنارەیەكیان بۆ
هەتاوێكمان هەڵ ئەخست،
لە سیلەی هەموو دێیەك و لە سیلەی هەموو
شارێكدا گۆڕهەڵكەنی زەردەخەنەو
هەموو درەختێكی ئێمە بوون، بەربەریەكانی بەغدای نوێ،
هاتبوونە قولأیی هەستو نەستمانەوە، هاتبوونەناو پارومانەوە،
هاتبوونە ناو پەرداخی ئاوو هاتبوونە ناوكالانەی چاومانەوە،
بەربەریەكانی پەیامی نەمری بەغدا،
چییان نەكرد؟! چی ئەژمێری؟!
سێدارە ئەژمێری؟!
گۆڕ ئەژمێری؟!
گوللەكانی سەرسنگ و دڵمان ئەژمێری؟!

ڕێچکەی تابووتەکانمان ئەژمێری؟!

گۆڕی بەکۆمەڵ ئەژمێری؟!

کاروانی ئەنفال ئەژمێری؟!

ئەستێرەی کوژراو ئەژمێری؟!

قوربانیەکان پەنگیان خواردبۆوە.

مێژوویەك بووبوو بەزێ و بەدەریاچەو

زێو دەریاچەیش پەنگیان خواردبۆوە،

غەزای خەلیفەی ئەمەوی و غەزای جەستەم بەردەوام بوو.

غەزای قڕکردن و بڕانەوەم لەناوچەوانم نوسرابوو.

غەزای خەلیفەی ئەمەویسەردەم بەردەوام بوو.

غەزای بەعس بوو غەزای بەعس.

قوربانیەکان پەنگیان خواردبۆوە.

هەموو شتێ وێرانەبوو، وێرانەی ژیان بوو.

پەڕەکانی ڕۆژژمێرم..چوونەوە بۆلای چراکان.

بەڵام هەر لەو تاریکستان و مەرگستان و خەمستانەدا

لەدەراڵی پیرەمەگرون لەئەشکەوتی خلەی گەرمیانو

لەتونەکانی توونی باباو لە پێدەشتی قەرەچوغ و

لە ماهیەکانی باڵەکدا. هەر لەو دەمەداو لەقوڕگی

نەهەنگەکەی بەعسدا.

ئەو پیاوانە هەبوون کەچۆکیان بەترس و

بە دۆش دامان و بەمەرگ دا ئەدا..

دەستەیەك.. دوو دەستە، سێ دەستە

گوڵ ئەستێرەی ئاوات هەبوون

ریزێك چراوگ و ریزێك مەشخەڵ بوون

وێرانەیان چۆڵ نەکردبوو

ئومێدیان چۆڵ نەکردبوو

دڵی سروشت و دڵی دایکان و

دڵی شارانیان چۆڵ نەکردبوو

قوربانیەکانیان جێ نەهێشتبوو، نالی و مەولەوییان جێنەهێشتبوو.

مابوونەوەو لە کونە چاوی مەترسیدا ئەژیان

مابوونەوەو لە سیەکانی نەهەنگ خۆیدا ئەژیان

بەنێو کەڵبەکانی دێوو درنج دا هات و چۆیان بوو.

لەو دەمەدا:

لەشاری سێدارەکانیشدا، لەشاری بەردەم قەڵاکانی سوڵتانیشدا

لێرەو لە قەڵاتە دێرینەکەی هەولێرو لەدەڤەرەکەی

میری رەواندزداو لەقوڵاییەکانی خەرەندا..

دەستەیەك دوو دەستە سێ دەستە

کوڕی زریانەکانی گۆیژەو سەفین هەبوون

لەژێر زەمینەکاندا،لەژێر شەقامەکاندا لەژێر ماڵەکاندا

ئەوانە خەریکی خۆر دروستکردن بوون بۆ راپەڕین

خەریك بوون، بەیانییەکی تازەیان،لە کەلەکەی تاریکییەوە

دەرئەهێناو خەریك بوون بەهاریان دروست ئەکرد.

لە ژێر زەمینەوە..سەرزەمینیان هۆشیار ئەکردەوە.

لەژێر زەمینەوە..رەگ و ریشەی بڕوایان قایمتر ئەکرد.

لەناو مەرگەوە.. ژیانیان ئەهێناو

لەناو مەرگەوە..لەدایك بوونەوەی تازەیان

دروست ئەكرد.

تیشكە نهێنییەكانی شار..ماڵی نەهێنی ئازادییان هەبوو.

پەیامە نەهێنیەكانی شار چاپخانەی بیری نوێیان هەبوو

بەنەهێنیی روناكییان چاپ ئەكرد.

شەقامە نەهێنییەكانی شار..شارێكی نەهێنی تریان

لەژێر شاردا هەبوو.

لەتاریكیەوە رووناكیان ئەناردە سەرەوە.

لێرەوە "راپەڕین"هات و بێدەنگیی روخان

لێرەوە راپەڕین شەوگاری داگیرسان

لەو رۆژانەوە "راپەڕین " دەستی سوورە هەتاوی لێڕواو.

لەو رۆژانەوە "راپەڕین " روانینی ئایندەی لە چاودا هانی

بەیانییەكی تری ئەوینەو..ئەوین ئەژی.

رۆژێكی تری ژیانەو..ژیان نامرێ.

بەیانییەكی تری عەشقەكەی راپەڕینی داروبەردەو

دارو بەردیش ئەژی و ئەژی.

ئیتر خەونیش بوو بەراستی..

راپەڕین بوو. راپەڕینی جەستە لەكۆت و راپەڕینی رۆح و راپەڕینی كوردایەتی و راپەڕینی شەوی كەركوك.راپەڕین بوو سەرەتا پریشكێكی بچووك، بچوكتر لەپەنجەی مۆمی منداڵێكمان سەرەتا بوو. رانییە دەستی مەشخەڵی خۆی درێژكرد. رانییە

بوو بەچاوگ.ئاسۆس رابوو.کێوەڕەشیش بوو بەکێوی ئاگرستان.
شەقامەکان رابوون.یەکەم بازرەقەی هەتاوو یەکەم هەڵسانەوەی
خاكو یەکەم زیندووبونەوەی شەهیدو یەکەم گڕبەردان لەترس
لەبەر دەرگا سوورەکەی رانییەوە لرفەی کردوو بوو بەگێژەڵووکەی
ئاگر. لەجیاتی ئاوو لافاوی سەر، لافاوی لەش،دەستی پێکرد.
ئیتر هیوا تەنیەوە
پرشنگ تەنیەوە..سرودەکانمان تەنینەوە
پەنگ خواردنەوەی قوربانیەکان بەربوون و تەنینەوە
ئاواز تەنیەوە..شیعر تەنیەوە
ئیتر مەشخەڵان باڵیان گرت
ئیتر سەرکەوتن پێکەنی و
ئیتر شەقامەکان باوەشیان کرد بەیەکتر داو
ئیتر حەوشەی ماڵەکانمان بوون بەیەك حەوشەو
دارستانەکانمان رژانە ناو یەکترەوەو
دڵان هەموو بوون بەیەك دڵ.
بەیانییەکی تری ئەوینەو.. ئەوین ئەژی.
رۆژێکی تری روباری ئازادییەو.. روباریش وەك دەستم ئەژی.
بەیانیەکی تری دڵدارەو.. تا گوڵێکیش لەم ژیانەدا بمێنێ
عەشق ئەژی.
بەیانیت باش.. یەکەم قوربانیی راپەڕین.. بەیانیت باش.
بەیانیت باش.. راستە شەقامی رانیە.. بەیانیت باش.
بەیانیتان باش. ئەی دار هەنارە کوژراوەکانی..ناو راپەڕین..

کوڕانی شار کچانی شار..
ئەی ئەو دەنکە هەڵوەریوانەی پەڕینە نێو ناخمانەوە و
ئیتر ناخمان بوو بەگوڵجاڕی گوڵ هەنار..
بەیانیتان باش.. ئەی ئەو دەستانەی لەرۆژە نارنجیەکانی
راپەڕیندا.. بەرچنەی خاڵیی دڵی ئێمەتان پڕکرد لەنارنجی مژدەو
لەگوڵە لیمۆی چاوی شار..
بەیانیتان باش.. ژنانی ئازادی وڵاتەکەم..ئەی ئەو پرچە
سەرفرازو سەربەستانەی.. ئەو کاکۆڵە یاخییانەی..لەرۆژە
کەسکەکانی راپەڕیندا.. بووبوون بەئاڵای سەربەچراوگی
ئێمەو چاوی هەموومانتان پڕکرد لە تیشکی سەوز.. ژنانی وڵاتەکەم
ئەی ئەو گۆرانیانەی بێ ئێوە نە گەروو هەیەو نە ژیان هەیەو
نە جوانیی و نەراستیی.. لەگەردوگوڵی بەیانیی راپەڕیندا،
بەیانیتان باش.. راپەڕینتان باش.. راپەڕین ئازادیی گیانەو..
سەری دیل و قژی دیل و
تاریکییەو قەفەزەو باڵکردنی باڵی فڕین.
ئەی ژنانی وڵاتەکەم،،قژتان وەکوو با ئازاد کەن و
با ببنە باڵی سەرتان بۆ فڕین..
بەیانیت باش.. ئەی گەلەکەم!
گەلی تەنیاو، گەلی قوربانیی و.. گەلی گێژاو و کارەسات
ئەی ئەو جەستەیەی هەموو جارێ کلۆکۆت دائەمرکێننەوەو
بەڵام لەهەموو راپەڕینێکدا لە خۆڵەمێشی خۆتەوە
دیسانەوە ئەژێیتەوە.

ئەی گەلەکەم..ئەی ئەو دارسنەوبەرەی هەمووجارێ ئەتبڕنەوەو

بەلاّم لە هەموو راپەڕینێکدا.. سەوزتر ئەڕوێیتەوە.

ئەی گەلەکەم.. ئەی ئەوکۆترەی هەموو جیهان هێلانەکەیت ناداتیّو

هەموو جیهان دانەی داوت بۆ دائەنێن..هەموودنیا دەرت ئەکەنو

کەچی نەئاسمان ئەتوانێ باست نەکاو

نە لەفڕینیش ئەکەوی و نە لە گمە.

بەیانیتان باش.. نەوەی نوێ.. بیری نوێ..

بەیانیتان باش ئایندەکان.

ئەی ڕاپەڕینەکانی عەقڵو زانستو.. ئەی خۆرەکانی مێژوومان.

بەیانیت باش..راپەڕینت باش. کوردستانم!

سەمای ئاگرو

سروودی گوڵەکان

1999

ئێوارە، جوانەکان زۆرن. ئێوارە سەوزەکان زۆرن.

ئێوارە پیرۆزەکانیش زۆرن.

بەڵام جوانترینیانو سەوزترینیانو پیرۆزترینیان،

تاقانە ئێوارەکەی نەورۆزە.

ئەو ئێوارەیەی لەکڵپەی زێڕین، تاجێکی شکۆدار ئەکاتە سەریو

لە پڕیشکەکانی بڵێسەیش ملوانکەیەکی نارنجی

بە ورشەدار ئەکاتە گەردنی و

لەلوتکەی مێژوویشمانەوە پیرۆزترین گوڵی ڕوناکیمان

لەگەڵ خۆیدا بۆ ئەهێنێ.

بۆئەوەی نەورۆز بژی

چەندین بەهارمان بۆکرد بەقوربانیی.

لەلرفەلرفی ئاگرەکەی نەورۆزدا، زیندووبوونەوەی شەهیدانمان

بە چاوی خۆمان بینیەوەو..لەکەسکیی ئەویشدا..

ژیانەوەی جەستەی ئەم خاکەو
بەردەوام بوونی ژیان و زاوزێی سروشت و کردگار.
ئەم جەژنەمان،جەژنی چرابووە،
لەدیرۆکە چاوچاو نەبینەکانی ئەم وڵاتەدا.
ئەم جەژنە جەژنی ئاو بووە لە تینوێتی هیوادا و
جەژنی ئەوینیش بووە راپەڕین لەبەردەم تیغەکانی سەر گەردنی ئەم کوردەدا.
نەورۆز درەختی پرشنگ و درەختی ئاگری ئێمە بووە.
رەگی ئەم بەقوڵایی خوێنماندا رۆچووە.
گەڵاو لق و پۆپی ئەم لەبەژنی گۆرانیەکانمان ئاڵاوەو
لەنەورۆزدا یەکەم پێناسەی نەتەوەیی خۆمان دۆزیەوە.
داستانی نەورۆز بۆ منداڵەکانتان بگێڕنەوە!
بۆ ئەوەی لەباخچەکانی ئەم ئاگرەدا لەگوڵی کوردایەتی بچنن‌و
یەك لە دوای یەك بیدەن لەبەرۆکی خۆیان
بۆئەوەی بۆنی ئازایەتی بکەن و بۆئەوەی چاویان
لەهاواری ئەرخەوانیی "کاوە"دا بپشکوێو
گوێشیان بەکۆنترین سروودی ئەم دارو بەردە بکرێتەوەو
بۆئەوەی ببنە عاشقی ئەم هەموو ئازارە زەردو سوورانەو
ببنە دڵداری ئەم هەموو رەوەزی زریکانەو
ببنە پەپوولەی وتەی جوان.
لەنەورۆزدا گوڵ و خۆشەویستی و ئاگر
سێگۆشەی بیرەوەریمانە

گوڵ بۆ زارۆکەکان و
خۆشەویستی بۆ کوردستان و
ئاگریش بۆ دڕدان بەترس و بیم و
بۆمزگێنی سەر ترۆپکی بەلرفەی ئازادیمان.
لەنەورۆزدا.. سروودێك ئەبێ بەهەڵۆی لەبەفر سپیی ترو
باڵ ئەگرێ و ئەچێتە ناو گیانی ملیۆنانەوە.
سروودێك ئەبێ بەتەواری لەیاقووت سوورتروو
ئەچێتە ناو هزری ملیۆنانەوە.
ئەم سرووده بالگرتووه تخووبەکان ئەسڕێتەوەو
ئەبێ بەگەرووی هەمووومان.
ئەو سروودەی لەیەك کاتدا گۆیژە ئەباتە لای دیاربەکرو
هەولێر ئەباتە ناو وانەوەو زرێباریش ئەباتە لای
چاوەکانی خانەقین.
لەم رۆژەدا.. لەبنجەوە ژیان نوێ ئەکەینەوە
ئەیکەین بەقەسیدەیەکی ئاڵ و والآی بزۆزو
ئەیبەینە بەردەمی بالاْ ئاوێنەکەی رۆحی نیشتمان.
لەم یادەدا.. سلاْوئەکەین بەچەپك، سلاْوئەکەین
بە تیرێژو، سلاْوئەکەین
بەقەڵبەزەو تاڤگەو بە گوڵەهێرۆو
ئەیانێرین بۆ ئەو پێشەنگانەی کە لە سەرەتای رێگای وشەداو
لە سەرەتای هەڵکردنی ئازاری داگیرساومان‌دا
خۆیان کرد بە سەکۆی ئەم جەژنە.

خۆیان کرد بەئەسپی یاڵ گڕداری ئەم پەیامە و
خۆیان کرد بەرێچکەی یەك لە دوای یەکی وشەی هەڵگیرساو.
سلاّوی نەمریی..سلاّوی "با"و سلاّوی ئاو
سلاّوی گیا..لە پیری قەلەندەرو
لە گیانی سامالّ ئاسای "پیرەمێرد"
سلاّوی سەیوان و کارێزەکەی وەستا شەریف
لەو پیاوەی بۆ یەکەم جار پەلی نەورۆزی گرت و
لە مالّ هێنایە دەرەوەو بردیە سەر گردەکەی یارە.
لەو پیاوەی جوانترین سروودی بە بالاّی ئەم جەژنەمان بڕی و
لە شەبەقی زامەکانمانەوە پرشنگی یادکردنەوەی خواست و
بیرەوەریمانی بەم رۆژە پاراوکرد.سلاّوی نەمریی لەو دەستە
پیرۆزانەی ئاگری ئەم جەژنەی بۆ کردین بە دەرگاو پەنجەرەی
بیرو هۆشمان و رووناکیی کردینەوە.
ئێمە ئەم ئاگرەمان لە رۆحدا کردۆتەوە.. بۆیە ناکوژێتەوە.
ئێمە ئەم جەژنەمان تێکەڵی خوێنمان کردووە.. بۆیە بیرناچێتەوە.
ئێمە نەورۆزمان لەگلێنەی چاودا هەلگرتووە..بۆیە دوارۆژ ئەبینین.
ئەی گەورەترین ئاگر بەخێرهاتیتەوە.
ئەی مەزنترین ئەوین بەخێرهاتیتەوە.
لە تۆدا مێژوویەك ئەبریسکێتەوەو
لە تۆدا قوڵە قوڵ ژیان هەڵئەقوڵێ و مردن ئەمرێو
لە تۆدا کۆتەرەی لەشمان سەرلەنوێ ئەڕوێتەوە.
مەزنیی تۆ لە یەکگرتنی هەموو پەنجەکانتایە.

وەختی هاتنی تۆ
وەختی پێکەنینی هەموو سیماکانە.
وەختی تریقانەوەی هەموو رەنگەکانە.
وەختی هەڵپەڕکێی هەموو گوڵەکانە.
هەر لە هاتنی تۆیشدا بوو بۆ یەکەم جار کەرکوك و گڕی تۆ
کەرکوك و خۆشەویستیی تۆ..کەرکوك و بەژنی کەسکی تۆ
تا چەند رۆژێ بوون بە لاولاو و پەنجەرەو
ئاوێزانی ئازادیت بوون.
لە هەر دڵێکدا نێرگزێ بڕوێ تۆ لەوێی.
لەهەر چاوێکدا تیشکێ هەڵفڕێ تۆ لەوێی.تۆ نەورۆزی
بەفڤزی سەربەستی ژنانەوە پەڕەی هەلاڵە و ئەوینی
لەسەر لێوی ساواکانمان..باڵەکانی پەپوولەی.
لەگەرووی خوێندکارو..لە قەڵەمی گوڵ بەدەمی نووسەرانیشدا
"شەبەقی ئەمڕۆژی ساڵی تازەیەی"
لەسەر مەزاری شەهیدان..وەنەوشەی چاوتەڕی و
لەلای شاعیر وشەیەکی پیرنابیت و لای هونەرمەند
شانۆیەکی:گولاڵەیی.
تاسەمای کلّپە بمێنیّو سروودی رۆحمان بمێنیّو شەقام بژی
تۆیش ئەمێنی.
ئەی نەورۆزی تێکەڵ لە باران و هەتاو
تا ساڵێکی تر دێیتەوە،، سنەوبەرین لەسەر رێتاو
دەس بەچرا رائەوەستین

ئەی سەوزە ژن! تا دێیتەوە گوڵدانی بەژنی هەمووومان

چاو لەرێگەی چەپکی گرتە..لە ئیستەوە

ئەی نەورۆزی تێکەڵ لە باران و هەتاو

چاوەڕێتین!.

گەرمییان و داڕژانی ڕۆح

1999

ئەم پێدەشتە بە گڕەیەو ئەم ژیلەمۆی خۆڵە،
پێستی کام قەسیدەی سووتاوو کام مێژووی هەڵقرچاوە؟!
ئەم بەرایی گەرمێنە چ کڵپەیەکی تیا زاوەو؟
چ گێژەڵووکەیەك بە دەمی وەیشوومەو تەندوورەکانی خۆی،
خوێنی ڕەشتاڵەی قوربانیەکانی تیا نووسیوەتەوە؟!
من و گەرمێن و ئێوە
سیانەی هەموو ئەو شیعرانەین
کە بەردەوام لە داوێنی بەزریکەی ئەنفالەوە
لەگەڵ وردە برووسکەدا ئەکەونە خوارەوە!
ئێرە نیشتمانی ئەو مەرگە بووە کە بۆ خۆی کاروانە
خەون و یادگاریی هەزاران هەزاری جێهێشت و بۆ
جیهانێکی بێ دڵیش چەمۆڵەیەکی بەردینیی نەفرەتین!.
لێرەوە دۆزەخ کەوتەڕێ و
لێرەدا ژیان لە خاچ دراو
لێرەوە خوێن لە وشە چۆڕایەوەو

لێرەوە پەپوولە قرمزیەکان لە ریشی پڕلە هەتاوی
مەولەوی تاوەگۆزیو لە هەنیەی کوژراوی خۆرنشین
ئاسای "عەنبەر خاتوون"ئالاَن!
شیعری من و گەرمێن
لە ڤیژەو ئەشکەوت و
لە دووکەڵ و گوندی کاولکراو ئەچن.
من شاعیری دەڤەری ڤوربانیەکانم و
بە هەناسەی ئەوان شیعر ئەنووسمەوەو
بە دوا سەرنجی پەرتی ئەوانیش گژوگیای
ئەم پێدەشتە ئەخوێنمەوە!.
من شیعرم..لەم دۆزەخە دانەبڕیوە.
وشەشم..لەجەستەی زارۆڵەکانی جوێ نەکردۆتەوە.
قەڵەمیشم بەردەوام دەروێشە مۆمێکی پرچ هەڵگیرساو بووەو
لە شانۆی ئەم پەنگرەدا سەمای کردووە.
بۆیە روانینەکانم دەمێك ئەبن بە ئاسکی بەرکاوی
ئێوارانی و بە تەم و مژی شیتاڵ شیتاڵی رەنگ و بۆی
گوێ ئاوی و...بەسەدای قەتاری هەڵپڕوزاوی
گەرمییان!
ئەی ئەو زامەی کە هەرگیز سارێژنابێتەوە!
ئەی ئەو تاوسە رەشپۆشەی کە تێلەکانی خۆت
لە بەرینترین گوڵدانی بە سوتماك کراوی چاوماندا دائەنێی.
ئەو وەختەی تۆ بومەلەرزە بووی.

دەڤەرەکانی دیکەم خەونیان بە بوومەلەرزەوە ئەبینی
ئەو دەمەی تۆ سروودی ئاگردان و
پریشکی خوێن و دڵداری سەنگەرە خۆڵینەکان بووی
نەکوێستان فێری شمشاڵ لێدانی تاڤگەو
نەبەردیش فێری زمانی زریان بووبوو.
تۆ لەڕاوەدوونانی مردندا...سەردەق شکێنی ترس بووی.
لە زەماوەندی قوربانیەکاندا...تۆ یەکەمین شاییت کردوو
لە لێدانی دەرگای هەتاویشدا تۆ یەکەمین دەست و
لە تەختایی کارەساتیشدا
تۆ درێژترین شەمەندەفەری کۆست هەڵگری ئێمە بووی.
هیچ پەردەو شوورەو شاخێ...برینەکانت ناشارێتەوە
تۆ وەك حەقیقەت رووت و قوتی و
هەموو ئەندامێکی جەستەی پەیف و هاوارو رازێکت
چون سروشت و چون خوداو چون ئەنفالەکان
وان بەدەرەوە!
ناڵەی ئاسۆت و پوکەپووکی پەلکەگیات
لاواندنەوەی خاك و خۆڵت...لە شیعری تەنگەبەری مندا
جێگەیان نابێتەوە.
باڵای ئاگرەکانت و بەژنی گریانەکانت و
تووڵانیی شەونامەی چیرۆکە جوانەمەرگەکانت
سەدقات بەسەر شیعرە کورتە باڵاکانی مندا ئەشکێنەوە!
من هەموو جارێ لە کلاوڕۆژنەی برینێکی "حەمەڕەش " ەوە

کلاّفەیەك شیعرو
لە تراویلکەی چاوە تینوەکانی "مەلا ئەحمەد"ەوە
کانییەك ورەو
لەبۆنی گڵی "باوەشاسوار "یشەوە
مشتێ لە بۆن و بەرامەی ئازادیی وەرئەگرم و
تێکەڵی یەکیان ئەکەم و دواتر تانجیکە ئەنفالێکیان.
لێ دروست ئەکەم و ئەیکەمە سەرت
ئەی خودایە!زمانی گیراوم بەردەو ئەو زمانە
نوێیەم پێ ببەخشە کە بە لووزەو چون بانگی خۆت،
چون لرفەی نوور،چون دارژانی پرشنگ،
بڕژێتە دیوانمەوە، هەربۆئەوەی
قەرزێکی بچووکی ئەنفال بدەمەوە!.
ئەی خودایە!منیش ڕۆژانە جێنیشتەی ئەشکەوتەکەی
"داری خلە"م و شاعیرم و سوورەتی شیعرێکی وەك
گەرمییانی نەمرم بۆ بنێرە خوارەوە!
من چی لە زمانێ بکەم...نەگاتە ئەژنۆی منداڵێکی ئەنفال.
من چی لەشیعرێ بکەم...دەستی نەگاتە پرچیکیژێکی ئەنفال.
من چی لە قەڵەمێ بکەم...هەناسە سوارو...هەرگیز نەگاتە
سێبەری سەرو ملی سیامەندێکی دوای ئەنفال.
ئەوەتا بەپەنجەی زارۆکێکی ئەنفال.
ئەستوورترین شیعرم ئەنوشتێتەوە.
بە سەرنجی ژنێکی دووگیانەی ئەنفال.

کێوی پەخشانێکم ئەتوێتەوە.
بە هەناسەی کچێکی ناو چنگی ئەنفال
پووشووم و ئەچم بە ئاسماندا و ئەگەمەلات خودایە!
گەرمیان! ئەوساتەی دێمەناو گرژەباتەوەو
سەرئەنێم بە جەخارتەوە...بە گێژەڵووکەی زریکەتەوە..
من ئیتر ئەبمە دەفی دەست هەورێکی نزمی سەر
"کفری "ت و ئەڵڵاوەیسیم لێ ئەچۆڕێتەوە. ئەو دەمەی
بەلای پەڵە خەمێکتا تێ ئەپەڕم و گردۆڵکەیەکی ئەسمەرت
بەسەر سڵاوێکم لێ ئەکا، من ئیتر لە جێی خۆی،
ئەبمە بێشکەیەکی جێماوی ئەنفال، ئەو وەختەی،
بەرایی خۆرنشینت لە ئێوارە بێدەنگەکاندا بە ڕەنگێکی
ئەرخەوانی کاڵ سەرتاپام ئەکا بە گوڵ هەنار...من ئیتر
ئەبم بە پەپوولەیەکی ئاڵی متی باڵ جووت کردووی سەر
پێڵووی عاشقێکی ئەنفال!.
دەورئەکاتەوە ئەسپە رەشی شیعرم و
چەپۆکانێتی شەپۆلی ئاڤزینی سیروان!
مەرگ تۆزی لێهەڵئەسێ و بەرەو خوارە کاروانسەرای
چرا گریاوەکانی ئەنفال!.
لە وێستگە تەماوییەکانی دوورە وڵاتیشدا
کە بلووری گیانم بە یادەکانت هەڵماوی ئەبوو
تۆم لە سەر ئەنووسیی...گەرمییان!
لەبەردەم پەیکەری بڕۆنزی "پۆشکین" و لەپاڵ

بالاّ خویّناویەکەی "لۆرکا " داو لە پەناگویّی نیرۆداوە
سەرگوزشتەو هەناسەکانی تۆم ئەگیّڕایەوە، گەرمییان!
لە "ستۆکهۆلّم"رەشە ریّحانەی شیعرم بوویت و
داومی لە قژی دوورگەکان.
لە پاریسدا هەناسەکانی تۆم پیّشکەشی " ئیلوار"کردو
لەبەرلیندا ئاخەکانی تۆم بە "گۆتە" هەلّکیّشاو
لە مۆسکۆ چیرۆکی سووتانی تۆم بۆ "چیخۆف" گیّڕایەوە و
لە کەناری ئۆقیانوسی ئارام کردمیت بە شەپۆلی نارنجیی و
لە لەندەنیش دامیتە دەست مانگە شەویّکی "بایرۆن"و
لەسەر پەڕەی گولّە رەشەکانی "بۆدلیّر"نوسیمیتەوە
لەسەر تریفەو لەسەر دانووب و
لەسەر گۆرانیی و کۆچ و لەسەر بالّی فڕۆکەکان
ناوەکەتم هەلّکەندو
لە دواییشدا بۆ دۆزەخەکەی رامبۆ
دۆزەخەکەی تۆم گیّڕایەوەو دۆزەخ گریاو
رامبۆ گریاو شیعریش گریا!.گەرمییان!
لەتەمتوومانی کۆچەوە بۆ تەمتوومانی کۆچیّکی ترو
لەم هەورەوە بۆ ئەو هەور...وا جاریّکی دیش
بەسەر خۆلّەمیّشتا دارژامەوە...گەرمییان!.
بەلاّم تۆ هەر زایەلّەی بە نووکەنووکی گلّ نەبووی.
تۆ هەر لاواندنەوەی گولّە هیّرۆ و کڕوزانەوەی بنچك و
گریانی گژوگیاو هۆن هۆن فرمیّسکی رەشمالّ و مامزیّکی

عەمبارو هەڵبەستێکی نائومێدو پایزێکی ئەژنۆشکاو نەبووی.
تۆ هەر تابووتی درێژی خۆرەتاو و،باڵندەیەکی دۆش داماوی
بێدەنگ نەبووی...تۆ هەر دەشتی پرسەو
مانگەشەوی وردوخاش و
شۆڕەبیەکی بێوەژنی تەنیا نەبووی
تۆ هەستانەوەی هەرەس و هەڵسانەوەی بەردی ئەلحەدو
راوندنەوەی وەرین و گەشانەوەی هەڵقرچاو بووی.
تۆ هاتنەوەی "شەم" و گەڕانەوەی
"سالم" و خولْقاندنەوەی "پەریخان" بووی
دەشتی خوێنە ئازاکان و گوڵە رەوەندەکان و
مامزی بالگرتووی ئەفسانەو داستان بووی.
دەور ئەکاتەوە..ئەسپە رەشی شیعرم و
سمکۆڵان ئەکا بەردی یاخیم و
شەوی خوێنم لەم مەڵبەندەدا بۆتە چراخان!.
من هەموو قومە شیعرێکت بە لێوی سەرابی ئەنفال
پیرۆز ئەکەم و هەموو دەنکە گەنمێکی سەمەلی گەردنت
بە بارانی رووناکیی جەستەم پیرۆز ئەکەم و ئەتکەمەوە
بە خەونی دار سنەوبەرێکی تەمەن چواردەساڵ!.
من چی ئەزانم جگە لە ئەوینی تۆو
من چی ئەزانم جگە لە باهۆزی تۆو
من چی ئەزانم جگە لەوەی شیعر بکەم
بەجوانووی مەراقی بەر دەواری تۆ!

دەڤەرێك لە ڤیژەو
رووبارێك لە شیوەن و
پێدەشتێ لە فرمێسك و
وێرانەیەك لە كازیوەی كوژراو!.
دێمەوە لات!
ئەم هەوا خنكاوەت هەڵئەمژمەوە.تا لە زارمەوە
تاڵە ڤژو ئاوێنەو شانەو موتومورو رۆكەمەوە سەر
پەڕە كاغەزی لە چاوەڕوانیدا سپیی هەڵگەڕاو!.
باوەشت بگرەرەوە
بۆ گوڵە خەونی هەڵپچوڕكاو و بەرامەی سووتاو.
باوەشت بگرەرەوە...بۆ رستە پەپوولەی حەرفەكانم و
باوەشت بگرەرەوە...بۆ گێژەنی سەرم و
بۆ هەلوەدای شپرزەیی پەرت پەرتی چاوم و
باوەشت بكەرەوە!.
بۆ تێك ئالآنی دوو جەستەی گوناە و نوێژی
لەیەكدی دابڕاو!.
دێمەوە لات!... بێزاریم بڕیوەو تەنیاییم
تەی كردوەو نامۆییم داوە بەكۆڵماو
دێمەوە لات. مشتێك لە قوڕت و مشتێك
لە هەناسەت و مشتێك لە قسەت، چەردەیەك
لە كۆست و چنگێ لە شەوت و چەپكێك لە دەنگت و
شارایەك لە كسپەت

جەستەمن.. بۆ ئێستاو

پلیکەن بۆلای خواو

لە شیعری فڕیوما... سەرنجی ئاوێتەن!

وشەی تازە لەم عەردەدا ئەدۆزمەوە.

وشەی تازە پەڕیونەتە ژێر ئازارو

ژێر ئەنفال و ناو چاڵەکانی مەرگەوە

زەینی تازە، روانینی نوێ، چاوی سبەی، لەم عەردەدا ئەدۆزمەوە.

ئەو تەمانە لەبەرئەکەم.

ئەو ئاسۆیە ئەپشکنم.

ئەو رەژووە هەڵئەگرم و

ئەو مەراقە رەشتاڵانە

رووناك ئەکەمەوە.

من شیعری نوێ لەم دەشتەدا ئەدۆزمەوە:

لە گیرفانی درەختێکدا. لە بەرۆکی ئاگرێکدا.

لە شوێنەواری ئاخێکدا. لە کڵاوی بەجێماوی منداڵێکدا.

لە لانکۆڵەی زەردەخەنەی گڵمتکێکدا

لە دەسماڵی سەر پەیکوڵ و توتڕکێکدا.

من شیعری نوێ لەم مەرگەدا ئەدۆزمەوە،

لەم وەیشوومە چڕانەدا. ئەتدۆزمەوە ئەی عەشقی نوێ!

تۆ پڕشنگت لێ ئەڕژێ و

ئێستە تەرم بە خوڕی تۆ.

تۆ هاڵاوی دابڕانت لێ هەڵئەسێ و

من کەناری خۆرنشینم و توێژاڵ توێژاڵ
زەردەی ماڵئاوایی دوایی و
هەڵەبجەیەك بە هەناسەی نالییەوە
لێم ئەنیشێ.
ئەم پێدەشتی هەناسانە رووتەن نین و
ژانەکانی ئەم سەحرایە قەت چۆڵ نابن!
هەموو دارستانەکانی عەشقی ئێمەو
هەموو بێشەکانی گریەی ئێمەو
چڕستانی باڵای شەو و باڵای ژن و
قریشکەکان لەم شوێنەدا چڕبوونەوە.
هەر لێرەیشدا خاچەکانمان سك و زای خۆیان ئەکەن و
لەم ئاستەدا خوێنەکان
چراکانی خۆیان هەڵئەکەن و
لەم ئاستەدا مردووەکانمان ریز ئەبەستن و
کۆستەکانمان گەمە ئەکەن و ژاوەیان دێ.
ئەم پێدەشتی هەناسانە رووتەن نین و
ژانەکانی ئەم سەحرایە قەت چۆڵ نابن.
شەقامی گوڵ ئەستێرەی شیعرەکان بێرەدا رەت ئەبن.
کۆشکە بلوورینەکانی مۆسیقا لێرەوە بەرزئەبنەوە.
مۆزەخانەکانی سەربازی ون ژنی ون.منداڵیی ون.
عاشقی ون و پێغەمبەری ون لەم دەشتەدایە.
شاری گەورە ئەم زامەیە.

گەورەترین پارکی گوڵە کۆچەریەکان هەر لێرەیە.
دەنگە دەنگی سینەو مەمك و نووزە نووزی پەنجەکان و
قیژە قیژی پرچەکانو هەراو زەنای رۆژی حەشر لەم دەشتەبوو.
لەم دەشتەدا خواوەند گریاو
لەم دەشتەدا مێژوو سەروملی لێ بەجێماو
لەم دەشتەدا بۆ یەکەم جار لە حەژمەتا زەمان وەستاو
هەر لێرەدا ئاسمان بەرەو خوار دابەزی و
پووشووی هاوار هەمووی سووتا.
ئەم پێدەشتی هەناسانە رووتەن نین و
ژانەکانی ئەم سەحرایە قەت چۆڵ نابن.
گوێیەك بنێ بەم خۆڵەوە...چی نابیسی؟
چاوێ بنێ بەم شەوەوە..چی نابینی؟
ئەم پێدەشتە بە گڕەیەو ئەم ژیلەمۆی خۆڵستانە
ئەم بەرایی خەمستانە...چ کلپەیەکی تیا زاوە؟!
داڕژانی مەرگەو... داڕژانی شیعرو... داڕژانی رۆح!

مەرگی "بۆتان"

1999

مەرج نییە یەك بەیەك هەموو دار سنەوبەرێ بناسی و
مەرج نییە یەك بەیەك هەمووكانییەك بناسی و
مەرجیش نییە یەك بەیەك هەمووگوڵە گەنمێ ماچ بكەیت
تا ئەوسا خۆشەویستیان
لە سپێنەی چاوتا بنووسیتەوە.
دار سنەوبەر لەهەرباخێكی دوریشدا روابێ و
لەهەر شوێنێكیشدا باوەشی بە سامالْدا كردبێ
بۆ هەموانەو...بۆ ژیانەو...بۆ منیشە با نەمدیبێ!.
با كانییەك من دەمم پێوە نەنابێ
بەلاّم خۆ هەر دەمی من تاقە دەم نییەو
ئەم تینوێتی هەركەسێكی شكاندبێ، شیعر بۆم ئەگێڕێتەوە
ئەوسا منیش خۆشم ئەوێ، ئەگەر من نەشمناسیبێ،
ئەوسا منیش بڕوا ئەكەم
بەو درەختانەی لە نزیكەوە ئەویان دیوە
بڕوا ئەكەم بەو باڵندانەی لە نزیكەوە دار سنەوبەریان ناسیوە
ئەوسا منیش خۆشم ئەوێ.

نەء مەرج نییە هەرگیز و قەت بەم چاوانە
یەك بە یەك هەرچی عاشقی دەرسیم و گۆمی وانە بیانبینم
بەلاّم خۆ ئەزانم دەرسیم چییەو گۆمی وانیش مانای چییەو
ئیتر دلّدارانیشیم خۆش ئەویّ.
من پەپوولەکانی دەڤەری دیاربەکرم قەت نەدیوە
بەلاّم زۆریشم خۆش ئەویّن،
چونکە گولّەکانی دیار بەکر خۆشیان ئەویّن
من هیچ کەنیسەیەکی دەڤەری قامیشلیم نەدیوە
هیچ کامیّکیان ناناسم و تەوقەیشم لەگەلّ هیچ شەمالیّکی
دەڤەری کویّستانەکانی هەکاردا نەکردووەو
لەگەلّ هیچ کام لە مامز و گولّ ئەستیّرەکانی
ناوچەی مەهاباتیشدا دانەنیشتووم
بەلاّم هەموویانم خۆش ئەویّ،چونکە:
قامیشلی خۆشی ئەویّن.قامیشلی دلّی منە.
چونکە هەکار خۆشی ئەویّن. هەکار دەنگی منە.
چونکە مەهابات خۆشی ئەویّن.مەهابات ئاویّنەی منە.
من "بۆتان "ئەم مانگەشەوە جوانەمەرگەم نەناسیوە
نەلەگەلّ تریفەیدا دانیشتوومو نەگویّم لە پەیڤی خەرمانەکانی
دەنگی بووەو..نەتەوقەم لەگەلّ هەورەکانی نیّو سەریدا کردوەو
نەبەسەر ڕیّگاکانی یاسایشدا قۆلّمان کردووە بەقۆلّی یەکتر داو
نە بە یەکیشەوە گویّمان لە بڕیارەکانی دادگای هەق گرتووە..
بەلاّم خۆشیشم ئەویّ..بەلاّم بۆیشی گریام

بەلاّم گوڵە وەنەوشەیەکیشم لەسەر مەزارەکەی دانا
چونکە شاخی گۆیژە خۆشی ئەویست، ئاخر گۆیژە باوکی منە.
چونکە راستیی خۆشی ئەویست، باخچە خۆشی ئەویست،
چونکە شارەکەم خۆشی ئەویست، داد خۆشی ئەویست
ئەی راستیی و باخچەو شارو داد پەنجەرە نین بۆ شیعری من؟!
من بۆ ئەم کتێبە جوانە مەرگە گریام
چونکە شیعری قوباد و غەمباری هاوڕێم
لە نزیکەوە ئەیاننناسی و خۆشیان ئەویست و بۆی گریان.
چونکە ئێوە...ئێوە هەمووتان
خۆتان لە ئەوینی ئەو هەڵکێشاو ئینجا هاتوون
بۆ ئەم گۆڕە نیگا تەڕە.
چونکە چاوی ئێوە چاوی منەو
منیش بڕوا بەفرمێسکتان ئەکەم.
لە دواییشدا چونکە من شاعیرم و
بۆ هەموو ئەستێرەیەکی جوانەمەرگ و
بۆ هەموو تاڤگەیەکی جوانەمەرگ و
بۆ هەموو پەپوولەیەکی جوانەمەرگ و..بۆ "بۆتان "
ناکرێ نەگریم!
ناکرێ شاعیر لەناو دڵی خەمەجوانەکاندا نەبێ.
ناکرێ شاعیر لەهەر شوێنێ
فرمێسکێکی سنەوبەرو ژاڵەی لێ بێ
لەوێ نەبێ

تڵە تڵی جەستە و

هەڕەشەیەك لە تاریكیی!

1999

سووتانو بەسووتماك كردنو جەستەی ئێمەو
خاكی ئێمە لەیەك دانەبڕاون.
ئەم چارەنووسە هەڵگیرساوە، ئەم مێژووە سووتەمەڕۆیە،
بەردەوام بەشێك بووە لە لرفەلرفی كڵپە كردن و
لە ئەنجامیشدا دیرۆكی خۆڵەمێشێ كە بێ پسانەوە
كارەساتو كۆستی هەڵقرچاوی گێڕاوەتەوە.بوونی كوردو ئاگر،
لە دووانەیەكی ئەبەدیی ئازارو رووناكیی ئەچن.
جارێك ئێمە كردوومانە بە سونبولی مانەوەو
زۆرجاری تریش ئەو كردوینی بە قەرەبرووت!
ئەم قەدەری پێكەوە ژیانی ئێمە و ئاگرە...دێرینە دێرین
لەكوورەی بەناڵەناڵی موغەكانی زەردەشتەوەو
لە نزای سەر بە نووری گاتاكانەوە
لە قوربانییەكانی میدیاوە...لەو مەنجەنیقانەوە

که بۆ یاخیبوونمان داخراوه..تا ئەم ساتە وەختە
لەو سەردەمانەوە..لای ئێمەی بڵێسە پەرست..
نیشانەیەك بۆ مزگێنی سەرکەوتن،مەشخەڵان بووەو
لە بێهودەیی ونائومێدیشدا...ئاگر لە جەستەبەردان.
ئێمەو ئاگر تێك ئاڵاوین
چیرۆکی ئاگرو چیرۆکی سووتان، تێکەڵاوبوونی
ژیان و فەنابوون، بوون
تێکەڵاوبوونی رووان و هەڵوەرین. ئاوێتەبوونی لانکە و گۆڕو
هەرەس و هەستانەوەو
بەیەکداچوونی گومان و یەقین..چیرۆکی ئەودۆزەخانە بوون
کە هەندێ جار بەهەشتمان تیا رسکاندون و
لەباخی پشکۆدا گوڵمان چنیوەتەوە.
لەدواساڵی سەدەی بیستەمیشدا،ئەوەتا هەرئاگر ئەبێتەوە بەو
رەمزەی گیانمانی پێ ئەبەخشین بۆ ئەوەی لەشمان بکاتەوە
کڵۆ خەڵوز و
بەو کڵۆیەش ئازادیی لەسەر هاوارەکانمان بنووسینەوە
ئەچینە بڵێسەکانەوە
بۆئەوەی لە مردندا مانایەکی نوێ بەژیان ببەخشین
ئەچینە ناو رووناکی داخراوی مەرگەوە
بۆئەوەی لێی نەیەینە دەرەوە
سیروان وای کرد
"سیروان" خۆی داگیرسان

بۆ ئەوەی بێزارییەك بكوژێنێتەوە
یان بۆ چەند چركەیەك هەڕەشە لە تاریكیی بكات
یان بۆئەوەی پەیڤێكی نەمر لە شەوێكی چڕی بێ دەسەڵاتیدا
بكا بە شیعرێكی گڕدار
دیسان بۆ چەند چركەیەك و بەس
تووڕەبوونی زامێك لە دنیایەكی كەڕەواڵە
ئەوە... تەقینەوەی شاخێكی گۆشەگیر و وەڕس بوو
تەقینەوەی ترس و تەقینەوەی بێدەنگیی
هەڵپژانەوەی شەپۆلێكی سەربڕاو..
ئەوە.. ناڕەزایی رستەیەكی بێ دەمامك بوو لەدنیای دەمامكدار
ئەوە.. ساتەوەختی لێكدانی زەوی و ئاسمانی حەقیقەتێ بوو
داڕمانی ئارام و
هەرەسی دڵنیایی و
رووتبوونەوەی رەشەبایەك بوو لەبەردەمی
زەریا بێ باكەكاندا.
لە هەموو خۆشەویستییەكی گەورەدا
لوتكەیەك هەیە...لوتكەی توانەوەیە لەگەڵ حەقیقەتدا...
لوتكەی بڕیارو نەگەڕانەوەی
ئەسپی بە كوڕژن بە چەپۆكانی بەردی ئۆقرە لێبڕاو.
لەوێدا..ژیان داوای مەرگێكی نوێ ئەكات.
لەوێدا..رواڵەت و جەوهەر لە یەكتر جوێ ئەبنەوە.
لەوێدا..خەونێكی هەتاهەتایی ئەبینرێ و

زەمان ئەبێ بەیەك زەمان.
مەزنترین ئەوینداریش هەر ئەوانەن کە بە رۆشنایی جەستەی
سوتاوی خۆیان درِ بە مەترسی و دۆشدامان ئەدەن.
سیروان وای کرد.
ئەو لە جەستەی هەژارو نامۆی خۆی زیاتری شك نەئەبردو
ئەویشیدا بە زرِەی زەنگێك..
بەزایەڵەی ئاوازێك و
بەتاقە هاوارێکی سوتاو
تەنها لە گێژەنە گەورەکان و گەرداوی کارەسات و مەترسیشدا
مرۆڤ و خۆشەویستی مرۆڤ
رووبەرِووی راستییەکان ئەبنەوە
جیاوازییە هەرە گەورەکانیش..
هەر لە ئاستی ئەو جومگانەدا دەرئەکەون
کە مەرگ ئابلۆقەی داون
لەبەرامبەر مەرگدا.. بەهای ژیان تاقی ئەکرێتەوە
ئەو ئێوارەیەی سیروان خۆی کرد بە نەورۆز
نە نەورۆز هەبوو نە ئەو ئاگرەیش کرابۆوە.
ئەو ئێوارەیە.. بوولێڵ گەرِایەوە بۆ تەندوری خۆرنشین
ئێوارەی مانابوو.. ئێوارەی لەدایکبوونێکی تری مەراق
ئێوارەی بەیانیی و
ئێوارەی تەنیایی هەمووومان.
لەو ئێوارەیەداو لە بەردەم تەلەفزیۆنێکی خوێن لەچاو تێزاودا

لەبەردەم دیمەنێکی زیندووی نوشوستی هیوادا

کە سومبولێکی لە ئاگرازاوی بووبوو بە داوی گشت جیهانەوە

لەو ئێوارەیەدا..

یەکێك.. فرمێسکێکی ئاگرداو

ئەوی تر ئاخێکی رووانید

من شیعرێکم هەڵپچوڕکاو

بەڵام"سیروان"جەستەی خۆی فڕێدایە

نێو تڵە تڵی نێرینەی ئاگرێکەوەو

بەو تڵە تڵ و نێڵە نێڵی جەستەیە..دەم و چاوی

گومان و ڕاڕایی هەمووومانی رۆشن کردەوەو

پێی وتین:من مەزنترین شیعرم

بە ئازاری لەشم نوسیی.

سیروان لە سەرمای هەژارییەوە بوو بە ئاشنای ئاگرو

تەنیایی بردیە ناو هونەرەوەو

شەوانی سەر شۆستەی شەقامەکان..هەنگاوی لانەوازی،

کولێرەو ئاو، لە زستاندا ئاگری ناو تەنەکەی سیلەی

کۆلان و لە هاویندا خواردنی شووتی و تاریکیی بەیەکەوە،

بە رۆژیش خولیا گەڕۆکەکانی بێکاری و تێڕامان لە

گلێنەی حەرف کردیان بە هونەرمەند

هەر هونەرمەندە هەژارە بێدەرەتانەکانیشن

راستگۆییان لە سادەییەوە هەڵهێنجن و

هەر ئەوانیشن لە زمانی بێگەردی پەلکە گیا بگەن و

بزانن پیرۆزیی نانێکی گەرم و
قله هەنجیرێکی گەییوو له چیدایه!
هەر ئەوانن.. بتوانن ئەوەنده له مردن نزیك بکەونەوه
تا ئەچنه چاوی نەهێنیەکانی ئەودیو گەردوونەوه.
کامێراکانیان ئەوەنده له مەترسیی بەرنه پێشەوه
که ئیتر خۆشەویستیان دەرفەتێکی تری بۆ نەمێنێتەوه
جگه له هەلگیرسان و هەڵقرچان.
سیروان وایکرد..
ئەو دواوێنەی لەسەر ئاڤزینی مەرگەوه گرت
ئەو دوا وێنەی ئێوارەیەکی کلپەداری
له بەردەم فرۆکەیەکی
بارهەلگری نامۆییدا گرت
ئەو دوا سەمای لەناو گەرووی ئاگردا کردو
تاجی پشکۆی لەسەر کردو
ئەوسا مرد!
هەموو عاشقێ.. ئەبێ دوا گۆرانی خۆی بڵێ:
له هەر جێ ژوانێکدا بێ.. دوا دیدار لەگەڵ مردندا ساز بکات
له ژوورێکدا، لەسەر شاخێ، له شەقامێکدا.. له دەشتێکدا
لەبەر بارێزەی زماندا،یان باراندا، یان لەبەر ئاوێنەی هەتاودا
سیروان جێ ژوانی خۆی له بێشەلانێکی ئاگردا دیاریی کرد..
که دامرکایەوه بوو به درەختێکی سووتاوو
بەکۆتەرەی لەوحەیەکی رەش و سپی

ئەم مردنە لەنێو هونەرمەنداندا و لە هەموو جیهاندا
وەك تابلۆ گەورەکان
وەك عەشقە گەورەکان
وەك دۆزەخە گەورەکان
دەگمەنە..
دەگمەنە وەك خاچی عیساو
شەوی یەڵداو
تەنیایی کوردستان.
سیروان.. بە ناسۆرترین تابلۆی دوا ساڵی
سەدەی بیستەمی ئێمەبوو..
ئاماژەیەکی گڕتێبەربوو..رووەو زوڵم.
فڕینێکی گڕتێبەربوو..لە تاریکستاندا.
نیشانەی پرسیارێکی گڕتێبەربوو.. لەبەردەم دنیادا.
ئەوە سیروان بوو.
لێرەوە چاوم لێیە بڵێسە باڵیەتی و ئەفڕێ.
لێرەوە ئەیبینم: ئەو قەقنەسەو وێنەی
عەشقێکی ئەبەدی لەئاسۆی خۆڵەمێشینی
ئەم وڵاتەدا ئەکێشێ.
لێرەوە چاوم لێیە: "سیروان" لەوێ
لە بەرزاییە برۆنزیەکانی رۆحدا..
یەکێك لە کچە سووتاوەکانی نیشتمان.. لەو کیژانەی
لە ماڵە زیندانیەکانی ئێمەدا.. دەمەو ئێوارەیەك..

خۆی و تەنیاییەکەی سووتاون..

سیروان.. لەوێ ئەیناسێت و بە گڕەوە ئەیخوازێت و

ئیتر ئەیکا بە دەسگیران.

من لێرەوە چاوم لێیە..سیروان بووە..

بە سوورە ئەستێرەی باڵدار..

هەموو شەوێ، لەناو بەحری مەڕمەڕەوە

دێتە دەرێ و هەڵئەکشێ و بەرامبەر تاقە پەنجەرەی زیندان

بۆ چەند ساتێ رائەوەستێ و شەپقەکەی سەری دائەگرێ و

لەودیو پەنجەرەی کلێپەوە

سلاو ئەکا لە "ئۆجەلان"!

عەشق

1999

لە ناو سەرما،لە باكووردا،عەشقێك هەیە پڕ لە باران
پڕ لە هەورە بروسكەیە.باران راپەڕینی سەوزمە و
برووسكە باڵی بڕوامەو سەرم فەزا.
لە ناو گیانما.لە باكووردا،عەشقێك هەیە پڕ لە باهۆز
باهۆز نیشتمانی چریكەمە و
دەمێك ئەبێ بە پەیامی كێوەكان و
دەمێكی تر بە هەناسەی شارەكان و
باهۆز ئەبێ بە شەقامی خۆرەتاوو
ئەبێ بە مانگی سەر چیاو
باهۆز ئەبێ بە گەریلا.
لە ناو سەرما،لە باكووردا،عەشقێك هەیە پڕلە سروود
سروودی ئاو.سروودی بەرد،سروودی بەفرو رەشەبا
سروود ئەبێ بە رووبارو ئەڕژێتە شیعرمەوەو ئیتر ئەڕوا
ئەڕژێتە جیهانەوەو سروود ئیتر هاژە ئەكاو
سروود ئەبێ بە دەنگی خوا

سروود ئەبێ بە ئەستێرەی ئەرخەوانی و
سەرم بە چرای گەریلا.
لەناو سەرما،لەباکووردا،عەشقێك هەیە
پڕە لە جریوەی منداڵ،پڕە لەئاوێنەی گوڵ و
پڕە لە ئەوینی ژن و
پڕە لە گۆمی رووناکیی و
پڕە لە هەنیسکی گەلاّ.
لەم عەشقەدا
ئاوێنە ئەبێ بە رێگا
ئەوین ئەبێ بە گۆرانیی و
گۆمیش ئەبێ بە چاوان و
هەنیسك ئەبێ بە هەڵەبجە و
لەدواییشدا هەر هەموویان
ئەبن بەخەونی گەریلا!.
لەناو سەرما،لەباکووردا،لەئێستەدا
عەشقێك هەیە پڕە لە ملیۆنان دەستی خۆر و
پڕە لە ملیۆنان جۆگەی دەنگ و
پڕە لە هەزاران شەقام و
دەستی خۆر ئەبێ بە دوارۆژ
جۆگە ئەبێ بە رۆژنامەو
کێڵگە ئەبێ بەزاری نان
لە دواییشدا شەقام ئەبێ بە "ئۆجەلان"

لەناو سەرما، لەباکووردا، لە ئێستەدا
عەشقێك هەیە پڕ لە هەور
پڕ لە کانی ژێر زەمینی و
پڕیش لە هاواری ناکاو
هەور ئەبێ بە دەربەندی هاژەو سێلاو
کانیش ئەبێ بە بوومەلەرزەی جەستەم و
هاواریشم بە وڵاتێکی هەڵقرچاو
لەناو سەرما،لەباکووردا،لەئێستەدا
عەشقێك هەیە،عەشقی "وان"ێکی تینووە
عەشقی گڕێکە زیندانی و عەشقی زمانێکی زامدار
وان هەڵئەسێ و لە ئازادیی ئەخواتەوە
گڕ هەڵئەسێ و نەورۆز ئەباتە سەرلوتکەو
ئەم زمانە زامدارەیشم رائەچڵەکێ و
دەرگا لەسەر حەرفەکانی ئەکاتەوە.
لەناو سەرما. لەباکووردا. لەئێستەدا
عەشقێك هەیە، عەشق بووە بە پەنجەرەی هەموو ماڵێ
عەشق بووە بە سترانی هەموو ماڵێ
عەشق بووە بە باڵندەو بە درەختی هەموو ماڵێ
لەناو سەرما.لەباکووردا.لە ئێستەدا
عەشقێك هەیە... هەموو رۆژێ گەورە ئەبێ و گەورە ئەبێ
لە ئێستەدا وڵات جێی تیا نابێتەوە
دارستانی بڵێسەیەو پەل ئەهاوێ، پەل ئەهاوێ. بەرەو ژوورتر

ئەگاتە شەوی ئەنقەرەو ناڵە ئەکات.. پەل ئەهاوێ

ئەگاتە ناو ئەستەموڵو شەقام شەقام لرفە ئەکات.. پەل ئەهاوێ

ئەگاتە ناو پێکەنینی ئەتاتورك و پێکەنینی ئەکا بە خۆڵ

ئەمە کڵپەی عەشقی منە... عەشقێکەو ناوی گەریلاو

عەشقێکە ناوی:کوردستان..

ئەمە کڵپەی عەشقی منە.. ئازادیی ئەنووسێتەوە...

لەسەر جەستەی شەهیدان و... لە ئێستەدا

بووە بە نەورۆزی جیهان!

رسکان لە خۆڵەمێشدا..!

1999

لەو بەیانییەدا خۆرنشین زاو شەوێکی رەشی بوو.
لە هەتاوی ئەو رۆژەدا چڕبوونەوەی کۆست پەلی هاویشت و
لە ئاپوورەدا.. تەنیایی لەدایك بوو.
لە بیست و چواری نیساندا..پایزێکی قەمبوور هات و
لە گەشانەوەی باخە هەرزەکارەکانیشدا
زەمانێکی پیروپووکانەوە بوو بەوەرزمان!.
من نیشتمانێکم هەیە
هەر لە منداڵییەوە سێدارە رایژەنیوەو
کۆچ پێناسەی بووە و.. زوڵم پارووی بووەو
درەختەکانی برین شمشاڵی بوون و
گوندی بێوەژن و شاری بێوەژن و شەقامی بێوەژن
هەرێمەکانی بوون و
پەپوولەی گوژراو بارانی و
ئاوێنەی شکاو دەم و چاوی و
لاواندنەوەیش لاولاوی!

من نیشتمانێکم هەیە.. لە دووکەڵ پێکهاتووە
دووکەڵی چوارگۆشە و
دووکەڵی لاکێشە و
دووکەڵی سێ گۆشە و
دووکەڵی بازنەیی
لە پەنجەرەی رەژووی هەر کامێکیانەوە
سەیر بکەیت:
دارستانی ڤیژەو
شاخی وەیشوومەو
هاوینەهەواری فرمێسك و
گەڕەکی زایەڵەت لێوە دیارە!.
من نیشتمانێکم هەیە
لە هیچ نیشتمانێکی تر ناچێ.
لە هیچ گریانێکی تر ناچێ.
لە هیچ سووتانێکی دی ناچێ.. هەموو جارێ
ئەیهاڕن و پووش و پەلاش و پاشەڕۆی ئازارەکانی
ئەدەن بەدەم
بای شمشێرو بای زرێپۆش و فڕۆکەوەو کەچی لەوسەر
ئەم نیشتمانە ئەفسانەیە دێتەوەو.. کەچی لەوسەر
ئەم کۆتەرەیە ئەبێتەوە بە سنەوبەرو ئەڕوێتەوەو
کەچی دیسان ئێسك و پروسکی ناو سوتماك
یەك ئەگرێتەوەو کوتەکوتەی ئەم جەستەیەیش

هەڵئەستێتەوە سەرپێیان و ڕووئەکاتەوە دنیاو
ئەڵێ منم کوردستان!
من نیشتمانێکم هەیە.. تەلیسمی گەردوونە
لە قەڵادزێدا ئەیکوژن و بەڵام لە ئامەددا زیندوو ئەبێتەوە.
لە هەڵەبجەدا سەری ئەبڕن و بەڵام لە کەرکووکدا ئەژێتەوە.
لەهەولێردا لە قەنارەی ئەدەن و
لە ورمێدا بەرزەوپێ ڕاست ئەبێتەوە.
من نیشتمانێکم هەیە حەوت پەراسووی
لە هەموو نیشتمانەکانی دیکەی ئەم دنیایە زیاترە
نە قەوارەو نە حاڵ و نە ماڵ و نە چەترو نەشوورەو
نە ئەندامە لە کۆمەڵی نەتەوە یەکگرتووەکانداو
نە پولێکی هەیە لە سندوقی دراوی دەوڵەتانداو
نە ئالاّ و نە زرێ پۆش و نە فڕۆکەو
کەچی ماوەو کەچی ئەژی و کەچی هەیشە!
من نیشتمانێکم هەیە
بالاّی ئەو بالاّی ئەشکەنجەیە و
چاوی ئەو چاوی ئەنفالەو
گەردنی ئەو گەردنی گریانەو
ئەم قاچی ـ "4/24 "ەو
ئەو قاچی ـ"3/16"یەو
لەبیرمە بەیانییەك دەستی ڕاستی لەژێر هەرەسێکدا قرتاو
لەبیرمە دەستی چەپی زرێ پۆشێ

لەگەڵ زینجیرەکانی خۆیدا بردیو
لەبیرمە بەیانییەکی تر دنیا زەهرخواردی کردوو
کۆڕەویێکیش مێژوویەکی ئاسنینی دا بەکۆڵیاو
کەچی لەپڕ ئەو باڵایە ئەستێرە ئەگرێ و
ئەو چاوە ئەبێ بە چاوی دوارۆژو
ئەو گەردنە ئەبێ بە گەردنی ئاگرو
4/24 ئەبێ بە 3/21
3/16 ئەبێ بە 3/5
هەرەس راست ئەبێتەوەو دەستی راستم ئەبێ بە قەندیل و
دەستی چەپم ئەگەڕێتەوەو ئەبێ بە دەستی راپەڕینم و
هەمان دنیا دێتەوەو ماچم ئەکات و
ئەمجارەیان مێژوویش ئەبێ بە ئەسپی غارکردنم!
لەبیستو چواری نیسانی ئەو ساڵەدا کەخۆشەویستی شیرین
هەزاران هەزاری کردبوو بە فەرهادی بێستونەکانی ئەم خاکە.
زانکۆی سلەیمانی بە سواری کەژاوەی چرا گەیشتبووە
قەڵادزێ و بەهاری ئەیلولی دابوو بەخۆیدا. ریزە چراوگی
سەری خوێندکارو مامۆستا. ریزە وشە. ریزە قەڵەم
بووبوون بە چراخانی زانست و هونەر. سەر لەبەیانیی
ئەو رۆژە. لەناکاوێکدا، ساماڵ بوو بە نەینۆکی
شکاو هاڕەی کردو بەیانیی بو بە بوولێڵ و قەڵادزێ
کەوتە سەر چۆکی شکاوو فوارەی جەستەمان بەرەو
ژوور بوو بە ئاوی یاقووتین و هەڵکشا.

ئیتر دڵۆپە وشەو خوێنی گوڵان یەك یەکتریان خواردەوە.
چاوی کتێب و چاوی درەخت سۆمایان پژاو
کوێرایی چرا داهات و
پێکەنینی هەڵوەری.
کۆلیجێك بوو بە تابووتی ژمارە کوژراوەکانی ماتماتیك و
کۆلیجێك بوو بە تابووتی شیعرەکوژراوەکانی ئەدەب و
کۆلیجێك بوو بەتابووتی گوڵەگەنمە کوژراوەکانی کشتوکاڵو
زانکۆیش بوو بە تاقیگەی مەرگ!
من نیشتمانێکم هەیە
لە سێسەدوو شەست و پێنج پەنجەرەی ساڵێکیا
رەنگە هەر پێنج پەنجەرەیان پێ بکەنن
ئیتر سێ سەدو شەست پەنجەرەکەی تری
یان هەڵمی کۆست دایگرتوون و
یان دەستیان ناوەتە ژێر چەنەی خەمی ژوورو
یان سەرسام ئەڕواننە پایزی دوورو
یان لەگەڵ رێژنە باراندا ئەگرین!
من نیشتمانێکم هەیە..
بۆ خۆیشی ئەوەندە بچوکە
جێی بزەی گوڵ خەندەرانێکی تێدا نابێتەوە.
من نیشتمانێکم هەیە بۆ پەژارەیش ئەوەندە گەورەیە
جێی هەموو زایەڵەی دنیای تێدا ئەبێتەوە،
من شیعرم کردووە بە ئاو

ئەیکەمە دەفری هەموو رۆژەکانیساڵەوە.
من شیعرم کردووە بە مێو
لەنێو پەنجەکانی خولیاو خەیاڵما
هەموو جۆرە پەیکەرێکی ئەفراندنیان لێ دروست ئەکەم.
جوانیی خودام تێکەڵ بە جوانیی زمانەکەم کردووە
بێگەردی منداڵم تێکەڵ بە روانینم کردووە
دەنگی هەژارانم تێکەڵ بە دەنگی خوێنم کردووە
بۆیە ئەتوانم ببمە هاژە لە گوێتانداو
بۆیە ئەتوانم خۆشەویستیتان سەرسامکەم و
بە سیحری زمان کەمەندکێشتانکەم
من ئەمرۆ لەنێو شتە بچووکەکانەوە ئەچمەوە نێو قەلآدزێ
شتە لەبیرکراوەکان ئەوانەی بوون بە هەڵم و کۆست و
بارانی لەبار بردن،من سەرلەنوێ
ئەیانکەمەوە بە هەورو بە چەخماخەو بە باران
من پەلکە گیای سورباوی قژی سەروەرو
فەقیانەی سپی لە کۆترچووی حەمە ساڵحم لەبیرە
سروودەکانی هێرش هەر لە سنگمان
بۆیە ئەتوانم بەر لەهەمووتان
قەلآدزێ راکێشمە ئەم هۆڵەوە.
من نیشتمانێکم هەیە..خەم سابات و خەم کەپرێتی
خەم بووە بە باڵندەی خەم بووە بە گژوگیاو خەم بەماڵی.
لەگەڵ ژاندا دیلانێ ئەکاو

لەگەڵ ئازاردا بووە بە هاوڕێو
لەگەڵ مەراقدا بووە بە دراوسێ و
بەڵام من نیشتمانێکیشم هەیە..
لە دوای هەموو قەڵادزێ و هەڵەبجەیەك
ئەڵێ وئەڵێ: لەوانەیە مردن بمرێ
بەڵام من نا!